

Πράξεις Ἀποστόλων

Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, ὦ¹ Θεόφιλε,² ὦν **1**
 ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ἄχρι ἧς ἡμέρας, **2**
 ἐντειλάμενος³ τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς
 ἐξελέξατο,⁴ ἀνελήφθη·⁵ οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ **3**
 τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις,⁶ δι' ἡμερῶν
 τεσσαράκοντα⁷ ὀπτανόμενος⁸ αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς
 βασιλείας τοῦ θεοῦ. Καὶ συναλιζόμενος⁹ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ **4**
 Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι,¹⁰ ἀλλὰ περιμένειν¹¹ τὴν
 ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός, Ἦν ἠκούσατέ μου: ὅτι Ἰωάννης μὲν **5**
 ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ οὐ
 μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.

Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, εἰ ἐν τῷ **6**
 χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις¹² τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; Εἶπεν **7**
 δὲ πρὸς αὐτούς, Οὐχ ὑμῶν ἐστιν γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ
 πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ. Ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν, **8**
 ἐπελθόντος¹³ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς: καὶ ἔσεσθέ μοι

¹ ὦ, Oh! omega. ² Θεόφιλος, ου, ό, Theophilus. ³ ἐντέλλομαι, command, give orders. ⁴ ἐκλέγομαι, choose, elect. ⁵ ἀναλαμβάνω, take up, raise. ⁶ τεκμήριον, ου, τό, proof, sign. ⁷ τεσσαράκοντα, forty, 40. ⁸ ὀπτάνομαι, appear, am seen. ⁹ συναλίζομαι, assemble, gather together. ¹⁰ χωρίζω, separate, depart. ¹¹ περιμένω, wait for. ¹² ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹³ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach.

μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ
 Σαμαρείᾳ,¹ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. Καὶ ταῦτα εἰπών, 9
 βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη,² καὶ νεφέλῃ ὑπέλαβεν³ αὐτὸν ἀπὸ
 τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Καὶ ὡς ἀτενίζοντες⁴ ἦσαν εἰς τὸν οὐρανόν, 10
 πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς
 ἐν ἐσθῇτι⁵ λευκῇ, οἳ καὶ εἶπον, Ἄνδρες Γαλιλαῖοι,⁶ τί ἐστήκατε 11
 ἐμβλέποντες⁷ εἰς τὸν οὐρανόν; Οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναληφθεὶς⁸
 ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον⁹
 ἐθεάσασθε¹⁰ αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου 12
 Ἑλαιῶνος,¹¹ ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλήμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν. 13
 Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶν¹² οὗ¹³ ἦσαν
 καταμένοντες,¹⁴ ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ
 Ἀνδρέας,¹⁵ Φίλιππος καὶ Θωμᾶς,¹⁶ Βαρθολομαῖος¹⁷ καὶ
 Ματθαῖος,¹⁸ Ἰάκωβος Ἀλφαίου¹⁹ καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτής,²⁰ καὶ
 Ἰούδας Ἰακώβου. Οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες²¹ 14
 ὁμοθυμαδὸν²² τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει,²³ σὺν γυναιξὶν καὶ
 Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

¹ Σαμάρεια, ας, ἡ, Samaria. ² ἐπαίρω, lift up, raise. ³ ὑπολαμβάνω, take up, receive. ⁴ ἀτενίζω, gaze, stare. ⁵ ἐσθῆς, ἡτος, ἡ, clothing. ⁶ Γαλιλαῖος, Galilean. ⁷ ἐμβλέπω, look at, look into. ⁸ ἀναλαμβάνω, take up, raise. ⁹ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹⁰ θεάομαι, look at, behold. ¹¹ ἐλαιών, ὠνος, ὁ, olive grove, olive orchard. ¹² ὑπερῶν, ου, τό, upper story, room upstairs. ¹³ οὔ, where, when. ¹⁴ καταμένω, stay, live. ¹⁵ Ἀνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ¹⁶ Θωμᾶς, ᾱ, ὁ, Thomas. ¹⁷ Βαρθολομαῖος, ου, ὁ, Bartholomew. ¹⁸ Ματθαῖος, ου, ὁ, Matthew. ¹⁹ Ἀλφαῖος, ου, ὁ, Alphaeus. ²⁰ ζηλωτής, οὔ, ὁ, Zealot, zealot. ²¹ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ²² ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ²³ δεήσις, εως, ἡ, entreaty, prayer.

Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν 15
 μαθητῶν εἶπεν – ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν¹
 εἴκοσι² – Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην, 16
 ἣν προεἶπεν³ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυὶδ περὶ Ἰούδα,
 τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ⁴ τοῖς συλλαβοῦσιν⁵ τὸν Ἰησοῦν. Ὅτι 17
 κατηριθμημένος⁶ ἦν σὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχεν⁷ τὸν κλῆρον⁸ τῆς
 διακονίας ταύτης – Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο⁹ χωρίον¹⁰ ἐκ μισθοῦ 18
 τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνῆς¹¹ γενόμενος ἐλάκησεν¹² μέσος, καὶ
 ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα¹³ αὐτοῦ. Καὶ γνωστὸν¹⁴ ἐγένετο 19
 πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον¹⁰
 ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ¹⁵ αὐτῶν Ἀκελδαμά, τοῦτ' ἔστιν, χωρίον¹⁰
 αἵματος – Γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ¹⁶ Ψαλμῶν,¹⁷ Γενηθήτω ἡ 20
 ἔπαυλις¹⁸ αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ· καί,
 Τὴν ἐπισκοπὴν¹⁹ αὐτοῦ λάβοι ἕτερος. Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων 21
 ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ἐν ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς
 ὁ κύριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος²⁰ Ἰωάννου, 22
 ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη²¹ ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς
 ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων. Καὶ ἔστησαν 23

¹ ἑκατόν, hundred, 100. ² εἴκοσι, twenty, 20. ³ προλέγω, say beforehand, forewarn. ⁴ ὁδηγός, οὗ, ὁ, leader, guide. ⁵ συλλαμβάνω, take, conceive. ⁶ καταριθμέω, count, number among. ⁷ λαγχάνω, chose by lot, receive. ⁸ κλῆρος, οὗ, ὁ, lot, portion. ⁹ κτάομαι, acquire, win. ¹⁰ χωρίον, οὗ, τό, place, field. ¹¹ πρηνής, forward, prostrate. ¹² λάσκω, burst asunder with a loud noise. ¹³ σπλάγχνα, ὠν, τὰ, bowels, compassion. ¹⁴ γνωστός, known, acquaintance. ¹⁵ διάλεκτος, οὗ, ἡ, speech, language. ¹⁶ βίβλος, οὗ, ἡ, book, scroll. ¹⁷ ψαλμός, οὗ, ὁ, song of praise, psalm. ¹⁸ ἔπαυλις, εὖς, ἡ, homestead, residence. ¹⁹ ἐπισκοπή, ἧς, ἡ, visitation, overseeing. ²⁰ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ²¹ ἀναλαμβάνω, take up, raise.

δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαβᾶν,¹ ὃς ἐπεκλήθη Ἰουστός,²
 καὶ Μαθθίαν.³ Καὶ προσευξάμενοι εἶπον, Σὺ κύριε 24
 καρδιογνώστα⁴ πάντων, ἀνάδειξον⁵ ὃν ἐξελέξω,⁶ ἐκ τούτων τῶν
 δύο ἕνα λαβεῖν τὸν κλῆρον⁷ τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, 25
 ἐξ ἧς παρέβη⁹ Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. Καὶ 26
 ἔδωκαν κλήρους⁷ αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος⁷ ἐπὶ Μαθθίαν,³ καὶ
 συγκατεψηφίσθη¹⁰ μετὰ τῶν ἑνδεκα¹¹ ἀποστόλων.

Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι¹² τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς,¹³ ἦσαν 2
 ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν¹⁴ ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐγένετο ἄφνω¹⁵ ἐκ τοῦ 2
 οὐρανοῦ ἦχος¹⁶ ὥσπερ φερομένης πνοῆς¹⁷ βιαίας,¹⁸ καὶ
 ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ¹⁹ ἦσαν καθήμενοι. Καὶ ὠφθησαν 3
 αὐτοῖς διαμεριζόμεναι²⁰ γλώσσαι ὥσεί πυρός, ἐκάθισέν τε ἐφ' ἕνα
 ἕκαστον αὐτῶν. Καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ 4
 ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου
 αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι.²¹

¹ Βαρσαββᾶς, ᾱ, ὁ, Barsabbas. ² Ἰουστός, ου, ὁ, Justus. ³ Μαθθίας, α, ὁ, Matthias. ⁴ καρδιογνώστης, ου, ὁ, knower of hearts. ⁵ ἀναδείκνυμι, show clearly, reveal. ⁶ ἐκλέγομαι, choose, elect. ⁷ κλῆρος, ου, ὁ, lot, portion. ⁸ ἀποστολή, ἡς, ἡ, apostleship, commission. ⁹ παραβαίνω, go aside, transgress. ¹⁰ συγκαταψηφίζω, am voted or classed with. ¹¹ ἑνδεκα, eleven, 11. ¹² συμπληρόω, fulfill, be swamped. ¹³ πεντηκοστή, ἡς, ἡ, Pentecost. ¹⁴ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹⁵ ἄφνω, suddenly. ¹⁶ ἦχος, ους, ὁ, noise, sound. ¹⁷ πνοή, ἡς, ἡ, wind, breath. ¹⁸ βίαιος, violent, forcible. ¹⁹ οὗ, where, when. ²⁰ διαμερίζω, divide, distribute. ²¹ ἀποφθέγγομαι, declare, utter.

Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς,¹ 5
 ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Γενομένης δὲ τῆς 6
 φωνῆς ταύτης, συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη,² ὅτι ἤκουον
 εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ³ λαλούντων αὐτῶν. Ἐξίσταντο⁴ δὲ 7
 πάντες καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Οὐκ ἰδοὺ
 πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;⁵ Καὶ πῶς ἡμεῖς 8
 ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ³ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; 9
 Πάρθοι⁶ καὶ Μῆδοι⁷ καὶ Ἑλαμίται,⁸ καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν
 Μεσοποταμίαν,⁹ Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν,¹⁰ Πόντον¹¹ καὶ
 τὴν Ἀσίαν,¹² Φρυγίαν¹³ τε καὶ Παμφυλίαν,¹⁴ Αἴγυπτον καὶ τὰ 10
 μέρη τῆς Λιβύης¹⁵ τῆς κατὰ Κυρήνην,¹⁶ καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες¹⁷
 Ῥωμαῖοι,¹⁸ Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι,¹⁹ Κρήτες²⁰ καὶ Ἀραβες,²¹ 11
 ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις²² γλώσσαις τὰ
 μεγαλεῖα²³ τοῦ θεοῦ. Ἐξίσταντο⁴ δὲ πάντες καὶ διηπόρουν,²⁴ 12
 ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες, Τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι; Ἅτεροι δὲ 13
 χλευάζοντες²⁵ ἔλεγον ὅτι Γλεύκους²⁶ μεμεστωμένοι²⁷ εἰσίν.

¹ εὐλαβής, devout, God-fearing. ² συγχέω, confuse, confound. ³ διάλεκτος, ου, ή, speech, language. ⁴ ἐξίστιμι, amaze, be amazed. ⁵ Γαλιλαῖος, Galilean. ⁶ Πάρθος, ή, Parthian. ⁷ Μῆδος, ου, ό, Mede. ⁸ Ἑλαμίτης, ου, ό, Elamites, Elamite. ⁹ Μεσοποταμία, ας, ή, Mesopotamia. ¹⁰ Καππαδοκία, ας, ή, Cappadocia. ¹¹ πόντος, ου, ό, sea, Pontus. ¹² Ἀσία, ας, ή, Asia. ¹³ Φρυγία, ας, ή, Phrygia. ¹⁴ Παμφυλία, ας, ή, Pamphylia. ¹⁵ Λιβύη, ης, ή, Libya, Africa. ¹⁶ Κυρήνη, ης, ή, Cyrene. ¹⁷ ἐπιδημέω, visit, live in a place. ¹⁸ Ῥωμαῖος, ου, ό, Roman, Roman citizen. ¹⁹ προσήλυτος, ου, ό, proselyte, convert. ²⁰ Κρής, ητός, ό, Cretan. ²¹ Ἀραβ, βος, ό, Arab, Arabian. ²² ἡμέτερος, our, our own. ²³ μεγαλεῖος, greatness, magnificence. ²⁴ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ²⁵ χλευάζω, mock, scoff. ²⁶ γλεύκος, ους, τό, sweet new wine, sweet wine. ²⁷ μεστόω, fill.

Σταθείς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα,¹ ἐπῆρεν² τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ 14
 ἀπεφθέγγετο³ αὐτοῖς, Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες
 Ἱερουσαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν⁴ ἔστω, καὶ
 ἐνωτίσασθε⁵ τὰ ῥήματά μου. Οὐ γάρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε,⁶ 15
 οὗτοι μεθύουσιν:⁷ ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ τοῦτό 16
 ἐστὶν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ, Καὶ ἔσται ἐν ταῖς 17
 ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου
 ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ
 θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι⁸ ὑμῶν ὁράσεις⁹ ὄψονται, καὶ οἱ
 πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια¹⁰ ἐνυπνιασθήσονται:¹¹ καὶ γε¹² ἐπὶ 18
 τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας¹³ μου ἐν ταῖς ἡμέραις
 ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. 19
 Καὶ δώσω τέρατα¹⁴ ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω,¹⁵ καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς
 κάτω,¹⁶ αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα¹⁷ καπνοῦ:¹⁸ ὁ ἥλιος 20
 μεταστραφήσεται¹⁹ εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη²⁰ εἰς αἷμα, πρὶν²¹ ἢ
 ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ:²² καὶ ἔσται, 21
 πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. Ἄνδρες 22
 Ἰσραηλῖται,²³ ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους: Ἰησοῦν τὸν

¹ ἑνδεκα, eleven. ² ἐπαίρω, lift up, raise. ³ ἀποφθέγγομαι, declare, utter. ⁴ γνωστός, known, acquaintance. ⁵ ἐνωτίζομαι, give ear, hearken. ⁶ ὑπολαμβάνω, take up, receive. ⁷ μεθύω, be drunken, am drunk. ⁸ νεανίσκος, οὐ, ὁ, youth, young man. ⁹ ὄρασις, εὖς, ἡ, vision, appearance. ¹⁰ ἐνύπνιον, οὐ, τό, dream, vision. ¹¹ ἐνυπνιάζομαι, dream. ¹² γέ, indeed, at least. ¹³ δούλη, ἡς, ἡ, female slave, bondwoman. ¹⁴ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ¹⁵ ἄνω, up, above. ¹⁶ κάτω, down, below. ¹⁷ ἀτμίς, ἰδος, ἡ, vapor, breath. ¹⁸ καπνός, οὐ, ὁ, smoke. ¹⁹ μεταστρέφω, change, turn (about). ²⁰ σελήνη, ἡς, ἡ, moon. ²¹ πρὶν, before, formerly. ²² ἐπιφανής, splendid, glorious. ²³ Ἰσραηλίτης, οὐ, ὁ, Israelite.

Ναζωραῖον,¹ ἄνδρα ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀποδεδειγμένον² εἰς ὑμᾶς
 δυνάμεσιν καὶ τέρασιν³ καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ
 θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ οἶδατε, τοῦτον τῇ ὠρισμένῃ⁴ 23
 βουλῇ⁵ καὶ προγνώσει⁶ τοῦ θεοῦ ἔκδοτον⁷ λαβόντες, διὰ χειρῶν
 ἀνόμων⁸ προσπήξαντες⁹ ἀνείλετε:¹⁰ ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν, λύσας¹¹ 24
 τὰς ὠδῖνας¹² τοῦ θανάτου, καθότι¹³ οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι
 αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν, Προωρώμην¹⁴ τὸν 25
 κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός: ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ
 σαλευθῶ:¹⁵ διὰ τοῦτο εὐφράνθη¹⁶ ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιάσατο 26
 ἡ γλῶσσά μου: ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει¹⁷ ἐπ' ἐλπίδι:
 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις¹⁸ τὴν ψυχὴν μου εἰς Ἄδου,¹⁹ οὐδὲ δώσεις 27
 τὸν ὅσιόν²⁰ σου ἰδεῖν διαφθοράν.²¹ Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς: 28
 πληρώσεις με εὐφροσύνης²² μετὰ τοῦ προσώπου σου. Ἄνδρες 29
 ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ
 πατριάρχου²³ Δαυὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν²⁴ καὶ ἐτάφη,²⁵ καὶ τὸ
 μνήμα²⁶ αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. Προφήτης 30
 οὗν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκῳ²⁷ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεός, ἐκ
 καρποῦ τῆς ὀσφύος²⁸ αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν

¹ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ² ἀποδείκνυμι, exhibit, display. ³ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ⁴ ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. ⁵ βουλή, ἥς, ἡ, counsel, purpose. ⁶ πρόγνωσις, εως, ἡ, foreknowledge, predetermination. ⁷ ἔκδοτος, given up, delivered up. ⁸ ἀνομος, lawless, without law. ⁹ προσπήγνυμι, fasten to (a cross), fasten to. ¹⁰ ἀναιρέω, take up, kill. ¹¹ ὠδὴν, ἴνος, ἡ, birth pang, agony. ¹² καθότι, according as, because. ¹³ προοράω, see before, foresee. ¹⁴ σαλεύω, shake, excite. ¹⁵ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ¹⁶ ἠγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ¹⁷ κατασκηνόω, cause to dwell, settle. ¹⁸ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹⁹ Ἄδης, ου, ὁ, Hades. ²⁰ ὅσιος, righteous, pious. ²¹ διαφθορά, ἄς, ἡ, decay, corruption. ²² εὐφροσύνη, ἡς, ἡ, gladness, joy. ²³ πατριάρχης, ου, ὁ, patriarch. ²⁴ τελευτάω, die, end. ²⁵ θάπτω, bury. ²⁶ μνήμα, τος, τό, grave, tomb. ²⁷ ὄρκος, ου, ὁ, oath. ²⁸ ὀσφύς, ὅος, ἡ, waist, hip.

χριστόν, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, προῖδων¹ ἐλάλησεν περὶ 31
 τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ, ὅτι οὐ κατελείφθη² ἡ ψυχὴ αὐτοῦ
 εἰς Ἄδου,³ οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν.⁴ Τοῦτον τὸν 32
 Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες. Τῇ 33
 δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθείς,⁵ τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ ἁγίου
 πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ πατρός, ἐξέχεεν τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς
 βλέπετε καὶ ἀκούετε. Οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, 34
 λέγει δὲ αὐτός, Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν
 μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον⁶ τῶν ποδῶν σου. 35
 Ἀσφαλῶς⁷ οὖν γνωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ κύριον καὶ
 χριστόν αὐτὸν ὁ θεὸς ἐποίησεν, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς
 ἐσταυρώσατε.

Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν⁸ τῇ καρδίᾳ, εἰπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον 37
 καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; 38
 Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς, Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω
 ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ἄφεσιν⁹
 ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεάν¹⁰ τοῦ ἁγίου πνεύματος. 39
 Ὅτι ἡμῖν γὰρ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσιν
 τοῖς εἰς μακράν,¹¹ ὅσους ἂν προσκαλέσεται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. 40

¹προοράω, see before, foresee. ²καταλείπω, leave, leave behind. ³Ἄδης, ου, ό, Hades. ⁴διαφθορά, ἄς, ή, decay, corruption. ⁵ὑψόω, lift up, exalt. ⁶ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ⁷ἀσφαλῶς, safely, securely. ⁸κατανύσσομαι, be pierced, stabbed. ⁹ἄφεσις, εως, ή, release, forgiveness. ¹⁰δωρεά, ἄς, ή, gift, free gift. ¹¹μακρός, long, far distant.

Ἐτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρετο¹ καὶ παρεκάλει λέγων,
 Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιάς² ταύτης. Οἱ μὲν οὖν 41
 ἀσμένως³ ἀποδεξάμενοι⁴ τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν· καὶ
 προσετέθησαν⁵ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὥσει⁶ τρισχίλιαι.⁷ Ἦσαν 42
 δὲ προσκαρτεροῦντες⁸ τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ
 κοινωνίᾳ,⁹ καὶ τῇ κλάσει¹⁰ τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.
 Ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλά τε τέρατα¹¹ καὶ σημεῖα διὰ 43
 τῶν ἀποστόλων ἐγένετο. Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ 44
 αὐτό, καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά,¹² καὶ τὰ κτήματα¹³ καὶ τὰς 45
 ὑπάρξεις¹⁴ ἐπίπρασκον,¹⁵ καὶ διεμέριζον¹⁶ αὐτὰ πᾶσιν, καθότι¹⁷ ἂν
 τις χρεῖαν εἶχεν. Καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες⁸ ὁμοθυμαδὸν 46
 ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές¹⁹ τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον²⁰
 τροφῆς²¹ ἐν ἀγαλλιάσει²² καὶ ἀφελότητι²³ καρδίας, αἰνοῦντες²⁴ τὸν 47
 θεόν, καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ κύριος
 προσετίθει⁵ τοὺς σφωζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

¹ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ² σκολιός, crooked, unscrupulous. ³ ἀσμένως, gladly, joyfully. ⁴ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ⁵ προστίθμι, add, add to. ⁶ ὥσει, like, about. ⁷ τρισχίλιοι, three thousand, 3000. ⁸ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ⁹ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ¹⁰ κλάσις, εως, ἡ, breaking, fracturing. ¹¹ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ¹² κοινός, common, unclean. ¹³ κτήμα, ος, τό, possession, piece of property. ¹⁴ ὑπαρξις, εως, ἡ, existence, subsistence. ¹⁵ πιπράσκω, sell. ¹⁶ διαμερίζω, divide, distribute. ¹⁷ καθότι, according as, because. ¹⁸ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹⁹ κλάω, break. ²⁰ μεταλαμβάνω, partake of, share. ²¹ τροφή, ἡς, ἡ, food, nourishment. ²² ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ²³ ἀφελότης, ητος, ἡ, sincerity, simplicity. ²⁴ αἰνέω, praise.

Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν 3

ῥαν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην.¹ Καὶ τις ἀνὴρ χωλὸς² ἐκ κοιλίας 2

μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο: ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν

πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην Ὠραίαν,⁴ τοῦ αἰτεῖν

ἐλεημοσύνην⁵ παρὰ τῶν εἰσπορευομένων⁶ εἰς τὸ ἱερὸν. Ὃς ἰδὼν 3

Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι⁷ εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα

ἐλεημοσύνην.⁵ Ἀτενίσας⁸ δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ, 4

εἶπεν, Βλέψον εἰς ἡμᾶς. Ὁ δὲ ἐπεῖχεν⁹ αὐτοῖς, προσδοκῶν¹⁰ τι 5

παρ' αὐτῶν λαβεῖν. Εἶπεν δὲ Πέτρος, Ἀργύριον¹¹ καὶ χρυσίον¹² 6

οὐχ ὑπάρχει μοι: ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. Ἐν τῷ ὀνόματι

Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου,¹³ ἔγεραι καὶ περιπάτει. Καὶ 7

πιάσας¹⁴ αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν: παραχρῆμα¹⁵ δὲ

ἐστερεώθησαν¹⁶ αὐτοῦ αἱ βάσεις¹⁷ καὶ τὰ σφυρά.¹⁸ Καὶ 8

ἐξαλλόμενος¹⁹ ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς

τὸ ἱερὸν, περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος²⁰ καὶ αἰνῶν²¹ τὸν θεόν. Καὶ 9

εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα²¹ τὸν θεόν: 10

ἐπεγίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην⁵

καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὠραίᾳ⁴ πύλῃ²² τοῦ ἱεροῦ: καὶ ἐπλήσθησαν

θάμβους²³ καὶ ἐκστάσεως²⁴ ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι²⁵ αὐτῷ.

¹ ἔνατος, ninth. ² χωλός, lame, deprived of a foot. ³ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ⁴ ὠραῖος, beautiful, fair. ⁵ ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ⁶ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ⁷ εἰσεμι, enter, go in. ⁸ ἀτενίζω, gaze, stare. ⁹ ἐπέχω, hold fast, hold toward. ¹⁰ προσδοκάω, wait for, look for. ¹¹ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹² χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ¹³ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹⁴ πιάζω, take, lay hold of. ¹⁵ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁶ στερεόω, make firm, strengthen. ¹⁷ βάσις, εως, ἡ, foot. ¹⁸ σφυρόν, οὔ, τό, ankle bone. ¹⁹ ἐξάλλομαι, leap up. ²⁰ ἄλλομαι, leap, spring up. ²¹ αἰνέω, praise. ²² πύλη, ης, ἡ, gate, porch. ²³ θάμβος, ους, τό, amazement, astonishment. ²⁴ ἐκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy. ²⁵ συμβεβαῖν, come together, come to pass.

Κρατοῦντος δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ¹ τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 11
 συνέδραμεν² πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ³ τῇ καλουμένῃ
 Σολομώντος,⁴ ἔκθαμβοι.⁵ Ἰδὼν δὲ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν 12
 λαόν, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται,⁶ τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί
 ἀτενίζετε,⁷ ὥς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ⁸ πεποιηκόσιν τοῦ
 περιπατεῖν αὐτόν; Ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ θεὸς 13
 τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα⁹ αὐτοῦ Ἰησοῦν: ὃν ὑμεῖς
 μὲν παρεδώκατε, καὶ ἡρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον
 Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν. Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ 14
 δίκαιον ἡρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα¹⁰ χαρισθῆναι¹¹
 ὑμῖν, τὸν δὲ ἀρχηγὸν¹² τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε: ὃν ὁ θεὸς ἡγείρεν 15
 ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. Καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ 16
 ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἶδατε ἐστερέωσεν¹³ τὸ
 ὄνομα αὐτοῦ: καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν
 ὁλοκληρίαν¹⁴ ταύτην ἀπέναντι¹⁵ πάντων ὑμῶν. Καὶ νῦν, ἀδελφοί, 17
 οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν¹⁶ ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. 18
 Ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν¹⁷ διὰ στόματος πάντων τῶν
 προφητῶν αὐτοῦ, παθεῖν τὸν χριστόν, ἐπλήρωσεν οὕτως. 19
 Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι¹⁸ ὑμῶν

¹χωλός, lame, deprived of a foot. ²συντρέχω, run together, go with. ³στοά, ἄς, ἡ, portico, colonnade. ⁴Σολομών, ὢνος, ὁ, Solomon. ⁵ἔκθαμβος, utterly astonished, full of amazement. ⁶Ἰσραηλίτης, ου, ὁ, Israelite. ⁷ἀτενίζω, gaze, stare. ⁸εὐσέβεια, ας, ἡ, godliness, piety. ⁹παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹⁰φονεύς, έως, ὁ, murderer. ¹¹χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹²ἀρχηγός, ου, ὁ, founder, leader. ¹³στερεόω, make firm, strengthen. ¹⁴ὁλοκληρία, ας, ἡ, wholeness, completeness. ¹⁵ἀπέναντι, over against, before. ¹⁶ἄγνοια, ας, ἡ, ignorance. ¹⁷προκαταγγέλλω, foretell, announce beforehand. ¹⁸ἐξαλείφω, wipe out, erase.

τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως¹ ἀπὸ
 προσώπου τοῦ κυρίου, καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον² 20
 ὑμῖν χριστὸν Ἰησοῦν· ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων 21
 ἀποκαταστάσεως³ πάντων, ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος
 πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος. Μωσῆς μὲν γὰρ 22
 πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν ὅτι Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ
 θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ
 πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. Ἔσται δέ, πᾶσα ψυχὴ, ἣτις 23
 ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται⁴ ἐκ τοῦ
 λαοῦ. Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς,⁵ 24
 ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν⁶ τὰς ἡμέρας ταύτας. Ὑμεῖς 25
 ἐστε υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο⁷ ὁ θεὸς
 πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ, Καὶ ἐν τῷ
 σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται⁸ πᾶσαι αἱ πατριαὶ⁹ τῆς γῆς. 26
 Ὑμῖν πρῶτον ὁ θεός, ἀναστήσας τὸν παῖδα¹⁰ αὐτοῦ Ἰησοῦν,
 ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν¹¹
 ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν¹² ὑμῶν.

¹ ἀνάψυξις, εὐω, ἡ, recovery of breath, refreshing. ² προχειρίζομαι, determine, appoint. ³ ἀποκατάστασις, εὐω, ἡ, restoration, restitution.

⁴ ἐξολοθρεύω, destroy utterly, annihilate. ⁵ καθεξῆς, successively, in order. ⁶ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ⁷ διατίθεμαι, appoint, make. ⁸ ἐνευλογέω, bless. ⁹ πατριά, ἄς, ἡ, lineage, family. ¹⁰ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹¹ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ¹² πονηρία, ας, ἡ, iniquity, wickedness.

Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν¹ αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς 4
καὶ ὁ στρατηγὸς² τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι,³ διαπονούμενοι⁴ 2
διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν, καὶ καταγγέλλειν⁵ ἐν τῷ
Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. Καὶ ἐπέβαλον⁶ αὐτοῖς τὰς 3
χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν⁷ εἰς τὴν αὔριον·⁸ ἦν γὰρ ἑσπέρα⁹
ἤδη. Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν· καὶ 4
ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς¹⁰ τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ¹¹ χιλιάδες¹² πέντε.

Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον⁸ συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ 5
πρεσβυτέρους καὶ γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ Ἄνναν¹³ τὸν 6
ἀρχιερέα, καὶ Καϊάφαν,¹⁴ καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἀλέξανδρον,¹⁵ καὶ
ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους¹⁶ ἀρχιερατικοῦ.¹⁷ Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν 7
μέσῳ ἐπυνθάνοντο,¹⁸ Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι
ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; Τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου 8
εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι τοῦ
Ἰσραήλ, εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα¹⁹ ἐπὶ εὐεργεσίᾳ²⁰ 9
ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται· γνωστὸν²¹ ἔστω 10
πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ
χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου,²² ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς

¹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ² στρατηγός, οὐ, ὁ, commander, general. ³ Σαδδουκαῖος, οὐ, ὁ, Sadducee. ⁴ διαπονέομαι, be annoyed, disturbed. ⁵ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ⁶ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁷ τήρησις, εὐ, ἡ, imprisonment, keeping. ⁸ αὔριον, tomorrow. ⁹ ἑσπέρα, ας, ἡ, evening. ¹⁰ ἀριθμός, οὐ, ὁ, number, total. ¹¹ ὡσεὶ, like, about. ¹² χιλιάς, ἄδος, ἡ, thousand. ¹³ Ἄννας, α, ὁ, Annas. ¹⁴ Καϊάφας, α, ὁ, Caiaphas. ¹⁵ Ἀλέξανδρος, οὐ, ὁ, Alexander. ¹⁶ γένος, οὐς, τό, race, kind. ¹⁷ ἀρχιερατικός, high priestly. ¹⁸ ἐπυνθάνομαι, inquire, ask. ¹⁹ ἀνακρίνω, examine, inquire into. ²⁰ εὐεργεσία, ας, ἡ, good deed, good action. ²¹ γνωστός, known, acquaintance. ²² Ναζωραῖος, οὐ, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth.

ἡγείρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν
 ὑγιής.¹ Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς² ὑφ' ὑμῶν τῶν 11
 οἰκοδομούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.³ Καὶ οὐκ ἔστιν 12
 ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία: οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον τὸ
 δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ 13
 καταλαβόμενοι⁴ ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί⁵ εἰσιν καὶ ἰδιῶται,⁶
 ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν. Τὸν 14
 δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστῶτα τὸν τεθεραπευμένον,
 οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.⁷ Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ 15
 συνεδρίου⁸ ἀπελθεῖν, συνέβαλλον⁹ πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Τί 16
 ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; Ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν¹⁰
 σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ
 φανερόν,¹¹ καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι. Ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλείον 17
 διανεμηθῇ¹² εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῇ¹³ ἀπειλησόμεθα¹⁴ αὐτοῖς μηκέτι
 λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. Καὶ καλέσαντες 18
 αὐτούς, παρήγγειλαν αὐτοῖς τὸ καθόλου¹⁶ μὴ φθέγγεσθαι¹⁷ μηδὲ
 διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης 19

¹ ὑγιής, whole, healthy. ² ἐξουθενέω, despise, ignore. ³ γωνία, ας, ἡ, angle, corner. ⁴ καταλαμβάνω, overtake, apprehend. ⁵ ἀγράμματος, uneducated, illiterate. ⁶ ἰδιώτης, ου, ὁ, unskilled or ungifted person, amateur. ⁷ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ⁸ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ⁹ συμβάλλω, discuss, consider. ¹⁰ γνωστός, known, acquaintance. ¹¹ φανερός, manifest, apparent. ¹² διανέμω, distribute, spread. ¹³ ἀπειλή, ἡς, ἡ, threat, threatening. ¹⁴ ἀπειλέω, threaten, warn. ¹⁵ μηκέτι, no longer. ¹⁶ καθόλου, entirely, completely. ¹⁷ φθέγγομαι, utter, speak.

ἀποκριθέντες πρὸς αὐτοὺς εἶπον, Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ
 θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε. Οὐ δυνάμεθα 20
 γὰρ ἡμεῖς, ἃ εἶδομεν καὶ ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν. Οἱ δὲ 21
 προσαπειλησάμενοι¹ ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ
 πῶς κολάσσονται² αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν
 θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. Ἐτῶν γὰρ ἦν πλείονων τεσσαράκοντα³ ὁ 22
 ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.⁴

Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς 23
 αὐτοὺς οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον. Οἱ δὲ ἀκούσαντες 24
 ὁμοθυμαδὸν⁵ ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεόν, καὶ εἶπον, Δέσποτα,⁶
 σὺ ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
 καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· ὁ διὰ στόματος Δαυὶδ παιδός⁷ σου εἰπών, 25
 Ὅτινα τί ἐφρύαξαν⁸ ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν⁹ κενά;¹⁰ 26
 Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν
 ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ: 27
 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά⁷ σου Ἰησοῦν,
 ὃν ἔχρισας,¹¹ Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος¹² Πιλάτος, σὺν ἔθνεσιν καὶ
 λαοῖς Ἰσραὴλ, ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή¹³ σου 28

¹ προσαπειλέω, utter additional threats. ² κολάζω, penalize, punish. ³ τεσσαράκοντα, forty, 40. ⁴ ἰασις, εως, ἡ, healing, cure. ⁵ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ⁶ δεσπότης, ου, ὁ, master, lord. ⁷ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ⁸ φρυάσσω, be arrogant, haughty. ⁹ μελετάω, take care, take pains with. ¹⁰ κενός, empty, vain. ¹¹ χρίω, anoint. ¹² Πόντιος, ου, ὁ, Pontius. ¹³ βουλή, ἡς, ἡ, counsel, purpose.

προώρισεν¹ γενέσθαι. Καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔπιθε² ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς³ 29
 αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν
 τὸν λόγον σου, ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν⁴ σε εἰς ἱάσιν,⁵ καὶ 30
 σημεῖα καὶ τέρατα⁶ γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός⁷
 σου Ἰησοῦ. Καὶ δεηθέντων⁸ αὐτῶν ἐσαλεύθη⁹ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν 31
 συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ
 ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδιά καὶ ἡ ψυχὴ μία: 32
 καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν
 αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.¹⁰ Καὶ μεγάλη δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ 33
 μαρτύριον¹¹ οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
 χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής¹² τις 34
 ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς: ὅσοι γὰρ κτήτορες¹³ χωρίων¹⁴ ἢ οἰκιῶν
 ὑπῆρχον, πωλοῦντες¹⁵ ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων,¹⁶ 35
 καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων: διεδίδωτο¹⁷ δὲ
 ἐκάστω καθότι¹⁸ ἂν τις χρεῖαν εἶχεν.

¹ προορίζω, predetermine, foreordain. ² ἐπειθεῖν, looked upon, regarded. ³ ἀπειλή, ἤς, ἡ, threat, threatening. ⁴ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ⁵ ἱάσις, εὐς, ἡ, healing, cure. ⁶ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ⁷ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ⁸ δεόμεαι, ask, request. ⁹ σαλεύω, shake, excite. ¹⁰ κοινός, common, unclean. ¹¹ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹² ἐνδεής, poor, needy. ¹³ κτήτωρ, ορος, ὁ, owner, possessor. ¹⁴ χωρίον, ου, τό, place, field. ¹⁵ πωλέω, sell. ¹⁶ πιπράσκω, sell. ¹⁷ διαδίδωμι, distribute, give. ¹⁸ καθότι, according as, because.

Ἰωσῆς¹ δέ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων – ὅ ἐστιν, 36
 μεθερμηνευόμενον,² υἱὸς παρακλήσεως – Λευΐτης,³ Κύπριος⁴ τῷ
 γένει,⁵ ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας⁶ ἤνεγκεν τὸ χρήμα,⁷ 37
 καὶ ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

Ἄνὴρ δέ τις Ἀνανίας⁸ ὀνόματι, σὺν Σαπφείρῃ⁹ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, 5
 ἐπώλησεν⁶ κτῆμα,¹⁰ καὶ ἐνοσφίσατο¹¹ ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίας¹² 2
 καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας
 τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. Εἶπεν δὲ Πέτρος, Ἀνανία,⁸ διὰ τί 3
 ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί¹³ σε τὸ
 πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαί¹¹ σε ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου
 ; Οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενεν, καὶ πραθὲν¹⁵ ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; 4
 Τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα¹⁶ τοῦτο; Οὐκ ἐψεύσω¹³
 ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ. Ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας⁸ τοὺς λόγους 5
 τούτους, πεσὼν ἐξέψυξεν:¹⁷ καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας
 τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι¹⁸ συνέστειλαν 6
 αὐτόν, καὶ ἐξενέγκαντες²⁰ ἔθαψαν.²¹

¹ Ἰωσῆς, ἦτος, ὁ, Josēs. ² μεθερμηνεύω, translate, interpret. ³ Λευΐτης, ου, ὁ, Levite. ⁴ Κύπριος, ου, ὁ, Cyprian, Cypriote. ⁵ γένος, ους, τό, race, kind. ⁶ πωλέω, sell. ⁷ χρήμα, τος, τό, wealth, money. ⁸ Ἀνανίας, ου, ὁ, Ananias. ⁹ Σαπφείρη, ης, ἡ, Sapphira. ¹⁰ κτῆμα, ος, τό, possession, piece of property. ¹¹ νοσφίζω, rob, set apart. ¹² σύννοια, know, be conscious of. ¹³ ψεύδομαι, lie. ¹⁴ χωρίον, ου, τό, place, field. ¹⁵ πωράσκω, sell. ¹⁶ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ¹⁷ ἐκψύχω, expire, breathe one's last. ¹⁸ νέος, new, young. ¹⁹ συστέλλω, limit, shorten. ²⁰ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ²¹ θάπτω, bury.

Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διάστημα,¹ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα 7
 τὸ γεγονός εἰσῆλθεν. Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος, Εἰπέ μοι, εἰ 8
 τοσούτου² τὸ χωρίον³ ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶπεν, Ναί, τοσούτου.² Ὁ 9
 δὲ Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτήν, Τί ὅτι συνεφωνήθη⁴ ὑμῖν πειράσαι
 τὸ πνεῦμα κυρίου; Ἰδοὺ, οἱ πόδες τῶν θαψάντων⁵ τὸν ἄνδρα σου
 ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν⁶ σε. Ἐπεσεν δὲ παραχρῆμα⁷ παρὰ 10
 τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν.⁸ εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι⁹
 εὔρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες⁶ ἔθαψαν⁵ πρὸς τὸν ἄνδρα
 αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ 11
 πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα¹⁰ ἐν 12
 τῷ λαῷ πολλά: καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν¹¹ ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ¹²
 Σολομώντος.¹³ Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα¹⁴ κολλᾶσθαι¹⁵ 13
 αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν¹⁶ αὐτοὺς ὁ λαός: μᾶλλον δὲ 14
 προσετίθεντο¹⁷ πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ
 γυναικῶν: ὥστε κατὰ τὰς πλατείας¹⁸ ἐκφέρειν⁶ τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ 15
 τιθέναι ἐπὶ κλινῶν¹⁹ καὶ κραββάτων,²⁰ ἵνα ἐρχομένου Πέτρου
 κἂν²¹ ἡ σκιά²² ἐπισκιάσῃ²³ τινὶ αὐτῶν. Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ 16

¹ διάστημα, τος, τό, interval, interval of time. ² τοσούτος, so great, so much. ³ χωρίον, ου, τό, place, field. ⁴ συμφωνέω, agree with, agree together. ⁵ θάπτω, bury. ⁶ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ⁷ παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁸ ἐκψύχω, expire, breathe one's last. ⁹ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man. ¹⁰ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ¹¹ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹² στοᾷ, ᾱς, ἡ, portico, colonnade. ¹³ Σολομών, υνος, ὁ, Solomon. ¹⁴ τολμάω, dare, endure. ¹⁵ κολλᾶω, glue, cleave. ¹⁶ μεγάλυνω, make or declare great, enlarge. ¹⁷ προστίθημι, add, add to. ¹⁸ πλατεία, ας, ἡ, street. ¹⁹ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ²⁰ κράβατος, ου, ὁ, mattress, pallet. ²¹ κἂν, and if, even if. ²² σκιά, ᾱς, ἡ, shadow, thick darkness. ²³ ἐπισκιάζω, overshadow, envelop.

πλήθος τῶν περίξ¹ πόλεων εἰς Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς
καὶ ὀχλουμένους² ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες
ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ – ἡ οὖσα αἵρεσις³ 17
τῶν Σαδδουκαίων⁴ – ἐπλήσθησαν ζήλου,⁵ καὶ ἐπέβαλον⁶ τὰς 18
χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει
δημοσίᾳ.⁸ Ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξεν τὰς θύρας 19
τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγών⁹ τε αὐτοὺς εἶπεν, Πορεύεσθε, καὶ 20
σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς
ταύτης. Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον¹⁰ εἰς τὸ ἱερόν, 21
καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ,
συνεκάλεσαν¹¹ τὸ συνέδριον¹² καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν¹³ τῶν
υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον,¹⁴ ἀχθῆναι
αὐτούς. Οἱ δὲ ὑπηρέται¹⁵ παραγενόμενοι οὐχ εὔρον αὐτοὺς ἐν τῇ 22
φυλακῇ: ἀναστρέψαντες¹⁶ δὲ ἀπήγγειλαν, λέγοντες ὅτι Τὸ μὲν 23
δεσμωτήριον¹⁴ εὔρομεν κεκλεισμένον¹⁷ ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ,¹⁸ καὶ
τοὺς φύλακας¹⁹ ἐστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν: ἀνοίξαντες δέ, ἔσω²⁰
οὐδένα εὔρομεν. Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὁ τε ἱερεὺς 24

¹ περίξ, all around, in the vicinity. ² ὀχλέω, trouble, torment. ³ αἵρεσις, εως, ἡ, choice, faction. ⁴ Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, Sadducee. ⁵ ζήλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ⁶ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁷ τήρησις, εως, ἡ, imprisonment, keeping. ⁸ δημοσίος, public, publicly. ⁹ ἐξάγω, lead out. ¹⁰ ὄρθρος, ου, ὁ, daybreak, dawn. ¹¹ συγκαλέω, call together. ¹² συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹³ γερουσία, ας, ἡ, council of elders, body of elders. ¹⁴ δεσμωτήριον, ου, τό, prison, jail. ¹⁵ ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ¹⁶ ἀναστρέφω, return, live. ¹⁷ κλείω, shut, shut up. ¹⁸ ἀσφάλεια, ας, ἡ, certainty, security. ¹⁹ φύλαξ, ακος, ὁ, guard, sentinel. ²⁰ ἔσω, within, inside.

καὶ ὁ στρατηγὸς¹ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρου² περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. Παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν³ 25 αὐτοῖς ὅτι Ἰδοῦ, οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. Τότε ἀπελθὼν ὁ 26 στρατηγὸς¹ σὺν τοῖς ὑπηρέταις³ ἤγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας,⁴ ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.⁵ Ἀγαγόντες δὲ 27 αὐτούς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ.⁶ Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς ὁ ἀρχιερεὺς, λέγων, Οὐ παραγγελία⁷ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ 28 διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; Καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν⁸ ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ 29 οἱ ἀπόστολοι εἶπον, Πειθαρχεῖν⁹ δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. Ὁ 30 θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε, κρεμάσαντες¹¹ ἐπὶ ξύλου.¹² Τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγόν¹³ καὶ σωτῆρα 31 ὑψώσεν¹⁵ τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν¹⁶ τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν¹⁷ ἁμαρτιῶν. Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν 32 ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν⁹ αὐτῷ.

¹στρατηγός, οὐ, ὁ, commander, general. ²διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ³ὑπηρέτης, οὐ, ὁ, servant, assistant. ⁴βία, ας, ἡ, strength, force. ⁵λιθάζω, throw stones, stone. ⁶συνέδριον, οὐ, τό, council, Sanhedrin. ⁷παραγγελία, ας, ἡ, instruction, command. ⁸ἐπάγω, bring upon. ⁹πειθαρχέω, obey authority, obey one in authority. ¹⁰διαχειρίζομαι, lay violent hands on, put to death. ¹¹κρεμάννυμι, hang, hang up. ¹²ξύλον, οὐ, τό, wood, tree. ¹³ἀρχηγός, οὐ, ὁ, founder, leader. ¹⁴σωτήρ, ἦρος, ὁ, savior, deliverer. ¹⁵ὑψόω, lift up, exalt. ¹⁶μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹⁷ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness.

Οἱ δὲ ἀκούοντες διεπρίοντο,¹ καὶ ἐβουλευόντο² ἀνελεῖν³ αὐτούς. 33

Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ⁴ Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιήλ,⁵
νομοδιδάσκαλος,⁶ τίμιος⁷ παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχύ⁸ τι
τούς ἀποστόλους ποιῆσαι. Εἶπέν τε πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες 35

Ἰσραηλῖται,⁹ προσέχετε¹⁰ ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί
μέλλετε πράσσειν. Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεοδᾶς, 36

λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ὃ προσεκλήθη ἀριθμὸς¹² ἀνδρῶν ὡσεὶ¹³
τετρακοσίων:¹⁴ ὃς ἀνῆρέθη,³ καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ
διελύθησαν¹⁵ καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. Μετὰ τοῦτον ἀνέστη 37

Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος¹⁶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς,¹⁷ καὶ
ἀπέστησεν¹⁸ λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ: κἀκεῖνος¹⁹ ἀπώλετο, καὶ
πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν.²⁰ Καὶ τὰ νῦν λέγω 38

ὑμῖν, ἀπόστητε¹⁸ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ἐάσατε²¹
αὐτούς: ὅτι ἐὰν ᾗ ἔξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ²² ἢ τὸ ἔργον τοῦτο,
καταλυθήσεται:²³ εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνασθε καταλῦσαι²³ 39

αὐτό, μήποτε καὶ θεομάχοι²⁴ εὗρεθῇτε. Ἐπίσθησαν δὲ αὐτῷ: καὶ 40
προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, δείραντες²⁵ παρήγγειλαν μὴ
λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ μὲν 41

¹ διαπρίω, cut to the quick. ² βουλεύω, deliberate, take counsel. ³ ἀναιρέω, take up, kill. ⁴ συνέδριον, συ, τό, council, Sanhedrin. ⁵ Γαμαλιήλ, ὁ, Gamaliel. ⁶ νομοδιδάσκαλος, συ, ὁ, teacher of the law. ⁷ τίμιος, precious, honorable. ⁸ βραχύς, short, little. ⁹ Ἰσραηλίτης, συ, ὁ, Israelite. ¹⁰ προσέχω, take head of, attend to. ¹¹ Θεοδᾶς, ᾱ, ὁ, Theudas. ¹² ἀριθμός, οὗ, ὁ, number, total. ¹³ ὡσεὶ, like, about. ¹⁴ τετρακόσιοι, four hundred, 400. ¹⁵ διαλύω, break up, disperse. ¹⁶ Γαλιλαῖος, Galilean. ¹⁷ ἀπογραφῆς, ἧς, ἡ, census, registration. ¹⁸ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹⁹ κἀκεῖνος, and he, and she. ²⁰ διασκορπίζω, scatter, separate. ²¹ ἐάω, permit, allow. ²² βουλὴ, ἧς, ἡ, counsel, purpose. ²³ καταλύω, destroy, lodge. ²⁴ θεομάχος, fighting against God. ²⁵ δέρω, beat, flay.

οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου,¹ ὅτι
 ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ κατηξιώθησαν² ἀτιμασθῆναι.³ 42
 Πᾶσάν τε ἡμέραν, ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον, οὐκ ἐπαύοντο⁴
 διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν χριστόν.

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις, πληθυνόντων⁵ τῶν μαθητῶν, ἐγένετο 6
 γογγυσμός⁶ τῶν Ἑλληνιστῶν⁷ πρὸς τοὺς Ἑβραίους,⁸ ὅτι
 παρεθεωροῦντο⁹ ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ¹⁰ αἱ χῆραι αὐτῶν. 2
 Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον,
 Οὐκ ἄρεστόν¹¹ ἐστὶν ἡμᾶς, καταλείψαντας¹² τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,
 διακονεῖν τραπέζαις.¹³ Ἐπισκέψασθε¹⁴ οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ 3
 ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπτά, πλήρεις¹⁵ πνεύματος ἁγίου καὶ
 σοφίας, οὓς καταστήσωμεν¹⁶ ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης. Ἡμεῖς δὲ τῇ 4
 προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκατεργήσωμεν.¹⁷ Καὶ 5
 ἤρεσεν¹⁸ ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλῆθους· καὶ ἐξελέξαντο¹⁹
 Στέφανον, ἄνδρα πλήρης¹⁵ πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ
 Φίλιππον, καὶ Πρόχορον,²⁰ καὶ Νικάνορα,²¹ καὶ Τίμωνα,²² καὶ
 Παρμενᾶν,²³ καὶ Νικόλαον²⁴ προσήλυτον²⁵ Ἀντιοχέα,²⁶ οὓς 6

¹ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ² καταξιόω, consider worthy, deem worthy. ³ ἀτιμάζω, dishonor, disgrace. ⁴ παύω, cause to cease.

⁵ πληθύνω, multiply, increase. ⁶ γογγυσμός, οὗ, ὁ, grumbling, murmuring. ⁷ Ἑλληνιστής, οὗ, ὁ, Hellenist, Greek. ⁸ Ἑβραῖος, ου, ὁ, Hebrew. ⁹ παραθεωρέω, overlook, neglect. ¹⁰ καθημερινός, daily. ¹¹ ἄρεστός, pleasing, desirable. ¹² καταλείπω, leave, leave behind. ¹³ τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹⁴ ἐπισκεπτόμαι, visit, have a care for. ¹⁵ πλήρης, full. ¹⁶ καθίστημι, set, constitute. ¹⁷ προσκατεργέω, continue in or with, persist. ¹⁸ ἄρεσκω, please, serve. ¹⁹ ἐκλέγομαι, choose, elect. ²⁰ Πρόχορος, ου, ὁ, Prochorus. ²¹ Νικάνωρ, ορος, ὁ, Nicanor. ²² Τίμων, ωνος, ὁ, Timon. ²³ Παρμενᾶς, ᾶ, ὁ, Parmenas. ²⁴ Νικόλαος, ου, ὁ, Nicolaus. ²⁵ προσήλυτος, ου, ὁ, proselyte, convert. ²⁶ Ἀντιοχέας, ἑως, ὁ, Antiochene, Antiochian.

ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν
αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἡὔξανεν,¹ καὶ ἐπληθύνετο² ὁ ἀριθμὸς³ τῶν 7
μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα,⁴ πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων
ὑπήκουον⁵ τῇ πίστει.

Στέφανος δὲ πλήρης⁶ πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα⁷ καὶ 8
σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. Ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς 9
συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων,⁸ καὶ Κυρηναίων,⁹ καὶ
Ἀλεξανδρέων,¹⁰ καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας¹¹ καὶ Ἀσίας,¹² συζητοῦντες
τῷ Στεφάνῳ. Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι¹⁴ τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ 10
πνεύματι ᾧ ἐλάλει. Τότε ὑπέβαλον¹⁵ ἄνδρας λέγοντας ὅτι 11
Ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα¹⁶ εἰς Μωσῆν
καὶ τὸν θεόν. Συνεκίνησάν¹⁷ τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους 12
καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες¹⁸ συνήρπασαν¹⁹ αὐτόν, καὶ
ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον,²⁰ ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς²¹ 13
λέγοντας, Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται²² ῥήματα βλάσφημα¹⁶
λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· ἀκηκόαμεν γὰρ 14

¹ αὐξάνω, cause to grow, increase. ² πληθύνω, multiply, increase. ³ ἀριθμός, οὐ, ὁ, number, total. ⁴ σφόδρα, exceedingly, greatly. ⁵ ὑπακούω, obey, listen. ⁶ πλήρης, full. ⁷ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ⁸ Λιβερτίνος, ου, ὁ, freedman. ⁹ Κυρηναῖος, ου, ὁ, Cyrenian, belonging to Cyrene. ¹⁰ Ἀλεξανδρεὺς, ἑως, ὁ, Alexandrian. ¹¹ Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ¹² Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ¹³ συζητέω, discuss, dispute. ¹⁴ ἀντίστημι, resist, oppose. ¹⁵ ὑποβάλλω, instruct privately. ¹⁶ βλάσφημος, blasphemous, slanderous. ¹⁷ συγκινέω, stir up, move. ¹⁸ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁹ συναρπάζω, seize, drag away. ²⁰ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ²¹ ψευδής, false, lying. ²² παύω, cause to cease.

αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος¹ οὗτος καταλύσει² τὸν
τόπον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει³ τὰ ἔθνη⁴ ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωσῆς. 15
Καὶ ἀτενίσαντες⁵ εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ καθεζόμενοι⁶ ἐν τῷ
συνεδρίῳ,⁷ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὥσει⁸ πρόσωπον ἀγγέλου.

Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, Εἰ ἄρα⁹ ταῦτα οὕτως ἔχει; Ὁ δὲ ἔφη, 7

Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ
πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ,¹⁰ πρὶν¹¹ ἢ
κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν,¹² καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἔξελθε ἐκ 3
τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας¹³ σου, καὶ δεῦρο¹⁴ εἰς γῆν ἣν ἂν
σοι δείξω. Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων¹⁵ κατώκησεν ἐν 4
Χαρράν·¹² κάκειθεν,¹⁶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ,
μετώκισεν¹⁷ αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε·
καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν¹⁸ ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα¹⁹ ποδός· 5
καὶ ἐπηγγείλατο²⁰ δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν²¹ αὐτήν, καὶ τῷ
σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. Ἐλάλησεν 6
δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον²² ἐν γῇ
ἄλλοτρίᾳ,²³ καὶ δουλώσουσιν²⁴ αὐτὸ καὶ κακώσουσιν,²⁵ ἔτη

¹ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ² καταλύω, destroy, lodge. ³ ἀλλάσσω, change, alter. ⁴ ἔθνος, ους, τό, custom. ⁵ ἀτενίζω, gaze, stare. ⁶ καθεζομαι, sit down, am sitting. ⁷ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ⁸ ὥσει, like, about. ⁹ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁰ Μεσοποταμία, ας, ἡ, Mesopotamia. ¹¹ πρὶν, before, formerly. ¹² Χαρράν, ἡ, Haran. ¹³ συγγένεια, ας, ἡ, kinship, relatives. ¹⁴ δεῦρο, until now, come here! ¹⁵ Χαλδαῖος, ου, ὁ, Chaldean. ¹⁶ κάκειθεν, and thence, and from there. ¹⁷ μετοικίζω, remove to another place of habitation. ¹⁸ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ¹⁹ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ²⁰ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ²¹ κατάσχεσις, εως, ἡ, possession, holding fast. ²² πάροικος, ου, ὁ, alien, stranger. ²³ ἄλλότριος, strange, foreign. ²⁴ δουλόω, enslave, bring under subjection. ²⁵ κακώω, mistreat, harm.

τετρακόσια.¹ Καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ ἂν δουλεύσωσιν, κρινῶ ἐγώ, εἶπεν 7
 ὁ θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσιν² μοι ἐν
 τῷ τόπῳ τούτῳ. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ 8
 οὕτως³ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, καὶ περιέτεμεν⁴ αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
 ὀγδόῃ·⁵ καὶ ὁ Ἰσαάκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα
 πατριάρχας.⁶ Καὶ οἱ πατριάρχαι⁶ ζηλώσαντες⁷ τὸν Ἰωσήφ 9
 ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον·⁸ καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐξείλετο⁹ 10
 αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ
 σοφίαν ἐναντίον¹⁰ Φαραῶ¹¹ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν
 αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11
 Ἦλθεν δὲ λιμὸς¹³ ἐφ' ὅλην τὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναάν,¹⁴ καὶ
 θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ εὗρισκον χορτάσματα¹⁵ οἱ πατέρες ἡμῶν.
 Ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα σῖτα¹⁶ ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλεν¹⁷ τοὺς 12
 πατέρας ἡμῶν πρῶτον. Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη¹⁸ Ἰωσήφ 13
 τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερόν¹⁹ ἐγένετο τῷ Φαραῶ¹¹ τὸ γένος
 τοῦ Ἰωσήφ. Ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο²¹ τὸν πατέρα 14
 αὐτοῦ Ἰακώβ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν,²² ἐν ψυχαῖς
 ἐβδομήκοντα²³ πέντε. Κατέβη δὲ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ 15

¹ τετρακόσιοι, four hundred, 400. ² λατρεύω, serve, worship. ³ οὕτως, thus, so. ⁴ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ⁵ ὀγδοος, eighth. ⁶ πατριάρχης, ου, ὁ, patriarch. ⁷ ζηλώω, be zealous, am jealous. ⁸ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ⁹ ἐξαίρω, take out, deliver. ¹⁰ ἐναντίον, in the sight of, before. ¹¹ Φαραῶ, ὁ, Pharaoh. ¹² καθίστημι, set, constitute. ¹³ λιμός, οὐ, ὁ, hunger, famine. ¹⁴ Χαναάν, ἡ, Canaan. ¹⁵ χορτάσμα, τος, τό, food, sustenance. ¹⁶ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ¹⁷ ἐξαποστέλλω, send forth. ¹⁸ ἀναγνωρίζω, make known to again. ¹⁹ φανερός, manifest, apparent. ²⁰ γένος, ους, τό, race, kind. ²¹ μετακαλέω, send for. ²² συγγένεια, ας, ἡ, kinship, relatives. ²³ ἐβδομήκοντα, seventy, 70.

ἐτελεύτησεν¹ αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν· καὶ μετετέθησαν² εἰς 16
 Συχέμ,³ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι⁴ ὃ ὠνήσατο⁵ Ἀβραὰμ τιμῆς
 ἀργυρίου⁶ παρὰ τῶν υἱῶν Ἑμμόρ⁷ τοῦ Συχέμ.³ Καθὼς δὲ ἤγγιζεν 17
 ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὤμοσεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἠϋξήσεν⁸
 ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη⁹ ἐν Αἰγύπτῳ, ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς 18
 ἕτερος, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. Οὗτος κατασοφισάμενος¹⁰ τὸ 19
 γένος¹¹ ἡμῶν, ἐκάκωσεν¹² τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν ἔκθετα¹³
 τὰ βρέφη¹⁴ αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.¹⁵ Ἐν ᾧ καιρῷ 20
 ἐγεννήθη Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος¹⁶ τῷ θεῷ· ὃς ἀνετράφη¹⁷ μῆνας¹⁸
 τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός. Ἐκτεθέντα¹⁹ δὲ αὐτόν, ἀνείλετο²⁰ ἡ 21
 θυγάτηρ Φαραώ,²¹ καὶ ἀνεθρέψατο¹⁷ αὐτόν ἐαυτῇ εἰς υἱόν. Καὶ 22
 ἐπαιδεύθη²² Μωσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων·²³ ἦν δὲ δυνατὸς ἐν
 λόγοις καὶ ἔργοις. Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετῆς²⁴ 23
 χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι²⁵ τοὺς
 ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Καὶ ἰδὼν τινα ἀδικούμενον, 24
 ἡμύνατο²⁶ καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν²⁷ τῷ καταπονουμένῳ,²⁸
 πατάξας²⁹ τὸν Αἰγύπτιον·²³ ἐνόμιζεν³⁰ δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς 25
 αὐτοῦ ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ

¹ τελευτάω, die, end. ² μετατίθημι, transfer, change. ³ Συχέμ, ὁ, Shechem. ⁴ μνήμα, τος, τό, grave, tomb. ⁵ ὠνέομαι, buy, purchase. ⁶ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ⁷ Ἑμμόρ, ὁ, Hamor. ⁸ αὐξάνω, cause to grow, increase. ⁹ πληθύνω, multiply, increase. ¹⁰ κατασοφίζομαι, take advantage of by cunning. ¹¹ γένος, ους, τό, race, kind. ¹² κακώω, mistreat, harm. ¹³ ἔκθετος, exposed, abandoned. ¹⁴ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ¹⁵ ζωογονέω, preserve alive. ¹⁶ ἀστεῖος, handsome, well-bred. ¹⁷ ἀνατρέφω, nurture, care for. ¹⁸ μῆν, ὁ, month, certainly. ¹⁹ ἐκτίθημι, declare, explain. ²⁰ ἀναιρέω, take up, kill. ²¹ Φαραώ, ὁ, Pharaoh. ²² παιδεύω, teach, educate. ²³ Αἰγύπτιος, Egyptian. ²⁴ τεσσαρακονταετής, forty years of age. ²⁵ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ²⁶ ἀμύνομαι, help, defend. ²⁷ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ²⁸ καταπονέω, wear down, oppress. ²⁹ πατάσσω, strike, smite. ³⁰ νομίζω, suppose, think.

οὐ συνήκαν. Τῇ τε ἐπιούσῃ¹ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις,² καὶ 26
 συνήλασεν³ αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπών, Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε
 ὑμεῖς· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον⁴ 27
 ἀπώσατο⁵ αὐτόν, εἰπών, Τίς σε κατέστησεν⁶ ἄρχοντα καὶ
 δικαστὴν⁷ ἐφ' ἡμᾶς; Μὴ ἀνελεῖν⁸ με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον⁹ 28
 ἀνείλες⁸ χθὲς¹⁰ τὸν Αἰγύπτιον;¹¹ Ἐφυγεν δὲ Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ 29
 τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος¹² ἐν γῇ Μαδιάμ,¹³ οὗ¹⁴ ἐγέννησεν
 υἱοὺς δύο. Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα,¹⁵ ὤφθη αὐτῷ 30
 ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος κυρίου ἐν φλογὶ¹⁶ πυρὸς
 βάτου.¹⁷ Ὁ δὲ Μωσῆς ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὄραμα.¹⁸ 31
 προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι,¹⁹ ἐγένετο φωνὴ κυρίου
 πρὸς αὐτόν, Ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ 32
 θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ. Ἐντρομος²⁰ δὲ γενόμενος Μωσῆς
 οὐκ ἐτόλμα²¹ κατανοῆσαι.¹⁹ Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος, Λύσον τὸ 33
 ὑπόδημα²² τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἔστηκας γῇ ἁγία
 ἐστίν. Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν²³ τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ,²⁴ 34
 καὶ τοῦ στεναγμοῦ²⁵ αὐτῶν ἤκουσα· καὶ κατέβην ἐξελέσθαι²⁶
 αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο,²⁷ ἀποστελῶ σε εἰς Αἴγυπτον. Τοῦτον τὸν 35

¹ ἐπιούσα, ης, ἡ, next day. ² μάχομαι, fight, quarrel. ³ συνελάνυν, compel, urge. ⁴ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ⁵ ἀπωθέω, push or thrust away, reject. ⁶ καθίστημι, set, constitute. ⁷ δικαστής, οὗ, ὁ, judge. ⁸ ἀναιρέω, take up, kill. ⁹ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹⁰ χθὲς, yesterday. ¹¹ Αἰγύπτιος, Egyptian. ¹² πάροικος, ου, ὁ, alien, stranger. ¹³ Μαδιάμ, ὁ, Midian. ¹⁴ οὗ, where, when. ¹⁵ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹⁶ φλόξ, φλογός, ἡ, flame. ¹⁷ βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure). ¹⁸ ὄραμα, τος, τό, vision, spectacle. ¹⁹ κατανοέω, observe, understand. ²⁰ ἐντρομος, terrified, trembling. ²¹ τολμάω, dare, endure. ²² ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ²³ κάκωσις, εως, ἡ, mistreatment, oppression. ²⁴ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ²⁵ στεναγμός, οὗ, ὁ, groan, groaning. ²⁶ ἐξαίρέω, take out, deliver. ²⁷ δεῦρο, until now, come here!

Μωσῆν ὃν ἡρνήσαντο εἰπόντες, Τίς σε κατέστησεν¹ ἄρχοντα καὶ
δικαστὴν;² τοῦτον ὁ θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν³ ἀπέστειλεν ἐν
χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ.⁴ Οὗτος ἐξήγαγεν⁵ 36
αὐτούς, ποιήσας τέρατα⁶ καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν
Ἐρυθρᾷ⁷ θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα.⁸ Οὗτος 37
ἐστὶν ὁ Μωσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Προφήτην ὑμῖν
ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. 38
Οὗτος ἐστὶν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ
ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων
ἡμῶν· ὃς ἐδέξατο λόγον ζῶντα δοῦναι ἡμῖν· ὃ οὐκ ἠθέλησαν 39
ὑπήκοοι⁹ γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀπώσαντο,¹⁰ καὶ
ἐστράφησαν¹¹ τῇ καρδίᾳ αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, εἰπόντες τῷ 40
Ἀαρὼν, Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύσονται¹² ἡμῶν· ὁ γὰρ
Μωσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν⁵ ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου,¹³ οὐκ οἶδαμεν
τί γέγονεν αὐτῷ. Καὶ ἐμοσχοποίησαν¹⁴ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις, 41
καὶ ἀνήγαγον¹⁵ θυσίαν τῷ εἰδώλῳ,¹⁶ καὶ εὐφραίνοντο¹⁷ ἐν τοῖς
ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. Ἐστρεψεν¹¹ δὲ ὁ θεός, καὶ παρέδωκεν 42
αὐτοὺς λατρεύειν¹⁸ τῇ στρατιᾷ¹⁹ τοῦ οὐρανοῦ· καθὼς γέγραπται
ἐν βίβλῳ²⁰ τῶν προφητῶν, Μὴ σφάγια²¹ καὶ θυσίας

¹ καθίστημι, set, constitute. ² δικαστής, οὐ, ὁ, judge. ³ λυτρωτής, οὐ, ὁ, redeemer, deliverer. ⁴ βάτος, οὐ, ὁ, bath (a liquid measure). ⁵ ἐξάγω, lead out. ⁶ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ⁷ ἐρυθρός, red. ⁸ τεσσαράκοντα, forty, 40. ⁹ ὑπήκοος, obedient, listening to. ¹⁰ ἀπωθέω, push or thrust away, reject. ¹¹ στρέφω, turn, am converted. ¹² προπορεύομαι, go on before, precede. ¹³ Αἴγυπτος, οὐ, ἡ, Egypt. ¹⁴ μοσχοποιέω, make a calf, make a model of a calf. ¹⁵ ἀνάγω, lead up, restore. ¹⁶ εἰδῶλον, οὐ, τό, image, idol. ¹⁷ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ¹⁸ λατρεύω, serve, worship. ¹⁹ στρατιά, ἄς, ἡ, host, army. ²⁰ βίβλος, οὐ, ἡ, book, scroll. ²¹ σφάγιον, οὐ, τό, victim, offering.

προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα¹ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος
 Ἰσραήλ; Καὶ ἀνελάβετε² τὴν σκηνὴν³ τοῦ Μολόχ,⁴ καὶ τὸ ἄστρον 43
 τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ῥεμφάν,⁶ τοὺς τύπους⁷ οὓς ἐποιήσατε
 προσκυνεῖν αὐτοῖς; καὶ μετοικιῶ⁸ ὑμᾶς ἐπέκεινα⁹ Βαβυλῶνος.¹⁰ 44
 Ἡ σκηνή³ τοῦ μαρτυρίου¹¹ ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 καθὼς διετάξατο¹² ὁ λαλῶν τῷ Μωσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν
 τύπον⁷ ὃν ἐώρακει. Ἦν καὶ εἰσήγαγον¹³ διαδεξάμενοι¹⁴ οἱ πατέρες 45
 ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει¹⁵ τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῴσεν¹⁶ ὁ
 θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυίδ:
 ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ᾐτήσατο εὐρεῖν σκηνώμα¹⁷ 46
 τῷ θεῷ Ἰακώβ. Σολομών¹⁸ δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. Ἄλλ' οὐχ 47
 ὁ ὑψιστος¹⁹ ἐν χειροποιήτοις²⁰ ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης
 λέγει, Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον²¹ τῶν ποδῶν μου: 49
 ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; λέγει κύριος: ἢ τίς τόπος τῆς
 καταπαύσεώς²² μου; Οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 50

Σκληροτράχηλοι²³ καὶ ἀπερίτμητοι²⁴ τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς 51

ἀεὶ²⁵ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε:²⁶ ὥς οἱ πατέρες ὑμῶν,

¹ τεσσαράκοντα, forty, 40. ² ἀναλαμβάνω, take up, raise. ³ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁴ Μολόχ, ὁ, Moloch. ⁵ ἄστρον, ου, τό, star. ⁶ Ῥεμφάν, ὁ, Rephan, Saturn. ⁷ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ⁸ μετοικίζω, remove to another place of habitation. ⁹ ἐπέκεινα, farther on, beyond. ¹⁰ Βαβυλῶν, Babylon. ¹¹ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹² διατάσσω, command, give orders to. ¹³ εἰσάγω, lead in, bring in. ¹⁴ διαδέχομαι, receive in turn, receive in my turn. ¹⁵ κατάσχεσις, εως, ἡ, possession, holding fast. ¹⁶ ἐξῴθew, drive out, run aground. ¹⁷ σκηνώμα, τος, τό, tent, dwelling. ¹⁸ Σολομών, ὠνος, ὁ, Solomon. ¹⁹ ὑψιστος, highest, most high. ²⁰ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ²¹ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ²² κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ²³ σκληροτράχηλος, stiff-necked, stubborn. ²⁴ ἀπερίτμητος, uncircumcised, stubborn. ²⁵ ἀεὶ, always, ever. ²⁶ ἀντιπίπτω, resist, oppose.

καὶ ὑμεῖς. Τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; 52

Καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγεῖλαντας¹ περὶ τῆς ἐλεύσεως²

τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδότες³ καὶ φονεῖς⁴ γεγέννησθε: 53

οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς⁵ ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάσσετε.

Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο⁶ ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον⁷ 54

τοὺς ὀδόντας⁸ ἐπ' αὐτόν. Ὑπάρχων δὲ πλήρης⁹ πνεύματος ἁγίου, 55

ἀτενίσας¹⁰ εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδεν δόξαν θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα

ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν, Ἴδού, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς 56

ἀνεωγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ

θεοῦ. Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον¹¹ τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ 57

ῥρμησαν¹² ὁμοθυμαδὸν¹³ ἐπ' αὐτόν: καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς 58

πόλεως, ἐλιθοβόλουν: ¹⁴ καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο¹⁵ τὰ ἱμάτια

παρὰ τοὺς πόδας νεανίου¹⁶ καλουμένου Σαύλου.¹⁷ Καὶ 59

ἐλιθοβόλουν¹⁴ τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα, Κύριε

Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. Θεὶς δὲ τὰ γόνατα,¹⁸ ἔκραξεν φωνῇ 60

μεγάλῃ, Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. Καὶ

τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.¹⁹

¹ προκαταγγέλλω, foretell, announce beforehand. ² ἔλευσις, εως, ἡ, coming, arrival. ³ προδότης, ου, ό, betrayer, traitor. ⁴ φονεύς, έως, ό, murderer. ⁵ διαταγή, ἡς, ἡ, ordinance, direction. ⁶ διαπρίω, cut to the quick. ⁷ βρύχω, gnash, grind or gnash. ⁸ ὀδούς, ό, tooth. ⁹ πλήρης, full. ¹⁰ ἀτενίζω, gaze, stare. ¹¹ συνέχω, hold fast, oppress. ¹² ὀρμάω, hasten on, rush. ¹³ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹⁴ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ¹⁵ ἀποτίθηναι, put off, lay aside. ¹⁶ νεανίας, ου, ό, young adult, young man. ¹⁷ Σαῦλος, ου, ό, Saul. ¹⁸ γόνυ, ατος, τό, knee. ¹⁹ κοιμάομαι, sleep, fall asleep.

Σαῦλος¹ δὲ ἦν συνευδοκῶν² τῇ ἀναιρέσει³ αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν **8**
 ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς⁴ μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν
 Ἱεροσολύμοις· πάντες δὲ διεσπάρησαν⁵ κατὰ τὰς χώρας τῆς
 Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας,⁶ πλὴν τῶν ἀποστόλων. Συνεκόμισαν⁷ **2**
 δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς,⁸ καὶ ἐποίησαντο κοπετὸν⁹
 μέγαν ἐπ' αὐτῷ. Σαῦλος¹ δὲ ἐλυμαίνετο¹⁰ τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ **3**
 τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος,¹¹ σύρων¹² τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας
 παρεδίδου εἰς φυλακὴν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες⁵ διήλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον. **4**
 Φίλιππος δὲ κατελθὼν¹³ εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας,⁶ ἐκήρυσσεν
 αὐτοῖς τὸν χριστόν. Προσεῖχόν¹⁴ τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ **6**
 τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδόν,¹⁵ ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν
 τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. Πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα **7**
 ἀκάθαρτα, βοῶντα¹⁶ φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχετο· πολλοὶ δὲ
 παραλελυμένοι¹⁷ καὶ χωλοὶ¹⁸ ἐθεραπεύθησαν. Καὶ ἐγένετο χαρὰ **8**
 μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

¹ Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ² συνευδοκέω, consent, approve. ³ ἀναιρέσεις, εως, ή, murder, killing. ⁴ διωγμός, οὔ, ὁ, persecution. ⁵ διασπείρω, scatter, scatter like seed. ⁶ Σαμάρεια, ας, ή, Samaria. ⁷ συγκομίζω, bring in, bury. ⁸ εὐλαβής, devout, God-fearing. ⁹ κοπετός, ου, ὁ, mourning, lamentation. ¹⁰ λυμαίνομαι, ravage, destroy. ¹¹ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹² σύρω, draw, drag. ¹³ κατέρχομαι, come down, go down. ¹⁴ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁵ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹⁶ βοάω, cry aloud, shout. ¹⁷ παραλύω, relax, enfeeble. ¹⁸ χωλός, lame, deprived of a foot.

Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προὔπῃρχεν¹ ἐν τῇ πόλει μαγεύων² καὶ 9
 ἐξιστῶν³ τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας,⁴ λέγων εἶναι τινα ἑαυτὸν μέγαν:
 ὃ προσεῖχον⁵ ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ἡ 10
 δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ μεγάλη. Προσεῖχον⁵ δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῶ 11
 χρόνῳ ταῖς μαγείαις⁶ ἐξεστακέσαι³ αὐτούς. Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν 12
 τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ
 τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ
 γυναῖκες. Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν 13
 προσκαρτερῶν⁷ τῷ Φιλίππῳ: θεωρῶν τε δυνάμεις καὶ σημεῖα
 γινόμενα, ἐξίστατο.³

Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ 14
 Σαμάρεια⁴ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν
 Πέτρον καὶ Ἰωάννην: οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ 15
 αὐτῶν, ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον: οὐπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ 16
 αὐτῶν ἐπιπεπτωκός,⁸ μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ
 ὄνομα τοῦ χριστοῦ Ἰησοῦ. Τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, 17
 καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. Θεασάμενος⁹ δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ 18
 τῆς ἐπιθέσεως¹⁰ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ πνεῦμα
 τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα,¹¹ λέγων, Δότε καμοὶ τὴν 19

¹ προὔπαρχω, exist before, have been already. ² μαγεύω, practice magic. ³ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁴ Σαμάρεια, ας, ἡ, Samaria. ⁵ προσέχω, take head of, attend to. ⁶ μαγεία, ας, ἡ, magic. ⁷ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ⁸ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ⁹ θεάομαι, look at, behold. ¹⁰ ἐπιθεσις, εως, ἡ, laying on, assault. ¹¹ χρήμα, τος, τό, wealth, money.

ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ πνεῦμα
 ἅγιον. Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Τὸ ἀργύριόν¹ σου σὺν σοὶ εἶναι 20
 εἰς ἀπώλειαν,² ὅτι τὴν δωρεάν³ τοῦ θεοῦ ἐνόμισας⁴ διὰ χρημάτων
 κτᾶσθαι.⁶ Οὐκ ἔστιν σοι μερίς⁷ οὐδὲ κλῆρος⁸ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. 21
 Ἡ γὰρ καρδιά σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα⁹ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 22
 Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας¹⁰ σου ταύτης, καὶ δεήθητι¹¹ τοῦ
 θεοῦ, εἰ ἄρα¹² ἀφεθήσεται σοὶ ἡ ἐπίνοια¹³ τῆς καρδίας σου. Εἰς 23
 γὰρ χολὴν¹⁴ πικρίας¹⁵ καὶ σύνδεσμον¹⁶ ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα. 24
 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, Δεήθητε¹¹ ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς
 τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ¹⁷ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι¹⁸ καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ 25
 κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, πολλὰς τε κώμας τῶν
 Σαμαρειτῶν¹⁹ εὐηγγελίσαντο.

Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον, λέγων, Ἀνάστηθι καὶ 26
 πορεύου κατὰ μεσημβρίαν²⁰ ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν
 ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν:²¹ αὕτη ἐστὶν ἔρημος. Καὶ ἀναστὰς 27
 ἐπορεύθη: καὶ ἰδού, ἀνὴρ Αἰθίοψ²² εὐνοῦχος²³ δυνάστης²⁴

¹ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ² ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ³ δωρεά, ας, ἡ, gift, free gift. ⁴ νομίζω, suppose, think. ⁵ χρῆμα, τος, τό, wealth, money. ⁶ κτάομαι, acquire, win. ⁷ μερίς, ἰδος, ἡ, part, portion. ⁸ κλῆρος, ου, ὁ, lot, portion. ⁹ εὐθύς, immediately, at once. ¹⁰ κακία, ας, ἡ, malice, evil. ¹¹ δέομαι, ask, request. ¹² ἄρα, so? (introduces a question). ¹³ ἐπίνοια, ας, ἡ, thought, intention. ¹⁴ χολή, ἡς, ἡ, a bitter herb, gall. ¹⁵ πικρία, ας, ἡ, bitterness. ¹⁶ σύνδεσμος, ου, ὁ, bond, fetter. ¹⁷ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ¹⁸ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ¹⁹ Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ²⁰ μεσημβρία, ας, ἡ, midday, noon. ²¹ γάζα, ης, ἡ, treasure, Gaza. ²² Αἰθίοψ, οπος, ὁ, Ethiopian. ²³ εὐνοῦχος, ου, ὁ, eunuch, keeper of the bed-chamber. ²⁴ δυνάστης, ου, ὁ, ruler, sovereign.

Κανδάκης¹ τῆς βασιλίσσης² Αἰθιόπων,³ ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς
γάζης⁴ αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, ἦν τε 28
ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος⁵ αὐτοῦ, καὶ
ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἡσαΐαν.⁶ Εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ 29
Φιλίππῳ, Πρόσελθε καὶ κολλήθητι⁷ τῷ ἄρματι⁵ τούτῳ. 30
Προσδραμὼν⁸ δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος
τὸν προφήτην Ἡσαΐαν,⁶ καὶ εἶπεν, Ἄρα⁹ γε¹⁰ γινώσκεις ἃ
ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ εἶπεν, Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις 31
ὁδηγήσῃ¹¹ με; Παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι
σὺν αὐτῷ. Ἡ δὲ περιοχὴ¹² τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη, 32
Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν¹³ ἤχθη, καὶ ὡς ἄμνός¹⁴ ἐναντίον¹⁵ τοῦ
κείροντος¹⁶ αὐτὸν ἄφωνος,¹⁷ οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. 33
Ἐν τῇ ταπεινώσει¹⁸ αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη, τὴν δὲ γενεὰν
αὐτοῦ τίς διηγῆσεται;¹⁹ Ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34
Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος²⁰ τῷ Φιλίππῳ εἶπεν, Δέομαι²¹ σου,
περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τούτου; Περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἐτέρου
τινός; Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος 35
ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. Ὡς δὲ 36
ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἤλθον ἐπὶ τι ὕδωρ: καὶ φησιν ὁ

¹Κανδάκη, ης, ἡ, Candace. ²βασιλίσσα, ης, ἡ, queen. ³Αἰθίοψ, σπος, ὁ, Ethiopian. ⁴γάζα, ης, ἡ, treasure, Gaza. ⁵ἄρμα, τος, τό, chariot. ⁶Ἡσαΐας, ου, ὁ, Isaiah. ⁷κολλάω, glue, cleave. ⁸προστρέχω, run up to, run to. ⁹ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁰γέ, indeed, at least. ¹¹ὁδηγέω, lead, guide. ¹²περιοχή, ἡς, ἡ, passage (of written text). ¹³σφαγή, ἡς, ἡ, slaughter, sacrifice. ¹⁴ἄμνός, οὔ, ὁ, lamb. ¹⁵ἐναντίον, in the sight of, before. ¹⁶κείρω, shear, cut off. ¹⁷ἄφωνος, speechless, mute. ¹⁸ταπεινώσις, εως, ἡ, humiliation, humble state. ¹⁹διηγέομαι, relate fully, relate in full. ²⁰εὐνοῦχος, ου, ὁ, eunuch, keeper of the bed-chamber. ²¹δέομαι, ask, request.

εὐνοῦχος,¹ Ἰδού, ὕδωρ: τί κωλύει με βαπτισθῆναι; Καὶ 37
 ἐκέλευσεν στήναι τὸ ἄρμα:² καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι³ εἰς τὸ
 ὕδωρ, ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος:¹ καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. Ὅτε 39
 δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἥρπασεν⁴ τὸν
 Φίλιππον: καὶ οὐκ εἶδεν αὐτόν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος,¹ ἐπορεύετο
 γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἄζωτον:⁵ καὶ 40
 διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν
 αὐτόν εἰς Καισάρειαν.⁶

Ὁ δὲ Σαῦλος⁷ ἔτι ἐμπνέων⁸ ἀπειλῆς⁹ καὶ φόνου¹⁰ εἰς τοὺς μαθητὰς 9
 τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ, ῥήτησατο παρ' αὐτοῦ 2
 ἐπιστολὰς¹¹ εἰς Δαμασκὸν¹² πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας
 εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ
 εἰς Ἱερουσαλὴμ. Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξιν τῇ 3
 Δαμασκῷ:¹² καὶ ἐξαίφνης¹³ περιήστραψεν¹⁴ αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ
 οὐρανοῦ: καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, 4
 Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; Εἶπεν δέ, Τίς εἶ, κύριε; Ὁ δὲ 5
 κύριος εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις: ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ 6
 εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι τί σε δεῖ ποιεῖν. Οἱ δὲ 7

¹ εὐνοῦχος, ου, ὁ, eunuch, keeper of the bed-chamber. ² ἄρμα, τοσ, τό, chariot. ³ ἀμφότεροι, both, both of two. ⁴ ἀρπάζω, seize, snatch. ⁵ Ἄζωτος, ου, ἡ, Azotus, Ashdod. ⁶ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ⁷ Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ⁸ ἐμπνέω, breathe, inspire. ⁹ ἀπειλή, ἡς, ἡ, threat, threatening. ¹⁰ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ¹¹ ἐπιστολή, ἡς, ἡ, letter, dispatch. ¹² Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus. ¹³ ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ¹⁴ περιεστράπτω, shine around, flash around.

ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες¹ αὐτῷ εἰστήκεισαν ἐνεοί,² ἀκούοντες μὲν
 τῆς φωνῆς, μηδὲνα δὲ θεωροῦντες. Ἠγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος³ ἀπὸ τῆς 8
 γῆς· ἀνεωγμένων τε τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδὲνα ἔβλεπεν,
 χειραγωγοῦντες⁴ δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον⁵ εἰς Δαμασκόν.⁶ Καὶ ἦν 9
 ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

Ἦν δέ τις μαθητῆς ἐν Δαμασκῷ⁶ ὀνόματι Ἀνανίας,⁷ καὶ εἶπεν πρὸς 10
 αὐτὸν ὁ κύριος ἐν ὁράματι,⁸ Ἀνανία.⁷ Ὁ δὲ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ,
 κύριε. Ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν, Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν 11
 ῥύμην⁹ τὴν καλουμένην Εὐθειαν,¹⁰ καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα
 Σαῦλον³ ὀνόματι, Ταρσέα:¹¹ ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, καὶ εἶδεν ἐν 12
 ὁράματι⁸ ἄνδρα ὀνόματι Ἀνανίαν⁷ εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ
 χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψῃ. Ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας,⁷ Κύριε, ἀκήκοα 13
 ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησεν τοῖς
 ἀγίοις σου ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν 14
 ἀρχιερέων, δηῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. 15
 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος, Πορεύου, ὅτι σκεῦος¹² ἐκλογῆς¹³
 μοι ἐστὶν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ
 βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ· ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω¹⁴ αὐτῷ ὅσα δεῖ 16

¹ συνοδεύω, travel together with, journey with. ² ἐνεός, speechless, dumb. ³ Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ⁴ χειραγωγέω, lead by the hand. ⁵ εἰσάγω, lead in, bring in. ⁶ Δαμασκός, οὔ, ἡ, Damascus. ⁷ Ἀνανίας, ου, ὁ, Ananias. ⁸ ὄραμα, τος, τό, vision, spectacle. ⁹ ῥύμη, ης, ἡ, narrow street, lane. ¹⁰ εὐθύς, immediately, at once. ¹¹ Ταρσεύς, ἑως, ὁ, Tarsian, belonging to Tarsus. ¹² σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ¹³ ἐκλογή, ης, ἡ, (divine) selection, choice. ¹⁴ ὑποδείκνυμι, show, indicate.

αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας¹ καὶ 17
 εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθείς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν,
 Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, ὁ ὀφθεῖς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἧ
 ἥρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου. Καὶ 18
 εὐθέως ἀπέπεσον² ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ³ λεπίδες,⁴
 ἀνέβλεψέν τε καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, καὶ λαβὼν τροφήν⁵ 19
 ἐνίσχυσεν.⁶

Ἐγένετο δὲ ὁ Σαῦλος⁷ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ⁸ μαθητῶν ἡμέρας
 τινάς. Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν χριστόν, 20
 ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Ἐξίσταντο⁹ δὲ πάντες οἱ 21
 ἀκούοντες καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας¹⁰ ἐν
 Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς
 τοῦτο ἐλήλυθεν ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; 22
 Σαῦλος⁷ δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο,¹¹ καὶ συνέχυνεν¹² τοὺς
 Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ,⁸ συμβιβάζων¹³ ὅτι
 οὗτός ἐστιν ὁ χριστός.

¹ Ἀνανίας, ου, ὁ, Ananias. ² ἀποπίπτω, fall, fall off. ³ ὡσεὶ, like, about. ⁴ λεπίς, ἰδος, ἡ, scale (of a fish), scale. ⁵ τροφή, ἡς, ἡ, food, nourishment. ⁶ ἐνισχύω, strengthen, invigorate. ⁷ Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ⁸ Δαμασκός, οὔ, ἡ, Damascus. ⁹ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ¹⁰ πορθέω, destroy, lay waste. ¹¹ ἐνδυναμόω, strengthen, empower. ¹² συγχέω, confuse, confound. ¹³ συμβιβάζω, hold together, instruct.

Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλευσάντο¹ οἱ Ἰουδαῖοι 23

ἀνελεῖν² αὐτόν: ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλ³ ἡ ἐπιβουλὴ⁴ αὐτῶν. 24

Παρετήρουν⁵ τε τὰς πύλας⁶ ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν

ἀνέλωσιν:² λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, καθήκαν⁷ διὰ 25

τοῦ τείχους,⁸ χαλάσαντες⁹ ἐν σπυρίδι.¹⁰

Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος³ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἐπειράτο¹¹ 26

κολλᾶσθαι¹² τοῖς μαθηταῖς: καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ

πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητῆς. Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος¹³ 27

αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο¹⁴ αὐτοῖς πῶς

ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν

Δαμασκῷ¹⁵ ἐπαρρησιάσατο¹⁶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἦν 28

μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος¹⁷ εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ

παρρησιαζόμενος¹⁶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ἐλάλει τε 29

καὶ συνεζήτει¹⁸ πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς:¹⁹ οἱ δὲ ἐπεχείρουν²⁰ αὐτόν

ἀνελεῖν.² Ἐπιγινόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον²¹ αὐτόν εἰς 30

Καيسάρειαν,²² καὶ ἐξαπέστειλαν²³ αὐτόν εἰς Ταρσόν.²⁴ Αἱ μὲν οὖν 31

ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας²⁵

εἶχον εἰρήνην οἰκοδομοῦμεναι, καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ

¹ συμβουλεύω, plot, advise. ² ἀναιρέω, take up, kill. ³ Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ⁴ ἐπιβουλὴ, ἤς, ἡ, plot, plot against. ⁵ παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ⁶ πύλη, ης, ἡ, gate, porch. ⁷ καθίημι, let down, lower. ⁸ τεῖχος, ους, τό, wall. ⁹ χαλάω, slacken, let down. ¹⁰ σπυρίς, ἶδος, ἡ, large basket, plaited basket. ¹¹ πειράω, try, attempt. ¹² κολλᾶω, glue, cleave. ¹³ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁴ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹⁵ Δαμασκός, οὔ, ἡ, Damascus. ¹⁶ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ¹⁷ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹⁸ συζητέω, discuss, dispute. ¹⁹ Ἑλληνιστής, οὔ, ὁ, Hellenist, Greek. ²⁰ ἐπιχειρέω, endeavor, attempt. ²¹ κατὰγω, bring down, lead down. ²² Καيسάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ²³ ἐξαποστέλλω, send forth. ²⁴ Ταρσός, οὔ, ἡ, Tarsus. ²⁵ Σαμάρεια, ας, ἡ, Samaria.

κυρίου καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνοντο.¹

Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν² καὶ πρὸς 32

τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδαν.³ Εὔρεν δὲ ἐκεῖ 33

ἄνθρωπόν τινα Αἰνέαν⁴ ὀνόματι, ἐξ ἑτῶν ὀκτώ⁵ κατακείμενον⁶

ἐπὶ κρᾶββάτῳ,⁷ ὃς ἦν παραλελυμένος.⁸ Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, 34

Αἰνέα,⁴ ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρώσον⁹

σεαυτῷ. Καὶ εὐθέως ἀνέστη. Καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ 35

κατοικοῦντες Λύδδαν³ καὶ τὸν Ἀσσάρωνα,¹⁰ οἵτινες ἐπέστρεψαν

ἐπὶ τὸν κύριον.

Ἐν Ἰόππῃ¹¹ δέ τις ἦν μαθήτρια¹² ὀνόματι Ταβηθά,¹³ ἥ 36

διερμηνευομένη¹⁴ λέγεται Δορκάς·¹⁵ αὕτη ἦν πλήρης¹⁶ ἀγαθῶν

ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν¹⁷ ὧν ἐποίει. Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις 37

ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες¹⁸ δὲ αὐτὴν

ἔθηκαν ἐν ὑπερώῳ.¹⁹ Ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδης³ τῇ Ἰόππῃ,¹¹ οἱ 38

μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν πρὸς

αὐτόν, παρακαλοῦντες μὴ ὀκνήσαι²⁰ διελθεῖν ἕως αὐτῶν. 39

Ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον

¹ ἐπληθύνω, multiply, increase. ² κατέρχομαι, come down, go down. ³ Λύδδα, Lydda, Diospolis. ⁴ Αἰνέας, ου, ὁ, Aeneas. ⁵ ὀκτώ, eight, 8. ⁶ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ⁷ κρᾶββατος, ου, ὁ, mattress, pallet. ⁸ παρὰλύω, relax, enfeeble. ⁹ στρωννύω, spread, furnish. ¹⁰ Ἀσσαρών, ου, ὁ, Sharon, Saron. ¹¹ Ἰόππη, ης, ἡ, Joppa. ¹² μαθήτρια, ας, ἡ, female disciple, female student. ¹³ Ταβηθά, ἡ, Tabitha, antelope. ¹⁴ διερμηνεύω, translate, interpret. ¹⁵ Δορκάς, ἄδος, ἡ, Dorcas. ¹⁶ πλήρης, full. ¹⁷ ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ¹⁸ λούω, bathe, wash. ¹⁹ ὑπερώον, ου, τό, upper story, room upstairs. ²⁰ ὀκνέω, hesitate, delay.

ἀνήγαγον¹ εἰς τὸ ὑπερῶν,² καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι
 κλαίουσai καὶ ἐπιδεικνύμεναι³ χιτῶνας⁴ καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει
 μετ' αὐτῶν οὕσα ἡ Δορκάς.⁵ Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος 40
 θείς τὰ γόνατα⁶ προσήύξατο: καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα,
 εἶπεν, Ταβηθά,⁷ ἀνάστηθι. Ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς:
 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισεν.⁸ Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, 41
 ἀνέστησεν αὐτήν: φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας,
 παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. Γνωστὸν⁹ δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς 42
 Ἰόππης,¹⁰ καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν κύριον. Ἐγένετο δὲ 43
 ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ¹⁰ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

Ἀνὴρ δέ τις ἦν ἐν Καισαρείᾳ¹² ὀνόματι Κορνήλιος,¹³ ἑκατοντάρχης¹⁴ 10
 ἐκ σπείρης¹⁵ τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς,¹⁶ εὐσεβῆς¹⁷ καὶ 2
 φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν τε
 ἐλεημοσύνας¹⁸ πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος¹⁹ τοῦ θεοῦ διὰ
 παντός. Εἶδεν ἐν ὁράματι²⁰ φανερώς,²¹ ὥσει ὥραν ἐνάτην²² τῆς 3
 ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτόν, καὶ εἰπόντα
 αὐτῷ, Κορνήλιε.¹³ Ὁ δὲ ἀτενίσας²³ αὐτῷ καὶ ἔμβορος²⁴ γενόμενος 4
 εἶπεν, Τί ἐστίν, κύριε; Εἶπεν δὲ αὐτῷ, Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ

¹ ἀνάγω, lead up, restore. ² ὑπερῶν, ου, τό, upper story, room upstairs. ³ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ⁴ χιτῶν, ὄνος, ὁ, tunic, garment. ⁵ Δορκάς, ἄδος, ἡ, Dorcas. ⁶ γόνυ, ατος, τό, knee. ⁷ Ταβηθά, ἡ, Tabitha, antelope. ⁸ ἀνακαθίζω, sit up. ⁹ γνωστός, known, acquaintance. ¹⁰ Ἰόππη, ης, ἡ, Joppa. ¹¹ βυρσεύς, έως, ὁ, tanner. ¹² Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ¹³ Κορνήλιος, ου, ὁ, Cornelius. ¹⁴ ἑκατοντάρχης, centurion. ¹⁵ σπείρα, ης, ἡ, cohort. ¹⁶ Ἰταλικός, Italian. ¹⁷ εὐσεβής, pious, devout. ¹⁸ ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ¹⁹ δεομαι, ask, request. ²⁰ ὄραμα, τος, τό, vision, spectacle. ²¹ φανερώς, openly, publicly. ²² ἑνατος, ninth. ²³ ἀτενίζω, gaze, stare. ²⁴ ἔμβορος, terrified, frightened.

ἐλεημοσύναι¹ σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον² ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5

Καὶ νῦν πέμψον εἰς Ἰόππην³ ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι⁴ Σίμωνα

τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον· οὗτος ξενίζεται⁵ παρά τινι Σίμωνι 6

βυρσεῖ,⁶ ὃ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος 7

ὁ λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ,⁷ φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν⁸ αὐτοῦ, καὶ

στρατιώτην εὐσεβῆ⁹ τῶν προσκαρτερούντων¹⁰ αὐτῷ, καὶ 8

ἐξηγησάμενος¹¹ αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν

Ἰόππην.³

Τῇ δὲ ἐπαύριον,¹² ὁδοιπορούντων¹³ ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, 9

ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα¹⁴ προσεύξασθαι, περὶ ὥραν ἑκτην·¹⁵ 10

ἐγένετο δὲ πρόσπεινος,¹⁶ καὶ ἤθελεν γεύσασθαι·¹⁷

παρασκευαζόντων¹⁸ δὲ ἐκείνων, ἐπέπεσεν¹⁹ ἐπ' αὐτὸν ἑκστασις,²⁰ 11

καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ καταβαῖνον ἐπ' αὐτὸν

σκευὸς²¹ τι ὡς θόβον²² μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς δεδεμένον,

καὶ καθιέμενον²³ ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα²⁴ 12

τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ²⁵ καὶ τὰ πετεινά²⁶ τοῦ

οὐρανοῦ. Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν, Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον 13

¹ ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ² μνημόσυνον, ου, τό, memory, memorial. ³ Ἰόππη, ης, ἡ, Joppa. ⁴ μεταπέμψω, send for, summon.

⁵ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ⁶ βυρσεύς, ἑως, ὁ, tanner. ⁷ Κορνήλιος, ου, ὁ, Cornelius. ⁸ οἰκέτης, ου, ὁ, house servant, household servant. ⁹ εὐσεβής, pious, devout. ¹⁰ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ¹¹ ἐξηγέομαι, explain, describe. ¹² ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ¹³ ὁδοιπορέω, travel, be on the way. ¹⁴ δῶμα, τος, τό, house, housetop. ¹⁵ ἑκτος, sixth. ¹⁶ πρόσπεινος, hungry, very hungry. ¹⁷ γεύομαι, taste, experience. ¹⁸ παρασκευάζω, prepare, make ready. ¹⁹ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ²⁰ ἑκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy. ²¹ σκευός, ους, τό, vessel, goods (plural). ²² θόβον, ης, ἡ, linen cloth, sheet. ²³ καθίημι, let down, lower. ²⁴ τετράπους, four-footed animal, four-footed. ²⁵ ἑρπετόν, οὔ, τό, creeping thing, reptile. ²⁶ πετεινόν, ου, τό, bird. ²⁷ θύω, sacrifice, kill.

καὶ φάγε. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν, Μηδαμῶς,¹ κύριε: ὅτι οὐδέποτε² 14
 ἔφαγον πᾶν κοινόν³ ἢ ἀκάθαρτον. Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου 15
 πρὸς αὐτόν, Ἄ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν, σὺ μὴ κοίνου.⁴ Τοῦτο δὲ 16
 ἐγένετο ἐπὶ τρίς⁵ καὶ πάλιν ἀνελήφθη⁶ τὸ σκεῦος⁷ εἰς τὸν
 οὐρανόν.

Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει⁸ ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὄραμα⁹ ὃ εἶδεν, καὶ 17
 ἰδοῦ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου,¹⁰
 διερωτήσαντες¹¹ τὴν οἰκίαν Σίμωνος, ἐπέστησαν¹² ἐπὶ τὸν
 πυλῶνα,¹³ καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο¹⁴ εἰ Σίμων, ὁ 18
 ἐπικαλούμενος Πέτρος, ἐνθάδε¹⁵ ξενίζεται.¹⁶ Τοῦ δὲ Πέτρου 19
 διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος,⁹ εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα, Ἰδοῦ,
 ἄνδρες ζητοῦσίν σε. Ἀλλὰ ἀναστὰς κατὰβηθι, καὶ πορεύου σὺν 20
 αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος¹⁷: διότι¹⁸ ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. 21
 Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν, Ἰδοῦ, ἐγὼ εἰμι ὃν
 ζητεῖτε: τίς ἡ αἰτία¹⁹ δι' ἣν πάρεστε;²⁰ Οἱ δὲ εἶπον, Κορνήλιος¹⁰ 22
 ἑκατοντάρχης,²¹ ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεόν,
 μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων,
 ἐχρηματίσθη²² ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαι²³ σε εἰς τὸν

¹μηδαμῶς, by no means, no. ²οὐδέποτε, never. ³κοινός, common, unclean. ⁴κοινόω, make common, defile. ⁵τρίς, thrice, three times. ⁶ἀναλαμβάνω, take up, raise. ⁷σκεῦος, οὐς, τό, vessel, goods (plural). ⁸διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ⁹ὄραμα, τος, τό, vision, spectacle. ¹⁰Κορνήλιος, ου, ὁ, Cornelius. ¹¹διερωτάω, ask about, learn by inquiry. ¹²ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹³πυλῶν, ὄνος, ὁ, vestibule, gateway. ¹⁴πυνθάνομαι, inquire, ask. ¹⁵ἐνθάδε, within, here. ¹⁶ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ¹⁷διακρίνω, discriminate, judge. ¹⁸διότι, because, on this account. ¹⁹αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ²⁰παρεῖμι, be present, have arrived. ²¹ἑκατοντάρχης, centurion. ²²χρηματίζω, instruct, reveal. ²³μεταπέμπω, send for, summon.

οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. Εἰσκαλεσάμενος¹ 23
οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν.²

Τῇ δὲ ἐπαύριον³ ὁ Πέτρος ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν
ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης⁴ συνήλθον αὐτῷ. Καὶ τῇ ἐπαύριον³ 24
εἰσῆλθον εἰς τὴν Καισάρειαν.⁵ Ὁ δὲ Κορνήλιος⁶ ἦν προσδοκῶν⁷
αὐτούς, συγκαλεσάμενος⁸ τοὺς συγγενεῖς⁹ αὐτοῦ καὶ τοὺς
ἀναγκαίους¹⁰ φίλους. Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, 25
συναντήσας¹¹ αὐτῷ ὁ Κορνήλιος,⁶ πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας,
προσεκύνησεν. Ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν ἤγειρεν λέγων, Ἀνάστηθι: 26
κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. Καὶ συνομιλῶν¹² αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ 27
εὕρισκει συνεληλυθότας πολλούς, ἔφη τε πρὸς αὐτούς, Ὑμεῖς 28
ἐπίστασθε¹³ ὡς ἀθέμιτόν¹⁴ ἐστὶν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι¹⁵ ἢ
προσέρχεσθαι ἄλλοφυλῷ:¹⁶ καὶ ἐμοὶ ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν
ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον: διὸ καὶ ἀναντιρρήτως¹⁸ ἦλθον 29
μεταπεμφθεῖς.¹⁹ Πυνθάνομαι²⁰ οὖν, τίني λόγῳ μετεπέμψασθέ¹⁹ με.
Καὶ ὁ Κορνήλιος⁶ ἔφη, Ἀπὸ τετάρτης²¹ ἡμέρας μέχρι²² ταύτης 30
τῆς ὥρας ἡμην νηστεύων,²³ καὶ τὴν ἐνάτην²⁴ ὥραν
προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου: καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου

¹ εἰσκαλέομαι, invite in, call in. ² ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ³ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ⁴ Ἰόππη, ἡς, ἡ, Joppa. ⁵ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ⁶ Κορνήλιος, ου, ὁ, Cornelius. ⁷ προσδοκάω, wait for, look for. ⁸ συγκαλέω, call together. ⁹ συγγενής, kindred, relative. ¹⁰ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹¹ συναντάω, meet with, hence to happen. ¹² συνομιλέω, talk, converse with. ¹³ ἐπίσταμαι, understand, know. ¹⁴ ἀθέμιτος, unlawful, forbidden. ¹⁵ κολλάω, glue, cleave. ¹⁶ ἀλλόφυλος, alien, foreign. ¹⁷ κοινός, common, unclean. ¹⁸ ἀναντιρρήτως, without objection. ¹⁹ μεταπέμπω, send for, summon. ²⁰ πυνθάνομαι, inquire, ask. ²¹ τέταρτος, fourth. ²² μέχρι, until, as far as (gen). ²³ νηστεύω, fast. ²⁴ ἐνάτος, ninth.

ἐν ἐσθῇ¹ λαμπρᾷ,² καὶ φησιν, Κορνήλιε,³ εἰσηκούσθη⁴ σου ἡ 31
 προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι⁵ σου ἐμνήσθησαν⁶ ἐνώπιον τοῦ
 θεοῦ. Πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην,⁷ καὶ μετακάλεσαι⁸ Σίμωνα δς 32
 ἐπικαλεῖται Πέτρος: οὗτος ξενίζεται⁹ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως¹⁰
 παρὰ θάλασσαν: δς παραγενόμενος λαλήσει σοι. Ἐξαυτῆς¹¹ οὖν 33
 ἔπεμψα πρὸς σε: σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. Νῦν οὖν
 πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν¹² ἀκοῦσαι πάντα τὰ
 προστεταγμένα¹³ σοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ. Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα 34
 εἶπεν,

Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι¹⁴ ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήπτης¹⁵ ὁ
 θεός: ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος 35
 δικαιοσύνην, δεκτός¹⁶ αὐτῷ ἔστιν. Τὸν λόγον δὲν ἀπέστειλεν τοῖς 36
 υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ –
 οὗτός ἐστιν πάντων κύριος – ὑμεῖς οἴδατε, τὸ γενόμενον ῥῆμα 37
 καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ
 βάπτισμα¹⁷ ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης: Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ,¹⁸ ὡς 38
 ἔχρισεν¹⁹ αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, δς διῆλθεν
 εὐεργετῶν²⁰ καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους²¹

¹ ἐσθῆς, ἡτος, ἡ, clothing. ² λαμπρός, bright, shining. ³ Κορνήλιος, ου, ὁ, Cornelius. ⁴ εἰσακούω, listen, hear. ⁵ ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ⁶ μνησθῆναι, remember, recall. ⁷ Ἰόππη, ης, ἡ, Joppa. ⁸ μετακάλεω, send for. ⁹ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ¹⁰ βυρσεύς, ἑως, ὁ, tanner. ¹¹ ἐξαυτῆς, at once, forthwith. ¹² πάρεμι, be present, have arrived. ¹³ προστάσσω, command, order. ¹⁴ καταλαμβάνω, overtake, apprehend. ¹⁵ προσωπολήπτης, ου, ὁ, one who shows partiality. ¹⁶ δεκτός, acceptable, welcome. ¹⁷ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ¹⁸ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ¹⁹ χρίω, anoint. ²⁰ εὐεργετέω, do good to, do good deeds. ²¹ καταδυναστεύω, oppress, overpower.

ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν 39
 μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ
 ἐν Ἱερουσαλὴμ· ὃν καὶ ἀνεῖλον¹ κρεμάσαντες² ἐπὶ ξύλου.³ 40
 Τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῇ
 γενέσθαι, οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς 41
 προκεχειροτονημένοις⁵ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν⁶
 καὶ συνεπίομεν⁷ αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Καὶ 42
 παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύττειν τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι⁸ ὅτι
 αὐτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος⁹ ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς¹⁰ ζώντων καὶ
 νεκρῶν. Τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν¹¹ 43
 ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα
 εἰς αὐτόν.

Ἐτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσεν¹² τὸ 44
 πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. Καὶ 45
 ἐξέστησαν¹³ οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοί, ὅσοι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ,
 ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ¹⁴ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται. 46
 Ἦκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων¹⁵
 τὸν θεόν. Τότε ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος, Μήτι¹⁶ τὸ ὕδωρ κωλύσαι 47

¹ ἀναίρω, take up, kill. ² κρεμάννυμι, hang, hang up. ³ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ⁴ ἐμφανής, visible, manifest. ⁵ προχειροτονέω, choose beforehand. ⁶ συνεσθίω, eat with. ⁷ συμπίνω, drink with, drink together with. ⁸ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁹ ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹⁰ κριτής, ου, ὁ, judge. ¹¹ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ¹² ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ¹³ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ¹⁴ δωρεά, ἁς, ἡ, gift, free gift. ¹⁵ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹⁶ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer.

δύναται τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον καθὼς καὶ ἡμεῖς; Προσέταξέν¹ τε αὐτοὺς 48
βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. Τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι² ἡμέρας τινάς.

Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν 11

Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Καὶ ὅτε 2
ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο³ πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, λέγοντες ὅτι Πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν⁴ ἔχοντας 3
εἰσῆλθες, καὶ συνέφαγες⁵ αὐτοῖς. Ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος 4
ἐξετίθετο⁶ αὐτοῖς καθεξῆς⁷ λέγων, Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ⁸ 5
προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἑκστάσει⁹ ὄραμα,¹⁰ καταβαῖνον σκευῶς¹¹ τι, ὡς ὀθόνην¹² μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην¹³
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· εἰς ἣν ἀτενίσας¹⁴ κατενόουν, 6
καὶ εἶδον τὰ τετράποδα¹⁶ τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ¹⁷
καὶ τὰ πετεινὰ¹⁸ τοῦ οὐρανοῦ. Ἦκουσα δὲ φωνῆς λεγούσης μοι, 7
Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον¹⁹ καὶ φάγε. Εἶπον δέ, Μηδαμῶς,²⁰ κύριε: 8
ὅτι πᾶν κοινὸν²¹ ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε²² εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. Ἀπεκρίθη δέ μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Ἄ ὁ 9

¹ προστάσσω, command, order. ² ἐπιμένω, continue, remain. ³ διακρίνω, discriminate, judge. ⁴ ἀκροβυστία, ας, ἡ, uncircumcision, foreskin. ⁵ συνεσθίω, eat with. ⁶ ἐκτίθηναι, declare, explain. ⁷ καθεξῆς, successively, in order. ⁸ Ἰόππη, ης, ἡ, Joppa. ⁹ ἑκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy. ¹⁰ ὄραμα, τος, τό, vision, spectacle. ¹¹ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ¹² ὀθόνη, ης, ἡ, linen cloth, sheet. ¹³ καθίηναι, let down, lower. ¹⁴ ἀτενίζω, gaze, stare. ¹⁵ κατανοέω, observe, understand. ¹⁶ τετράπους, four-footed animal, four-footed. ¹⁷ ἑρπετόν, οὐ, τό, creeping thing, reptile. ¹⁸ πετεινόν, ου, τό, bird. ¹⁹ θύω, sacrifice, kill. ²⁰ μηδαμῶς, by no means, no. ²¹ κοινός, common, unclean. ²² οὐδέποτε, never.

θεὸς ἐκαθάρισεν, σὺ μὴ κοίνου.¹ Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς,² καὶ 10
πάλιν ἀνεσπάσθη³ ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ἰδού, ἐξαυτῆς⁴ 11
τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν⁵ ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ἣ ἡμην, ἀπεσταλμένοι
ἀπὸ Καισαρείας⁶ πρὸς με. Εἶπεν δέ μοι τὸ πνεῦμα συνελθεῖν 12
αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενον.⁷ Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἕξ⁸
ἄδελφοί οὗτοι, καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός: 13
ἀπήγγειλέν τε ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
σταθέντα, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην⁹ ἄνδρας,
καὶ μετάπεμψαι¹⁰ Σίμωνα, τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, ὃς 14
λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. 15
Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσεν¹¹ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ’
αὐτούς, ὥσπερ καὶ ἐφ’ ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. Ἐμνήσθην¹² δὲ τοῦ ῥήματος 16
κυρίου, ὡς ἔλεγεν, Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ
βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Εἰ οὖν τὴν ἴσιν¹³ δωρεὰν¹⁴ 17
ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον
Ἰησοῦν χριστόν, ἐγὼ δὲ τίς ἡμην δυνατὸς κωλύσαι τὸν θεόν; 18
Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν,¹⁵ καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν,
λέγοντες, Ἄρα γέ¹⁶ καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν¹⁷ ἔδωκεν
εἰς ζωὴν.

¹ κοινόω, make common, defile. ² τρίς, thrice, three times. ³ ἀνασπάω, draw up, pull up. ⁴ ἐξαυτῆς, at once, forthwith. ⁵ ἐφίστημι, stand over, come upon. ⁶ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ⁷ διακρίνω, discriminate, judge. ⁸ ἕξ, six, 6. ⁹ Ἰόππη, ης, ἡ, Joppa. ¹⁰ μεταπέμπω, send for, summon. ¹¹ ἐπιτίπτω, fall upon, press upon. ¹² μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹³ ἴσος, equal, identical. ¹⁴ δωρεά, ἄς, ἡ, gift, free gift. ¹⁵ ἡσυχάζω, be still, be silent. ¹⁶ γέ, indeed, at least. ¹⁷ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες¹ ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ 19
 Στεφάνῳ διήλθον ἕως Φοινίκης² καὶ Κύπρου³ καὶ Ἀντιοχείας,⁴
 μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. Ἦσαν δέ 20
 τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι⁵ καὶ Κυρηναῖοι,⁶ οἵτινες
 εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν,⁴ ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς,⁷
 εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν. Καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' 21
 αὐτῶν: πολὺς τε ἀριθμὸς⁸ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. 22
 Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν
 Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν: καὶ ἐξαπέστειλαν⁹ Βαρνάβαν διελθεῖν
 ἕως Ἀντιοχείας: ⁴ ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ 23
 ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει¹⁰ τῆς καρδίας
 προσμένειν¹¹ τῷ κυρίῳ: ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης¹² 24
 πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως: καὶ προσετέθη¹³ ὄχλος ἱκανὸς τῷ
 κυρίῳ. Ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν¹⁴ ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι¹⁵ 25
 Σαῦλον,¹⁶ καὶ εὐρὼν ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν.⁴ Ἐγένετο δὲ 26
 αὐτοὺς ἐνιαυτὸν¹⁷ ὅλον συναχθῆναι τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι
 ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι¹⁸ τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ⁴ τοὺς
 μαθητὰς Χριστιανούς.¹⁹

¹ διασπείρω, scatter, scatter like seed. ² Φοινίκη, ης, ἡ, Phoenicia. ³ Κύπρος, ου, ἡ, Cyprus. ⁴ Ἀντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ⁵ Κύπριος, ου, ὁ, Cyprian, Cypriote. ⁶ Κυρηναῖος, ου, ὁ, Cyrenian, belonging to Cyrene. ⁷ Ἑλληνιστής, οὔ, ὁ, Hellenist, Greek. ⁸ ἀριθμός, οὔ, ὁ, number, total. ⁹ ἐξαποστέλλω, send forth. ¹⁰ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ¹¹ προσμένω, wait longer, remain. ¹² πλήρης, full. ¹³ προστίθημι, add, add to. ¹⁴ Ταρσός, οὔ, ἡ, Tarsus. ¹⁵ ἀναζητέω, look, search. ¹⁶ Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ¹⁷ ἐνιαυτός, οὔ, ὁ, year. ¹⁸ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹⁹ Χριστιανός, οὔ, ὁ, Christian.

Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον¹ ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφῆται 27
 εἰς Ἀντιόχειαν.² Ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος,³ 28
 ἐσήμανεν⁴ διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν⁵ μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ’
 ὅλην τὴν οἰκουμένην·⁶ ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου⁷
 Καίσαρος. Τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό⁸ τις, ὥρισαν⁹ 29
 ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ
 Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς 30
 πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.¹⁰

Κατ’ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν¹¹ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς 12
 χεῖρας κακῶσαι¹² τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. Ἀνεῖλεν¹³ δὲ 2
 Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρα. Καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν¹⁴ 3
 ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο¹⁵ συλλαβεῖν¹⁶ καὶ Πέτρον –
 ἦσαν δὲ αἱ ἡμέραι τῶν ἄζύμων¹⁷ – ὃν καὶ πιάσας¹⁸ ἔθετο εἰς 4
 φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις¹⁹ στρατιωτῶν
 φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ Πάσχα ἀναγαγεῖν²⁰
 αὐτὸν τῷ λαῷ. Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· 5
 προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς²¹ γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν
 θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἔμελλεν αὐτὸν προάγειν²² ὁ Ἡρώδης, 6

¹ κατέρχομαι, come down, go down. ² Ἀντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ³ Ἄγαβος, ου, ὁ, Agabus. ⁴ σημαίνω, indicate, signify. ⁵ λιμός, οὔ, ὁ, hunger, famine. ⁶ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁷ Κλαύδιος, ου, ὁ, Claudius. ⁸ εὐπορέω, have means, am prosperous. ⁹ ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹⁰ Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ¹¹ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹² κακῶ, mistreat, harm. ¹³ ἀναιρέω, take up, kill. ¹⁴ ἀρεστός, pleasing, desirable. ¹⁵ προστίθωμι, add, add to. ¹⁶ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹⁷ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ¹⁸ πιάζω, take, lay hold of. ¹⁹ τετράδιον, ου, τό, squad of four soldiers. ²⁰ ἀνάγω, lead up, restore. ²¹ ἐκτενής, zealous, earnest. ²² προάγω, lead forth, go before.

τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος¹ μεταξὺ² δύο
στρατιωτῶν, δεδεμένος ἀλύσεσιν³ δυσὶν: φύλακές⁴ τε πρὸ τῆς
θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος κυρίου ἐπέστη,⁵ 7
καὶ φῶς ἔλαμψεν⁶ ἐν τῷ οἰκήματι: ⁷πατάξας⁸ δὲ τὴν πλευρὰν⁹ τοῦ
Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, Ἀνάστα ἐν τάχει.¹⁰ Καὶ ἐξέπεσον
αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις³ ἐκ τῶν χειρῶν. Εἶπέν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν, 8
Περίζωσαι¹² καὶ ὑπόδησαι¹³ τὰ σανδάλιά¹⁴ σου. Ἐποίησεν δὲ
οὕτως.¹⁵ Καὶ λέγει αὐτῷ, Περιβαλοῦ¹⁶ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ
ἀκολούθει μοι. Καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ: καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι 9
ἀληθές ἐστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὄραμα¹⁷
βλέπειν. Διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν, ἦλθον 10
ἐπὶ τὴν πύλην¹⁸ τὴν σιδηρᾶν,¹⁹ τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις
αὐτομάτῃ²⁰ ἠνοιχθῇ αὐτοῖς: καὶ ἐξελθόντες προῆλθον²¹ ῥύμην²²
μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη²³ ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ὁ Πέτρος, 11
γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶπεν, Νῦν οἶδα ἀληθῶς²⁴ ὅτι ἐξαπέστειλεν²⁵
κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξείλετό²⁶ με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου
καὶ πάσης τῆς προσδοκίας²⁷ τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. Συνιδῶν²⁸ 12
τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ

¹ κοιμάμαι, sleep, fall asleep. ² μεταξύ, between, after. ³ αλύσεις, εως, ἡ, chain. ⁴ φύλαξ, ακος, ὁ, guard, sentinel. ⁵ ἐφίστημι, stand over, come upon. ⁶ λάμπω, shine. ⁷ οἶκημα, τος, τό, room, dwelling. ⁸ πατάσσω, strike, smite. ⁹ πλευρά, ἄς, ἡ, side, side of the body. ¹⁰ τάχος, ους, τό, speed, quickness. ¹¹ ἐκπίπτω, fall away, fall out. ¹² περιζώννυμι, gird, gird round. ¹³ ὑποδέω, put on my feet. ¹⁴ σανδάλιον, ου, τό, sandal. ¹⁵ οὕτως, thus, so. ¹⁶ περιβάλλω, put around, clothe. ¹⁷ ὄραμα, τος, τό, vision, spectacle. ¹⁸ πύλη, ης, ἡ, gate, porch. ¹⁹ σιδήρεος, made of iron. ²⁰ αὐτόματος, by itself, of its own accord. ²¹ προέρχομαι, go in front, precede. ²² ῥύμη, ης, ἡ, narrow street, lane. ²³ ἀφίστημι, withdraw, depart. ²⁴ ἀληθῶς, truly, really. ²⁵ ἐξαποστέλλω, send forth. ²⁶ ἐξαίρω, take out, deliver. ²⁷ προσδοκία, ας, ἡ, expectation, waiting. ²⁸ σύνοιδα, know, be conscious of.

ἐπικαλουμένου Μάρκου,¹ οὗ² ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι³ καὶ
 προσευχόμενοι. Κρούσαντος⁴ δὲ τοῦ Πέτρου τὴν θύραν τοῦ 13
 πυλῶνος,⁵ προσῆλθεν παιδίσκη⁶ ὑπακοῦσαι,⁷ ὀνόματι Ῥόδη.⁸ 14
 Καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ
 ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα,⁵ εἰσδραμοῦσα⁹ δὲ ἀπήγγειλεν ἐστάναι τὸν
 Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος.⁵ Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον, Μαίνῃ.¹⁰ Ἡ 15
 δὲ διῆσχυρίζετο¹¹ οὕτως ἔχειν. Οἱ δὲ ἔλεγον, Ὁ ἄγγελος αὐτοῦ
 ἐστίν. Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν¹² κρούων·⁴ ἀνοίξαντες δὲ εἶδον 16
 αὐτόν, καὶ ἐξέστησαν.¹³ Κατασείσας¹⁴ δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν,¹⁵ 17
 διηγῆσατο¹⁶ αὐτοῖς πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν¹⁷ ἐκ τῆς
 φυλακῆς. Εἶπεν δέ, Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς
 ταῦτα. Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. Γενομένης δὲ 18
 ἡμέρας, ἦν τάραχος¹⁸ οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα¹⁹ ὁ
 Πέτρος ἐγένετο. Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας²⁰ αὐτόν καὶ μὴ εὐρών, 19
 ἀνακρίνας²¹ τοὺς φύλακας,²² ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι.²³ Καὶ
 κατελθὼν²⁴ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν²⁵ διέτριβεν.²⁶

¹ Μάρκος, ου, ὁ, Mark. ² οὗ, where, when. ³ συναθροίζω, gather, bring together. ⁴ κρούω, knock, strike. ⁵ πυλῶν, ὄνος, ὁ, vestibule, gateway. ⁶ παιδίσκη, ἡς, ἡ, maid, female servant. ⁷ ὑπακούω, obey, listen. ⁸ Ῥόδη, ἡς, ἡ, Rhoda. ⁹ εἰστρέχω, run in. ¹⁰ μαίνομαι, rage, be furious. ¹¹ διῆσχυρίζομαι, insist, maintain firmly. ¹² ἐπιμένω, continue, remain. ¹³ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ¹⁴ κατασείω, shake, motion. ¹⁵ σιγᾶω, be silent, become silent. ¹⁶ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹⁷ ἐξάγω, lead out. ¹⁸ τάραχος, ου, ὁ, disturbance, commotion. ¹⁹ ἄρα, so? (introduces a question). ²⁰ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ²¹ ἀνακρίνω, examine, inquire into. ²² φύλαξ, ακος, ὁ, guard, sentinel. ²³ ἀπάγω, lead away, lead. ²⁴ κατέρχομαι, come down, go down. ²⁵ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ²⁶ διατρίβω, continue, tarry.

Ἦν δὲ ὁ Ἡρώδης θυμομαχῶν¹ Τυρίοις² καὶ Σιδωνίοις·³ 20

ὁμοθυμαδὸν⁴ δὲ παρήσαν⁵ πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον⁶

τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος⁷ τοῦ βασιλέως, ἤτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ

τρέφεσθαι⁸ αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.⁹ Τακτῇ¹⁰ δὲ 21

ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθήτα¹¹ βασιλικήν,⁹ καὶ καθίσας

ἐπὶ τοῦ βήματος,¹² ἐδημηγόρει¹³ πρὸς αὐτούς. Ὁ δὲ δῆμος¹⁴ 22

ἐπεφώνει,¹⁵ Φωνὴ θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. Παραχρῆμα¹⁶ δὲ 23

ἐπάταξεν¹⁷ αὐτὸν ἄγγελος κυρίου, ἀνθ'¹⁸ ὧν οὐκ ἔδωκεν δόξαν τῷ

θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος,¹⁹ ἐξέψυξεν.²⁰

Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ἡύξανεν²¹ καὶ ἐπληθύνετο.²² 24

Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος²³ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, 25

πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες²⁴ καὶ Ἰωάννην

τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.²⁵

Ἦσαν δὲ τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ²⁶ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται 13

καὶ διδάσκαλοι, ὃ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν²⁷ ὁ καλούμενος

Νίγερ,²⁸ καὶ Λούκιος²⁹ ὁ Κυρηναῖος,³⁰ Μανανὴν³¹ τε Ἡρώδου τοῦ

¹θυμομαχέω, be very angry. ²Τύριος, ου, ὁ, Tyrian, inhabitant of Tyre. ³Σιδωνίος, Sidonian. ⁴ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ⁵παίρειμι, be present, have arrived. ⁶Βλάστος, ου, ὁ, Blastus. ⁷κοιτῶν, ὄνος, ὁ, bedroom, bedchamber. ⁸τρέφω, make to grow, nourish. ⁹βασιλικός, royal, connected with a king. ¹⁰τακτός, fixed, appointed. ¹¹ἐσθῆς, ἦτος, ἡ, clothing. ¹²βῆμα, τος, τό, judgment seat. ¹³δημηγόρεω, make a public speech. ¹⁴δῆμος, ου, ὁ, popular assembly, crowd. ¹⁵ἐπιφωνέω, cry out, shout. ¹⁶παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁷πατάσσω, strike, smite. ¹⁸ἀντί, instead of, in place of. ¹⁹σκωληκόβρωτος, eaten by worms. ²⁰ἐκψύχω, expire, breathe one's last. ²¹αὐξάνω, cause to grow, increase. ²²πληθύνω, multiply, increase. ²³Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ²⁴συμπαραλαμβάνω, take along with. ²⁵Μάρκος, ου, ὁ, Mark. ²⁶Ἀντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ²⁷Συμεὼν, ὁ, Simeon, Simeon. ²⁸Νίγερ, ὁ, Niger. ²⁹Λούκιος, ου, ὁ, Lucius. ³⁰Κυρηναῖος, ου, ὁ, Cyrenian, belonging to Cyrene. ³¹Μανανήν, ὁ, Manaen.

τετράρχου¹ σύντροφος,² καὶ Σαῦλος.³ Λειτουργούντων⁴ δὲ αὐτῶν 2
 τῷ κυρίῳ καὶ νηστεύοντων,⁵ εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον,
 Ἀφορίσατε⁶ δὴ⁷ μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον³ εἰς τὸ ἔργον ὃ
 προσκέκλημαι αὐτούς. Τότε νηστεύσαντες⁵ καὶ προσευξάμενοι 3
 καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.

Οὗτοι μὲν οὖν, ἐκπεμφθέντες⁸ ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, 4
 κατήλθον⁹ εἰς τὴν Σελεύκειαν·¹⁰ ἐκεῖθεν δὲ ἀπέπλευσαν¹¹ εἰς τὴν
 Κύπρον.¹² Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι,¹³ κατήγγελλον¹⁴ τὸν λόγον 5
 τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ
 Ἰωάννην ὑπηρέτην.¹⁵ Διελθόντες δὲ τὴν νῆσον¹⁶ ἄχρι Πάφου,¹⁷ 6
 εὑρόν τινα μάγον¹⁸ ψευδοπροφήτην¹⁹ Ἰουδαῖον, ὃν ὄνομα
 Βαρῖησοῦς,²⁰ ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ²¹ Σεργίῳ²² Παύλῳ, ἀνδρὶ 7
 συνετῷ.²³ Οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον³
 ἐπεζήτησεν²⁴ ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Ἀνθίστατο²⁵ δὲ αὐτοῖς 8
 Ἑλύμας,²⁶ ὁ μάγος¹⁸ – οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται²⁷ τὸ ὄνομα
 αὐτοῦ – ζητῶν διαστρέψαι²⁸ τὸν ἀνθύπατον²¹ ἀπὸ τῆς πίστεως. 9
 Σαῦλος³ δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου, καὶ

¹ τετράρχης, ου, ὁ, tetrarch. ² σύντροφος, ου, ὁ, one brought up with, foster brother. ³ Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ⁴ λειτουργέω, minister, serve. ⁵ νηστεύω, fast. ⁶ ἀφορίζω, separate, set apart. ⁷ δὴ, also, indeed. ⁸ ἐκπέμπω, send out. ⁹ κατέρχομαι, come down, go down. ¹⁰ Σελεύκεια, ας, ἡ, Seleucia. ¹¹ ἀποπλέω, sail away. ¹² Κύπρος, ου, ἡ, Cyprus. ¹³ Σαλαμίς, ἴνος, ἡ, Salamis. ¹⁴ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹⁵ ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ¹⁶ νῆσος, ου, ἡ, island. ¹⁷ Πάφος, ου, ἡ, Paphos. ¹⁸ μάγος, ου, ὁ, magician, sorcerer. ¹⁹ ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, false prophet. ²⁰ Βαρῖησοῦς, ου, ὁ, Bar-Jesus, son of Jesus. ²¹ ἀνθύπατος, ου, ὁ, consul, proconsul. ²² Σέργιος, ου, ὁ, Sergius. ²³ συνετός, intelligent, clever. ²⁴ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ²⁵ ἀνθίστημι, resist, oppose. ²⁶ Ἑλύμας, α, ὁ, Elymas. ²⁷ μεθερμηνεύω, translate, interpret. ²⁸ διαστρέφω, distort, pervert.

ἀτενίσας¹ εἰς αὐτὸν εἶπεν, ὦ² πλήρης³ παντὸς δόλου⁴ καὶ πάσης 10

ῥαδιουργίας,⁵ υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ⁶

διαστρέφων⁷ τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας;⁸ Καὶ νῦν ἰδοὺ, χεὶρ 11

κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλός, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ.

Παραχρῆμα⁹ δὲ ἐπέπεσεν¹⁰ ἐπ' αὐτὸν ἀγλὺς¹¹ καὶ σκότος, καὶ

περιάγων¹² ἐζήτει χειραγωγούς.¹³ Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος¹⁴ τὸ 12

γεγονὸς ἐπίστευσεν, ἐκπλησσομένου¹⁵ ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.

Ἀναχθέντες¹⁶ δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου¹⁷ οἱ περὶ τὸν Παῦλον ἦλθον εἰς 13

Πέργην¹⁸ τῆς Παμφυλίας.¹⁹ Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας²⁰ ἀπ'

αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς 14

Πέργης,¹⁸ παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν²¹ τῆς Πισιδίας,²² καὶ

εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων,

ἐκάθισαν. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν²³ τοῦ νόμου καὶ τῶν 15

προφητῶν, ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι²⁴ πρὸς αὐτούς,

λέγοντες, Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰ ἔστιν λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως

πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ κατασείσας²⁵ τῇ 16

χειρί, εἶπεν,

¹ ἀτενίζω, gaze, stare. ² ὦ, Oh! omega. ³ πλήρης, full. ⁴ δόλος, ου, ό, guile, deceit. ⁵ ῥαδιουργία, ας, ή, deceit, fraud. ⁶ παύω, cause to cease. ⁷ διαστρέφω, distort, pervert. ⁸ εὐθύς, immediately, at once. ⁹ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁰ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ¹¹ ἀγλὺς, ύος, ή, mist, mistiness. ¹² περιάγω, lead around, go about. ¹³ χειραγωγός, οὔ, ό, leader. ¹⁴ ἀνθύπατος, ου, ό, consul, proconsul. ¹⁵ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ¹⁶ ἀνάγω, lead up, restore. ¹⁷ Πάφος, ου, ή, Paphos. ¹⁸ Πέργη, ης, ή, Perga. ¹⁹ Παμφυλία, ας, ή, Pamphylia. ²⁰ ἀποχωρέω, go away, depart. ²¹ Ἀντιόχεια, ας, ή, Antioch. ²² Πισιδία, ας, ή, Pisidia. ²³ ἀνάγνωσις, εως, ή, reading. ²⁴ ἀρχισυνάγωγος, ου, ό, ruler of a synagogue. ²⁵ κατασείω, shake, motion.

Ἄνδρες Ἰσραηλίται,¹ καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. Ὁ θεὸς 17
τοῦ λαοῦ τούτου ἐξελέξατο² τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν
ὑψώσεν³ ἐν τῇ παροικίᾳ⁴ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος⁵
ὑψηλοῦ⁶ ἐξήγαγεν⁷ αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς. Καὶ ὡς τεσσαρακονταετῇ⁸ 18
χρόνον ἐτροποφόρησεν⁹ αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ καθελὼν¹⁰ ἔθνη 19
ἐπτὰ ἐν γῇ Χαναάν,¹¹ κατεκληρονόμησεν¹² αὐτοῖς τὴν γῆν
αὐτῶν. Καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις¹³ καὶ 20
πεντήκοντα,¹⁴ ἔδωκεν κριτὰς¹⁵ ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου. 21
Κάκειθεν¹⁶ ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν
Σαοὺλ υἱὸν Κίς,¹⁷ ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν,¹⁸ ἔτη τεσσαράκοντα.
Καὶ μεταστῆσας²⁰ αὐτόν, ἡγείρεν αὐτοῖς τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα, 22
ὃς καὶ εἶπεν μαρτυρήσας, Εὗρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα
κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. 23
Τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ
Ἰσραὴλ σωτηρίαν, προκηρύξαντος²¹ Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς 24
εἰσόδου²² αὐτοῦ βάπτισμα²³ μετανοίας²⁴ τῷ Ἰσραὴλ. Ὡς δὲ 25
ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον,²⁵ ἔλεγεν, Τίνα με ὑπονοεῖτε²⁶
εἶναι; Οὐκ εἰμὶ ἐγώ. Ἀλλ' ἰδοὺ, ἔρχεται μετ' ἐμέ, οὗ οὐκ εἰμὶ

¹ Ἰσραηλίτης, σου, ὁ, Israelite. ² ἐκλέγομαι, choose, elect. ³ ὑψόω, lift up, exalt. ⁴ παροικία, ας, ἡ, sojourn, stay. ⁵ βραχίων, ονος, ὁ, arm, strength. ⁶ ὑψηλός, high, lofty. ⁷ ἐξάγω, lead out. ⁸ τεσσαρακονταετής, forty years of age. ⁹ τροποφορέω, bear or put up with another's manners. ¹⁰ καθελὼν, take down, pull down. ¹¹ Χαναάν, ἡ, Canaan. ¹² κατακληρονομέω, give (over) as rightful possession or inheritance. ¹³ τετρακόσιοι, four hundred, 400. ¹⁴ πενήκοντα, fifty, 50. ¹⁵ κριτής, σου, ὁ, judge. ¹⁶ κάκειθεν, and thence, and from there. ¹⁷ Κίς, ὁ, Kish. ¹⁸ Βενιαμίν, ὁ, Benjamin. ¹⁹ τεσσαράκοντα, forty, 40. ²⁰ μεθίστημι, remove, turn away. ²¹ προκηρύσσω, proclaim publicly, preach beforehand. ²² εἰσόδος, σου, ἡ, entrance, entering. ²³ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ²⁴ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²⁵ δρόμος, σου, ὁ, course, race. ²⁶ ὑπονοέω, suspect, conjecture.

ἄξιος τὸ ὑπόδημα¹ τῶν ποδῶν λύσαι. Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ 26
 γένους² Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ὑμῖν ὁ
 λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη. Οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν 27
 Ἱερουσαλήμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες,³ καὶ
 τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον
 ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν. Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν⁴ 28
 θανάτου εὐρόντες, ἤτησαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι⁵ αὐτόν. Ὡς 29
 δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες⁶ ἀπὸ
 τοῦ ξύλου,⁷ ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. Ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ 30
 νεκρῶν: ὃς ὥφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν⁸ αὐτῷ 31
 ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινές εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ
 πρὸς τὸν λαόν. Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς 32
 πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς
 ἐκπεπλήρωκεν⁹ τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν: ὡς 33
 καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ¹⁰ τῷ δευτέρῳ γέγραπται, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ
 σήμερον γεγέννηκά σε. Ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτόν ἐκ νεκρῶν, 34
 μηκέτι¹¹ μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν,¹² οὕτως εἴρηκεν
 ὅτι Δώσω ὑμῖν τὰ ὄσια¹³ Δαυὶδ τὰ πιστά. Διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, 35
 Οὐ δώσεις τὸν ὀσιόν¹³ σου ἰδεῖν διαφθοράν:¹² Δαυὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ 36

¹ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ² γένος, ους, τό, race, kind. ³ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁴ αἰτία, ας, ή, cause, reason. ⁵ ἀναιρέω, take up, kill. ⁶ καθαιρέω, take down, pull down. ⁷ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ⁸ συναναβαίνω, come or go up with, go up with. ⁹ ἐκπληρόω, fulfill, fill completely. ¹⁰ ψαλμός, οῦ, ὁ, song of praise, psalm. ¹¹ μηκέτι, no longer. ¹² διαφθορά, ας, ή, decay, corruption. ¹³ ὄσιος, righteous, pious.

γενεᾶ ὑπηρετήσας¹ τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ² κοιμήθη,³ καὶ προσετέθη
 πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδεν διαφθοράν·⁵ ὃν δὲ ὁ θεὸς 37
 ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν.⁵ Γνωστὸν⁶ οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες 38
 ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις⁷ ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται·⁸ 39
 καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως
 δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται. Βλέπετε οὖν 40
 μὴ ἐπέλθῃ⁹ ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις, Ἴδετε, οἱ 41
 καταφρονηταί,¹⁰ καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε·¹¹ ὅτι ἔργον ἐγὼ
 ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις
 ἐκδιηγῇται¹² ὑμῖν.

Ἐξιόντων¹³ δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, παρεκάλουν τὰ 42
 ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ¹⁴ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα. 43
 Λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων
 καὶ τῶν σεβομένων¹⁵ προσηλύτων¹⁶ τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ·
 οἵτινες προσλαλοῦντες,¹⁷ ἔπειθον αὐτοὺς ἐπιμένειν¹⁸ τῇ χάριτι
 τοῦ θεοῦ.

¹ ὑπηρετέω, serve, minister to. ² βουλή, ἥς, ἡ, counsel, purpose. ³ κοιμάομαι, sleep, fall asleep. ⁴ προστίθμι, add, add to. ⁵ διαφθορά, ἄς, ἡ, decay, corruption. ⁶ γνωστός, known, acquaintance. ⁷ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁸ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ⁹ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ¹⁰ καταφρονητής, οὗ, ὁ, despiser, scoffer. ¹¹ ἀφανίζω, destroy, cause to disappear. ¹² ἐκδιηγέομαι, tell in detail, describe. ¹³ ἔξειμι, go away, leave. ¹⁴ μεταξὺ, between, after. ¹⁵ σέβομαι, reverence, worship. ¹⁶ προσήλυτος, ου, ὁ, proselyte, convert. ¹⁷ προσλαλέω, speak to, speak with. ¹⁸ ἐπιμένω, continue, remain.

Τῷ τε ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν¹ πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι 44
 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους 45
 ἐπλήσθησαν ζήλου,² καὶ ἀντέλεγον³ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου
 λεγομένοις, ἀντιλέγοντες³ καὶ βλασφημοῦντες. 46
 Παρρησιασάμενοι⁴ δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπον, Ὑμῖν ἦν
 ἀναγκαῖον⁵ πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Ἐπειδὴ⁶ δὲ
 ἀπωθεῖσθε⁷ αὐτόν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου
 ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα⁸ εἰς τὰ ἔθνη. Οὕτως γὰρ ἐντέταλται⁹ ἡμῖν 47
 ὁ κύριος, Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν
 ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρεν, καὶ ἐδόξαζον 48
 τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι¹⁰ εἰς
 ζωὴν αἰώνιον. Διεφέρετο¹¹ δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς 49
 χώρας. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν¹² τὰς σεβομένας¹³ γυναῖκας 50
 καὶ τὰς εὐσχήμονας¹⁴ καὶ τοὺς πρῶτους τῆς πόλεως, καὶ
 ἐπήγειραν¹⁵ διωγμὸν¹⁶ ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν, καὶ
 ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων¹⁷ αὐτῶν. Οἱ δὲ ἐκτιναζάμενοι¹⁸ 51
 τὸν κονιορτὸν¹⁹ τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον.²⁰
 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου. 52

¹ σχεδόν, almost, nearly. ² ζήλος, ου, ό, zeal, jealousy. ³ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ⁴ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ⁵ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ⁶ ἐπειδὴ, since, because. ⁷ ἀπωθέω, push or thrust away, reject. ⁸ στρέφω, turn, am converted. ⁹ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹⁰ τάσσω, arrange, appoint. ¹¹ διαφέρω, differ, carry through. ¹² παροτρύνω, arouse, incite. ¹³ σεβομαι, reverence, worship. ¹⁴ εὐσχήμων, honorable. ¹⁵ ἐπεγείρω, arouse, excite. ¹⁶ διωγμός, οὐ, ό, persecution. ¹⁷ ὅριον, ου, τό, boundary, region. ¹⁸ ἐκτινάσσω, shake off or out, shake off. ¹⁹ κονιορτός, οὐ, ό, dust. ²⁰ Ἰκόνιον, ου, τό, Iconium.

Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ,¹ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν **14**

συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι

Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. Οἱ δὲ ἀπειθοῦντες² **2**

Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν³ καὶ ἐκάκωσαν⁴ τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ

τῶν ἀδελφῶν. Ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν⁵ **3**

παρρησιαζόμενοι⁶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς

χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα⁷ γίνεσθαι διὰ τῶν

χειρῶν αὐτῶν. Ἐσχίσθη⁸ δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν **4**

ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. Ὡς δὲ **5**

ἐγένετο ὁρμὴ⁹ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν

αὐτῶν, ὑβρίσαι¹⁰ καὶ λιθοβολῆσαι¹¹ αὐτούς, συνιδόντες¹² **6**

κατέφυγον¹³ εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας,¹⁴ Λύστραν¹⁵ καὶ

Δέρβην,¹⁶ καὶ τὴν περὶχωρον·¹⁷ κάκει¹⁸ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι. **7**

Καὶ τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις¹⁵ ἀδύνατος¹⁹ τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς²⁰ **8**

ἐκ κοιλίας²¹ μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ὃς οὐδέποτε²²

περιπεπατῆκει. Οὗτος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς **9**

ἀτενίσας²³ αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι, εἶπεν **10**

μεγάλῃ τῇ φωνῇ, Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθῶς.²⁴ Καὶ

¹ Ἰκόνιον, ου, τό, Iconium. ² ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ³ ἐπεγείρω, arouse, excite. ⁴ κακώω, mistreat, harm. ⁵ διατρίβω, continue, tarry.

⁶ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ⁷ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ⁸ σχίζω, split, separate. ⁹ ὁρμή, ἥς, ἡ, impulse, inclination. ¹⁰ ὑβρίζω, mistreat, insult. ¹¹ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ¹² σύννοια, know, be conscious of. ¹³ καταφεύγω, flee, take refuge. ¹⁴ Λυκαονία, ας, ἡ, Lycaonia. ¹⁵ Λύστρα, ἡ, Lystra, city of Lycaonia. ¹⁶ Δέρβη, ης, ἡ, Derbe. ¹⁷ περὶχωρος, ου, ἡ, neighboring. ¹⁸ κάκει, and there. ¹⁹ ἀδύνατος, impossible, unable. ²⁰ χωλός, lame, deprived of a foot. ²¹ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ²² οὐδέποτε, never.

²³ ἀτενίζω, gaze, stare. ²⁴ ὀρθῶς, rightly, correctly.

ἤλλετο¹ καὶ περιεπάτει. Οἱ δὲ ὄχλοι, ἰδόντες δ' ἐποίησεν ὁ 11
 Παῦλος, ἐπήραν² τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστί³ λέγοντες, Οἱ
 θεοὶ ὁμοιωθέντες⁴ ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς. Ἐκάλουν τε 12
 τὸν μὲν Βαρνάβαν, Δία·⁵ τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν,⁶ ἐπειδὴ⁷ αὐτὸς
 ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. Ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς⁵ τοῦ ὄντος πρὸ 13
 τῆς πόλεως αὐτῶν, ταύρους⁸ καὶ στέμματα⁹ ἐπὶ τοὺς πυλῶνας¹⁰
 ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν.¹¹ Ἀκούσαντες δὲ οἱ 14
 ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες¹² τὰ ἱμάτια
 αὐτῶν, εἰσεπήδησαν¹³ εἰς τὸν ὄχλον, κρίζοντες καὶ λέγοντες, 15
 Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; Καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς¹⁴ ἐσμεν ὑμῖν
 ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων¹⁵
 ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ
 τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· ὃς ἐν ταῖς 16
 παρωχημέναις¹⁶ γενεαῖς εἴασεν¹⁷ πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς
 ὁδοῖς αὐτῶν. Καίτοιγε¹⁸ οὐκ ἀμάρτυρον¹⁹ ἑαυτὸν ἀφήκεν 17
 ἀγαθοποιῶν,²⁰ οὐρανόθεν²¹ ὑμῖν ὑετοῦς²² διδοὺς καὶ καιροὺς
 καρποφόρους,²³ ἐμπιπλῶν²⁴ τροφῆς²⁵ καὶ εὐφροσύνης²⁶ τὰς
 καρδίας ἡμῶν. Καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις²⁷ κατέπαυσαν²⁸ τοὺς 18

¹ ἄλλομαι, leap, spring up. ² ἐπαίρω, lift up, raise. ³ Λυκαονιστί, in (the) Lycaonian (language). ⁴ ὁμοίω, make like, liken. ⁵ Ζεὺς, ὁ, Zeus, pagan greek God. ⁶ Ἑρμῆς, οἱ, ὁ, Hermes. ⁷ ἐπειδὴ, since, because. ⁸ ταῦρος, οὐ, ὁ, bull, ox. ⁹ στέμμα, τος, τό, wreath or garland of flowers, garland. ¹⁰ πυλῶν, ὄνος, ὁ, vestibule, gateway. ¹¹ θύω, sacrifice, kill. ¹² διαρρήσσω, tear asunder. ¹³ εἰσπηδήω, leap in, rush in. ¹⁴ ὁμοιοπαθής, with the same nature. ¹⁵ μάταιος, vain, useless. ¹⁶ παροίχομαι, be past, gone. ¹⁷ ἔάω, permit, allow. ¹⁸ καίτοιγε, and yet, although. ¹⁹ ἀμάρτυρος, without witness, untestified to. ²⁰ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ²¹ οὐρανόθεν, from heaven. ²² ὑετός, οὐ, ὁ, rain. ²³ καρποφόρος, fruitful. ²⁴ ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ²⁵ τροφή, ἡς, ἡ, food, nourishment. ²⁶ εὐφροσύνη, ἡς, ἡ, gladness, joy. ²⁷ μόλις, with difficulty, hardly. ²⁸ καταπαύω, cause to rest to rest, stop.

ὄχλους τοῦ μὴ θύειν¹ αὐτοῖς.

Ἐπῆλθον² δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας³ καὶ Ἰκονίου⁴ Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες 19

τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες⁵ τὸν Παῦλον, ἔσυρον⁶ ἔξω τῆς

πόλεως, νομίσαντες⁷ αὐτὸν τεθνάναι.⁸ Κυκλωσάντων⁹ δὲ αὐτὸν 20

τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ ἐπαύριον¹⁰

ἔξῃλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην.¹¹ Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν 21

πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες¹² ἱκανούς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν

Λύστραν¹³ καὶ Ἰκόνιον⁴ καὶ Ἀντιόχειαν,³ ἐπιστηρίζοντες¹⁴ τὰς 22

ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν¹⁵ τῇ πίστει, καὶ

ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ

θεοῦ. Χειροτονήσαντες¹⁶ δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ' 23

ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν,¹⁷ παρέθεντο¹⁸ αὐτοὺς

τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν¹⁹ 24

ἦλθον εἰς Παμφυλίαν.²⁰ Καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ²¹ τὸν λόγον, 25

κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν·²² κάκειθεν²³ ἀπέπλευσαν²⁴ εἰς 26

Ἀντιόχειαν,³ ὅθεν²⁵ ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ

ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν 27

ἐκκλησίαν, ἀνήγγειλαν²⁶ ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι

¹ θύω, sacrifice, kill. ² ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ³ Ἀντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ⁴ Ἰκόνιον, ου, τό, Iconium. ⁵ λιθάζω, throw stones, stone. ⁶ σύρω, draw, drag. ⁷ νομίζω, suppose, think. ⁸ θνήσκω, die, am dying. ⁹ κυκλώω, encircle, surround. ¹⁰ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ¹¹ Δέρβη, ης, ἡ, Derbe. ¹² μαθητεύω, be a disciple, make a disciple. ¹³ Λύστρα, ἡ, Lystra, city of Lycaonia. ¹⁴ ἐπιστηρίζω, strengthen, prop up. ¹⁵ ἐμμένω, persevere, remain (in). ¹⁶ χειροτονέω, choose, appoint. ¹⁷ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ¹⁸ παρατίθημι, set before, entrust. ¹⁹ Πισιδία, ας, ἡ, Pisidia. ²⁰ Παμφυλία, ας, ἡ, Pamphylia. ²¹ Πέργη, ης, ἡ, Perga. ²² Ἀττάλεια, ας, ἡ, Attalia. ²³ κάκειθεν, and thence, and from there. ²⁴ ἀποπλέω, sail away. ²⁵ ὅθεν, from where, from which. ²⁶ ἀναγγέλλω, announce, report.

ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. Διέτριβον¹ δὲ ἐκεῖ χρόνον 28
οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

Καί τινες κατελθόντες² ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς 15

ἀδελφοὺς ὅτι Ἐὰν μὴ περιτέμνησθε³ τῷ ἔθει⁴ Μωϋσέως, οὐ
δύνασθε σωθῆναι. Γενομένης οὖν στάσεως⁵ καὶ ζητήσεως⁶ οὐκ 2
ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν⁷
ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν
πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ
τοῦ ζητήματος⁸ τούτου. Οἱ μὲν οὖν, προπεμφθέντες⁹ ὑπὸ τῆς 3
ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν Φοινίκην¹⁰ καὶ Σαμάρειαν,¹¹
ἐκδιηγούμενοι¹² τὴν ἐπιστροφήν¹³ τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποίουν χαρὰν
μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. Παραγενόμενοι δὲ εἰς 4
Ἱερουσαλὴμ, ἀπεδέχθησαν¹⁴ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν
ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν¹⁵ τε ὅσα ὁ θεὸς
ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. Ἐξανέστησαν¹⁶ δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς 5
αἵρέσεως¹⁷ τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι Δεῖ
περιτέμνειν³ αὐτούς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον
Μωϋσέως.

¹ διατρίβω, continue, tarry. ² κατέρχομαι, come down, go down. ³ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ⁴ ἔθος, ους, τό, custom. ⁵ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ⁶ ζήτησις, εως, ἡ, debate, controversy. ⁷ τάσσω, arrange, appoint. ⁸ ζήτημα, τος, τό, inquiry, question. ⁹ προπέμπω, send before, send forth. ¹⁰ Φοινίκη, ης, ἡ, Phoenicia. ¹¹ Σαμάρεια, ας, ἡ, Samaria. ¹² ἐκδιηγέομαι, tell in detail, describe. ¹³ ἐπιστροφή, ἡς, ἡ, attention, conversion. ¹⁴ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ¹⁵ ἀναγγέλλω, announce, report. ¹⁶ ἐξανίστημι, raise up, rise up. ¹⁷ αἵρεσις, εως, ἡ, choice, faction.

Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ 6

λόγου τούτου. Πολλῆς δὲ συζητήσεως¹ γενομένης, ἀναστὰς 7

Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς,

Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε² ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων³ ὁ θεὸς

ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο,⁴ διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν

λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι. Καὶ ὁ καρδιογνώστης⁵ 8

θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον,

καθὼς καὶ ἡμῖν· καὶ οὐδὲν διέκρινεν⁶ μεταξὺ⁷ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, 9

τῇ πίστει καθάρισας τὰς καρδίας αὐτῶν. Νῦν οὖν τί πειράζετε 10

τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν⁸ ἐπὶ τὸν τράχηλον⁹ τῶν μαθητῶν, ὃν

οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι· Ἀλλὰ διὰ 11

τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι, καθ' ὃν

τρόπον¹⁰ κἀκεῖνοι.¹¹

Ἐσίγησεν¹² δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παύλον 12

ἐξηγουμένων¹³ ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα¹⁴ ἐν τοῖς

ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι¹² αὐτούς, ἀπεκρίθη 13

Ἰάκωβος λέγων,

¹ συζητήσεις, εως, ἢ, mutual questioning, disputation. ² ἐπίσταμαι, understand, know. ³ ἀρχαῖος, old, ancient. ⁴ ἐκλέγομαι, choose, elect. ⁵ καρδιογνώστης, ου, ὁ, knower of hearts. ⁶ διακρίνω, discriminate, judge. ⁷ μεταξὺ, between, after. ⁸ ζυγός, οὐ, ὁ, yoke, heavy burden. ⁹ τράχηλος, ου, ὁ, neck. ¹⁰ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹¹ κἀκεῖνος, and he, and she. ¹² σιγάω, be silent, become silent. ¹³ ἐξηγέομαι, explain, describe. ¹⁴ τέρας, ατος, τό, wonder, portent.

Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου: Συμεὼν¹ ἐξηγήσατο² καθὼς 14
 πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο³ λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
 αὐτοῦ. Καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν⁴ οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς 15
 γέγραπται, Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω,⁵ καὶ ἀνοικοδομήσω⁶ τὴν 16
 σκηνὴν⁷ Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν· καὶ τὰ κατεσκαμμένα⁸ αὐτῆς
 ἀνοικοδομήσω,⁶ καὶ ἀνορθώσω⁹ αὐτήν· ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν¹⁰ οἱ 17
 κατάλοιποι¹¹ τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ'
 οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ὁ ποιῶν
 ταῦτα πάντα. Γνωστὰ¹² ἅπ' αἰῶνός ἐστιν τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα 18
 αὐτοῦ. Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν¹³ τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν 19
 ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν· ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι¹⁴ αὐτοῖς τοῦ 20
 ἀπέχεσθαι¹⁵ ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων¹⁶ τῶν εἰδώλων¹⁷ καὶ τῆς
 πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ¹⁸ καὶ τοῦ αἵματος. Μωϋσῆς γὰρ ἐκ 21
 γενεῶν ἀρχαίων¹⁹ κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν
 ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

Τότε ἔδοξεν τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ 22
 ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους²⁰ ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς
 Ἀντιόχειαν²¹ σὺν Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν

¹ Συμεὼν, ὁ, Simeon, Simeon. ² ἐξηγέομαι, explain, describe. ³ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ⁴ συμφωνέω, agree with, agree together. ⁵ ἀναστρέφω, return, live. ⁶ ἀνοικοδομέω, rebuild, build up. ⁷ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁸ κατασκάπτω, tear down, demolish. ⁹ ἀνορθόω, restore, strengthen. ¹⁰ ἐκζητέω, seek out, inquire. ¹¹ κατάλοιπος, rest, remaining. ¹² γνωστός, known, acquaintance. ¹³ παρενοχλέω, trouble, annoy. ¹⁴ ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. ¹⁵ ἀπέχω, received, obtain. ¹⁶ ἀλίσγημα, τος, τό, pollution, defilement. ¹⁷ εἶδωλον, ου, τό, image, idol. ¹⁸ πνικτός, strangled. ¹⁹ ἀρχαίος, old, ancient. ²⁰ ἐκλέγομαι, choose, elect. ²¹ Ἀντιόχεια, ας, ἡ, Antioch.

ἐπικαλούμενον Βαρσαββᾶν,¹ καὶ Σίλαν,² ἄνδρας ἡγουμένους ἐν
 τοῖς ἀδελφοῖς, γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε,³ Οἱ ἀπόστολοι 23
 καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν⁴ καὶ
 Συρίαν⁵ καὶ Κιλικίαν⁶ ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν: ἐπειδὴ⁷ 24
 ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν⁸ ὑμᾶς λόγοις,
 ἀνασκευάζοντες⁹ τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέμεσθαι¹⁰ καὶ
 τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεσπειλάμεθα:¹¹ ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις 25
 ὁμοθυμαδόν,¹² ἐκλεξαμένους¹³ ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν
 τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, ἀνθρώποις 26
 παραδεδωκόσιν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ. Ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν,² 27
 καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. Ἔδοξεν γὰρ τῷ 28
 ἁγίῳ πνεύματι, καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος,¹⁴
 πλὴν τῶν ἐπ'ἀνάγκης¹⁵ τούτων, ἀπέχεσθαι¹⁶ εἰδωλοθύτων¹⁷ καὶ 29
 αἵματος καὶ πνικτοῦ¹⁸ καὶ πορνείας: ἐξ ὧν διατηροῦντες¹⁹ ἑαυτούς,
 εὖ²⁰ πράξετε. Ἐρρωσθε.²¹

¹ Βαρσαββᾶς, ᾱ, ὁ, Barsabbas. ² Σίλας, ὁ, Silas. ³ ὅδε, this (here), this here. ⁴ Ἀντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ⁵ Συρία, ας, ἡ, Syria. ⁶ Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ⁷ ἐπειδὴ, since, because. ⁸ ταράσσω, trouble, agitate. ⁹ ἀνασκευάζω, upset, unsettle. ¹⁰ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ¹¹ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ¹² ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹³ ἐκλέγομαι, choose, elect. ¹⁴ βάρος, οὐς, τό, burden, weight. ¹⁵ ἐπ'ἀνάγκης, of a necessary nature, necessarily. ¹⁶ ἀπέχω, received, obtain. ¹⁷ εἰδωλόθυτος, sacrificed to idols. ¹⁸ πνικτός, strangled. ¹⁹ διατηρέω, keep free of, keep safe. ²⁰ εὖ, well, well done. ²¹ ῥώννυμι, strengthen, farewell.

Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν·¹ καὶ συναγαγόντες 30
 τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν² τὴν ἐπιστολὴν.³ Ἀναγνόντες δέ, ἐχάρησαν 31
 ἐπὶ τῇ παρακλήσει. Ἰούδας τε καὶ Σίλας,⁴ καὶ αὐτοὶ προφῆται 32
 ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ
 ἐπεστήριξαν.⁵ Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης 33
 ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους. Παῦλος δὲ καὶ 34
 Βαρνάβας διέτριβον⁶ ἐν Ἀντιοχείᾳ,¹ διδάσκοντες καὶ
 εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ κυρίου.

Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν, 36
 Ἐπιστρέψαντες δὴ⁷ ἐπισκεψώμεθα⁸ τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ
 πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγορεῖλαμεν⁹ τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς
 ἔχουσιν. Βαρνάβας δὲ ἐβουλεύσατο¹⁰ συμπαραλαβεῖν¹¹ τὸν 37
 Ἰωάννην, τὸν καλούμενον Μάρκον.¹² Παῦλος δὲ ἡξίου,¹³ τὸν 38
 ἀποστάντα¹⁴ ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας,¹⁵ καὶ μὴ συνελθόντα
 αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν¹¹ τοῦτον. Ἐγένετο οὖν 39
 παροξυσμός,¹⁶ ὥστε ἀποχωρισθῆναι¹⁷ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν
 τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον¹² ἐκπλεῦσαι¹⁸ εἰς

¹ Ἀντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ² ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ³ ἐπιστολή, ἡς, ἡ, letter, dispatch. ⁴ Σίλας, ό, Silas. ⁵ ἐπιστηρίζω, strengthen, prop up. ⁶ διατρίβω, continue, tarry. ⁷ δὴ, also, indeed. ⁸ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ⁹ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹⁰ βουλεύω, deliberate, take counsel. ¹¹ συμπαραλαμβάνω, take along with. ¹² Μάρκος, ου, ό, Mark. ¹³ ἡξιόω, consider worthy. ¹⁴ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹⁵ Παμφυλία, ας, ἡ, Pamphylia. ¹⁶ παροξυσμός, οὐ, ό, stimulation, provocation. ¹⁷ ἀποχωρίζω, separate, split apart. ¹⁸ ἐκπλέω, sail away, sail out.

Κύπρον·¹ Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος² Σίλαν³ ἐξήλθεν, παραδοθεὶς 40
 τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν⁴ 41
 καὶ Κιλικίαν,⁵ ἐπιστηρίζων⁶ τὰς ἐκκλησίας.

Κατήντησεν⁷ δὲ εἰς Δέρβην⁸ καὶ Λύστραν·⁹ καὶ ἰδού, μαθητὴς τις 16
 ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος,¹⁰ υἱὸς γυναικὸς τινος Ἰουδαίας πιστῆς,
 πατὴρ δὲ Ἕλληνας· ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις⁹ καὶ 2
 Ἰκονίῳ¹¹ ἀδελφῶν. Τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ 3
 ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν¹² αὐτόν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς
 ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα
 αὐτοῦ, ὅτι Ἕλληνας ὑπῆρχεν. Ὡς δὲ διεπορεύοντο¹³ τὰς πόλεις, 4
 παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα¹⁴ τὰ κεκριμένα ὑπὸ
 τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ. Αἱ 5
 μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο¹⁵ τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευν τῷ
 ἀριθμῷ¹⁶ καθ' ἡμέραν.

Διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν¹⁷ καὶ τὴν Γαλατικὴν¹⁸ χώραν, 6
 κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ
 Ἀσίᾳ,¹⁹ ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν²⁰ ἐπείραζον κατὰ τὴν 7

¹ Κύπρος, ου, ἡ, Cyprus. ² ἐπιλέγω, call or name, choose. ³ Σίλας, ὁ, Silas. ⁴ Συρία, ας, ἡ, Syria. ⁵ Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ⁶ ἐπιστηρίζω, strengthen, prop up. ⁷ καταντάω, come to, arrive. ⁸ Δέρβη, ης, ἡ, Derbe. ⁹ Λύστρα, ἡ, Lystra, city of Lycaonia. ¹⁰ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ¹¹ Ἰκόνιον, ου, τό, Iconium. ¹² περιτέμνω, circumcize, circumcise. ¹³ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ¹⁴ δόγμα, τος, τό, a public decree, ordinance. ¹⁵ στερεόω, make firm, strengthen. ¹⁶ ἀριθμός, οῦ, ὁ, number, total. ¹⁷ Φρυγία, ας, ἡ, Phrygia. ¹⁸ Γαλατικός, Galatian. ¹⁹ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ²⁰ Μυσία, ας, ἡ, Mysia.

Βιθυνίαν¹ πορεύεσθαι· καὶ οὐκ εἴασεν² αὐτοὺς τὸ πνεῦμα· 8
 παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν³ κατέβησαν εἰς Τρωάδα.⁴ Καὶ 9
 ὄραμα⁵ διὰ τῆς νυκτὸς ὥφθη τῷ Παύλῳ· ἀνὴρ τις ἦν Μακεδὼν⁶
 ἐστὼς, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων, Διαβὰς⁷ εἰς Μακεδονίαν,⁸
 βοήθησον⁹ ἡμῖν. Ὡς δὲ τὸ ὄραμα⁵ εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν 10
 ἐξελθεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν,⁸ συμβιβάζοντες¹⁰ ὅτι
 προσκέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

Ἀναχθέντες¹¹ οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος,⁴ εὐθυδρομήσαμεν¹² εἰς 11
 Σαμοθράκην,¹³ τῇ τε ἐπιούσῃ¹⁴ εἰς Νεάπολιν,¹⁵ ἐκεῖθεν τε εἰς 12
 Φιλίππους,¹⁶ ἥτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος¹⁷ τῆς Μακεδονίας⁸
 πόλις, κολωνεία·¹⁸ ἤμεν δὲ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει διατρίβοντες¹⁹
 ἡμέρας τινάς. Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς 13
 πόλεως παρὰ ποταμόν,²⁰ οὗ²¹ ἐνομίζετο²² προσευχὴ εἶναι, καὶ
 καθίσαντες ἐλάλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναῖξιν. Καὶ τις γυνὴ 14
 ὀνόματι Λυδία,²³ πορφυρόπωλις²⁴ πόλεως Θυατείρων,²⁵
 σεβομένη²⁶ τὸν θεόν, ἤκουεν· ἥς ὁ κύριος διήνοιξεν²⁷ τὴν καρδίαν,
 προσέχεν²⁸ τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου. Ὡς δὲ 15

¹ Βιθυνία, ας, ἡ, Bithynia. ² ἐάω, permit, allow. ³ Μυσία, ας, ἡ, Mysia. ⁴ Τρωάς, ἄδος, ἡ, Troas. ⁵ ὄραμα, τος, τό, vision, spectacle. ⁶ Μακεδὼν, ὄνος, ὁ, Macedonian. ⁷ διαβαίνω, go through, cross. ⁸ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ⁹ βοηθέω, come to the aid of. ¹⁰ συμβιβάζω, hold together, instruct. ¹¹ ἀνάγω, lead up, restore. ¹² εὐθυδρομέω, run a straight course. ¹³ Σαμοθράκη, ης, ἡ, Samothrace. ¹⁴ ἐπιούσα, ης, ἡ, next day. ¹⁵ Νεάπολις, εως, ἡ, Neapolis. ¹⁶ Φίλιπποι, ων, ὁ, Philippi. ¹⁷ μερίς, ἴδος, ἡ, part, portion. ¹⁸ κολωνία, ας, ἡ, colony, garrison city. ¹⁹ διατρίβω, continue, tarry. ²⁰ ποταμός, οὔ, ὁ, river, stream. ²¹ οὗ, where, when. ²² νομίζω, suppose, think. ²³ Λυδία, ας, ἡ, Lydia. ²⁴ πορφυρόπωλις, ἴδος, ἡ, merchant dealing in purple cloth. ²⁵ Θυάτειρα, τό, Thyatira. ²⁶ σέβομαι, reverence, worship. ²⁷ διανοίγω, open up completely, open fully. ²⁸ προσέχω, take head of, attend to.

ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα, Εἰ
κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν
μου, μείνατε. Καὶ παρεβιάσατο¹ ἡμᾶς.

Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς προσευχὴν, παιδίσκην² τινὰ 16
ἔχουσαν πνεῦμα Πύθωνος³ ἀπαντῆσαι⁴ ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν⁵
πολλὴν παρεῖχεν⁶ τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη.⁷ Αὕτη 17
κατακολουθήσασα⁸ τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραζεν λέγουσα,
Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου⁹ εἰσὶν, οἵτινες
καταγγέλλουσιν¹⁰ ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας. Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ 18
πολλὰς ἡμέρας. Διαπονηθεὶς¹¹ δὲ ὁ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ
πνεύματι εἶπεν, Παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ,
ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργασίας⁵ αὐτῶν, 19
ἐπιλαβόμενοι¹² τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν,¹³ εἴλκυσαν¹⁴ εἰς τὴν
ἀγορὰν¹⁵ ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ προσαγαγόντες¹⁶ αὐτοὺς τοῖς 20
στρατηγοῖς¹⁷ εἶπον, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν¹⁸ ἡμῶν
τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, καὶ καταγγέλλουσιν¹⁰ ἔθνη¹⁹ ἃ 21

¹ παραβιάζομαι, urge strongly, prevail upon. ² παιδίσκη, ἡς, ἡ, maid, female servant. ³ πύθων, ωνος, ὁ, spirit of divination, divining spirit. ⁴ ἀπαντάω, meet, encounter. ⁵ ἐργασία, ας, ἡ, profit, business. ⁶ παρέχω, offer, afford. ⁷ μαντεύομαι, prophesy, tell fortunes. ⁸ κατακολουθέω, follow after. ⁹ ὑψιστος, highest, most high. ¹⁰ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹¹ διαπονέομαι, be annoyed, disturbed. ¹² ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹³ Σίλας, ὁ, Silas. ¹⁴ ἐλκύω, drag, draw. ¹⁵ ἀγορά, ᾗς, ἡ, marketplace, place of assembly. ¹⁶ προσάγω, bring (forward), approach. ¹⁷ στρατηγός, οὗ, ὁ, commander, general. ¹⁸ ἐκταράσσω, agitate, throw into confusion. ¹⁹ ἔθνος, οὗς, τό, custom.

οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι¹ οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαῖοις² οὖσιν. 22

Καὶ συνεπέστη³ ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοί⁴

περιρρήξαντες⁵ αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίσειν.⁶ Πολλὰς τε 23

ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς⁷ ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες

τῷ δεσμοφύλακι⁸ ἀσφαλῶς⁹ τηρεῖν αὐτούς: ὅς, παραγγελίαν¹⁰ 24

τοιαύτην εἰληφώς, ἔβαλεν αὐτούς εἰς τὴν ἐσωτέραν¹¹ φυλακὴν,

καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἡσφαλίσαστο¹² εἰς τὸ ξύλον.¹³ Κατὰ δὲ τὸ 25

μεσονύκτιον¹⁴ Παῦλος καὶ Σίλας¹⁵ προσευχόμενοι ὕμνουν¹⁶ τὸν

θεόν, ἐπηκροῶντο¹⁷ δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι:¹⁸ ἄφνω¹⁹ δὲ σεισμός²⁰ 26

ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι²¹ τὰ θεμέλια²² τοῦ δεσμωτηρίου:

ἀνεώχθησάν τε παραχρῆμα²⁴ αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ

δεσμὰ²⁵ ἀνέθη.²⁶ Ἐξυπνος²⁷ δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ,⁸ καὶ ἰδὼν 27

ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος²⁸ μάχαιραν,

ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν,²⁹ νομίζων³⁰ ἐκπεφευγῆναι³¹ τοὺς

δεσμίους.¹⁸ Ἐφώνησεν δὲ φωνῇ μεγάλη ὁ Παῦλος λέγων, Μηδὲν 28

πράξης σεαυτῷ κακόν: ἅπαντες γὰρ ἐσμεν ἐνθάδε.³² Αἰτήσας δὲ 29

φῶτα εἰσεπήδησεν,³³ καὶ ἔντρομος³⁴ γενόμενος προσέπεσεν³⁵ τῷ

¹ παραδέχομαι, receive, accept. ² Ῥωμαῖος, ου, ὁ, Roman, Roman citizen. ³ συνεπίστημι, rise up together against. ⁴ στρατηγός, οὔ, ὁ, commander, general. ⁵ περιρρήγνυμι, tear off. ⁶ ῥαβδίσειν, beat with a rod, beat with rods. ⁷ πληγῇ, ἤς, ἡ, blow, wound. ⁸ δεσμοφύλαξ, ακος, ὁ, prison keeper, jailer. ⁹ ἀσφαλῶς, safely, securely. ¹⁰ παραγγελία, ας, ἡ, instruction, command. ¹¹ ἐσώτερος, within, inside (gen). ¹² ἀσφαλίω, make secure, fasten. ¹³ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ¹⁴ μεσονύκτιον, ου, τό, midnight. ¹⁵ Σίλας, ὁ, Silas. ¹⁶ ὑμνέω, sing to, praise. ¹⁷ ἐπακροάομαι, listen to, hear. ¹⁸ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ¹⁹ ἄφνω, suddenly. ²⁰ σεισμός, οὔ, ὁ, earthquake, storm. ²¹ σαλεύω, shake, excite. ²² θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ²³ δεσμωτήριον, ου, τό, prison, jail. ²⁴ παραχρῆμα, immediately, instantly. ²⁵ δεσμός, οὔ, ὁ, chain, bond. ²⁶ ἀνίημι, give up, loosen. ²⁷ ἐξυπνος, awake, aroused. ²⁸ σπάω, draw (as a sword). ²⁹ ἀναίρῶ, take up, kill. ³⁰ νομίζω, suppose, think. ³¹ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ³² ἐνθάδε, within, here. ³³ εἰσπηδάω, leap in, rush in. ³⁴ ἐντρομος, terrified, trembling. ³⁵ προσπίπτω, fall upon, fall down before.

Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ,¹ καὶ προαγαγόν² αὐτοὺς ἔξω ἔφη, Κύριοι, 30
 τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; Οἱ δὲ εἶπον, Πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον 31
 Ἰησοῦν χριστόν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. Καὶ ἐλάλησαν 32
 αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 33
 Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν³
 ἀπὸ τῶν πληγῶν,⁴ καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες
 παραχρῆμα.⁵ Ἀναγαγόν⁶ τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ 34
 παρέθηκεν⁷ τράπεζαν,⁸ καὶ ἡγαλλιᾶτο⁹ πανοικί¹⁰ πεπιστευκῶς τῷ
 θεῷ.

Ἡμέρας δὲ γενομένης, ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοί¹¹ τοὺς ῥαβδούχους 35
 λέγοντες, Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. Ἀπήγγειλεν δὲ ὁ 36
 δεσμοφύλαξ¹³ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον ὅτι
 Ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοί,¹¹ ἵνα ἀπολυθῇτε· νῦν οὖν
 ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς, 37
 Δείραντες¹⁴ ἡμᾶς δημοσίᾳ,¹⁵ ἀκατακρίτους,¹⁶ ἀνθρώπους
 Ῥωμαίους¹⁷ ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα¹⁸
 ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; Οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἐξαγαγέτωσαν.
 Ἀνήγγειλαν²⁰ δὲ τοῖς στρατηγοῖς¹¹ οἱ ῥαβδούχοι¹² τὰ ῥήματα 38

¹ Σίλας, ὁ, Silas. ² προάγω, lead forth, go before. ³ λούω, bathe, wash. ⁴ πληγή, ἥς, ἡ, blow, wound. ⁵ παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁶ ἀνάγω, lead up, restore. ⁷ παρατίθημι, set before, entrust. ⁸ τράπεζα, ἡς, ἡ, table. ⁹ ἡγαλλιᾶω, rejoice, am full of joy. ¹⁰ πανοικί, with one's whole household or family. ¹¹ στρατηγός, οὗ, ὁ, commander, general. ¹² ῥαβδούχος, οὗ, ὁ, constable, police officer. ¹³ δεσμοφύλαξ, ἀκος, ὁ, prison keeper, jailer. ¹⁴ δέρω, beat, flay. ¹⁵ δημόσιος, public, publicly. ¹⁶ ἀκατάκριτος, uncondemned, without trial. ¹⁷ Ῥωμαῖος, οὗ, ὁ, Roman, Roman citizen. ¹⁸ λάθρα, secretly. ¹⁹ ἐξάγω, lead out. ²⁰ ἀναγγέλλω, announce, report.

ταῦτα· καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί¹ εἰσιν, καὶ 39
 ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες² ἡρώτων
 ἐξελθεῖν τῆς πόλεως. Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον 40
 πρὸς τὴν Λυδίαν·³ καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφούς, παρεκάλεσαν
 αὐτούς, καὶ ἐξῆλθον.

Διοδεύσαντες⁴ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν⁵ καὶ Ἀπολλωνίαν,⁶ ἦλθον εἰς 17
 Θεσσαλονίκην,⁷ ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων· κατὰ δὲ τὸ 2
 εἰωθὸς⁸ τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία
 διελέξατο⁹ αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων¹⁰ καὶ 3
 παρατιθέμενος,¹¹ ὅτι Τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ
 νεκρῶν, καὶ ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ
 καταγγέλλω¹² ὑμῖν. Καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ 4
 προσεκληρώθησαν¹³ τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ,¹⁴ τῶν τε
 σεβομένων¹⁵ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναικῶν τε τῶν πρώτων
 οὐκ ὀλίγαι. Προσλαβόμενοι¹⁶ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες,¹⁷ τῶν 5
 ἀγοραίων¹⁸ τινὰς ἄνδρας πονηρούς, καὶ ὀχλοποιήσαντες,¹⁹
 ἐθορύβουν²⁰ τὴν πόλιν· ἐπιστάντες²¹ τε τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος,²²
 ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον.²³ Μὴ εὐρόντες δὲ αὐτούς, 6

¹ Ῥωμαῖος, ου, ὁ, Roman, Roman citizen. ² ἐξάγω, lead out. ³ Λυδία, ας, ἡ, Lydia. ⁴ διοδεύω, travel through, go about. ⁵ Ἀμφίπολις, εως, ἡ, Amphipolis. ⁶ Ἀπολλωνία, ας, ἡ, Apollonia. ⁷ Θεσσαλονίκη, ης, ἡ, Thessalonica. ⁸ εἰῶθα, be accustomed, to maintain a custom. ⁹ διαλέγομαι, dispute, reason. ¹⁰ διανοίγω, open up completely, open fully. ¹¹ παρατίθηναι, set before, entrust. ¹² καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹³ προσκληρώω, assign by lot, allot. ¹⁴ Σίλας, ὁ, Silas. ¹⁵ σέβομαι, reverence, worship. ¹⁶ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ¹⁷ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹⁸ ἀγοραῖος, ου, ὁ, marketplace. ¹⁹ ὀχλοποιέω, form a mob, gather a crowd. ²⁰ θορυβέω, make a commotion, agitate. ²¹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ²² Ἰάσων, ονος, ὁ, Jason. ²³ δῆμος, ου, ὁ, popular assembly, crowd.

ἔσυρον¹ τὸν Ἰάσονα² καὶ τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας,³
 βοῶντες⁴ ὅτι Οἱ τὴν οἰκουμένην⁵ ἀναστατώσαντες,⁶ οὗτοι καὶ
 ἐνθάδε⁷ πάρεσιν,⁸ οὓς ὑποδέδεκται⁹ Ἰάσων·² καὶ οὗτοι πάντες 7
 ἀπέναντι¹⁰ τῶν δογμάτων¹¹ Καίσαρος πράσσουσιν, βασιλέα
 λέγοντες ἕτερον εἶναι, Ἰησοῦν. Ἐτάραξαν¹² δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς 8
 πολιτάρχας³ ἀκούοντας ταῦτα. Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ 9
 Ἰάσονος² καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς.

Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν¹³ τὸν τε Παῦλον 10
 καὶ τὸν Σίλαν¹⁴ εἰς Βέροϊαν·¹⁵ οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν
 συναγωγὴν ἀπήεσαν¹⁶ τῶν Ἰουδαίων. Οὗτοι δὲ ἦσαν 11
 εὐγενέστεροι¹⁷ τῶν ἐν Θεσσαλονίκη,¹⁸ οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον
 μετὰ πάσης προθυμίας,¹⁹ τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες²⁰ τὰς
 γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν 12
 ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων²¹ γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων²²
 καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης 13
 Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ¹⁵ κατηγγέλη²³ ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ
 λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον ἀκεῖ²⁴ σαλεύοντες²⁵ τοὺς ὄχλους. Εὐθέως 14
 δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν²⁶ οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ

¹ σύρω, draw, drag. ² Ἰάσων, ονος, ὁ, Jason. ³ πολιτάρχης, ου, ὁ, city official, ruler of a city. ⁴ βοᾶω, cry aloud, shout. ⁵ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁶ ἀναστατώω, stir up, disturb. ⁷ ἐνθάδε, within, here. ⁸ πάρεμι, be present, have arrived. ⁹ ὑποδέχομαι, welcome, receive. ¹⁰ ἀπέναντι, over against, before. ¹¹ δόγμα, τος, τό, a public decree, ordinance. ¹² ταρασσω, trouble, agitate. ¹³ ἐκπέμπω, send out. ¹⁴ Σίλας, ὁ, Silas. ¹⁵ Βέροια, ας, ἡ, Berea. ¹⁶ ἀπειμι, go away, depart. ¹⁷ εὐγενής, noble, high-born. ¹⁸ Θεσσαλονίκη, ης, ἡ, Thessalonica. ¹⁹ προθυμία, ας, ἡ, eagerness, readiness. ²⁰ ἀνακρίνω, examine, inquire into. ²¹ Ἑλληνίς, ἰδος, ἡ, Greek, Greek woman. ²² εὐσχήμων, honorable. ²³ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ²⁴ ἀκεῖ, and there. ²⁵ σαλεύω, shake, excite. ²⁶ ἐξαποστέλλω, send forth.

τὴν θάλασσαν· ὑπέμενον¹ δὲ ὃ τε Σίλας² καὶ ὁ Τιμόθεος³ ἐκεῖ. Οἱ 15
 δὲ καθιστῶντες⁴ τὸν Παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν·⁵ καὶ
 λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν² καὶ Τιμόθεον,³ ἵνα ὡς
 τάχιστα⁶ ἔλθωσιν πρὸς αὐτόν, ἐξήεσαν.⁷

Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις⁵ ἐκδεχομένου⁸ αὐτοῦ τοῦ Παύλου, 16
 παρωξύνετο⁹ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντι κατείδωλον¹⁰
 οὔσαν τὴν πόλιν. Διελέγετο¹¹ μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς 17
 Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις,¹² καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ¹³ κατὰ πᾶσαν
 ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας.¹⁴ Τινὲς δὲ καὶ τῶν 18
 Ἐπικουρείων¹⁵ καὶ τῶν Στοϊκῶν¹⁶ φιλοσόφων¹⁷ συνέβαλλον¹⁸
 αὐτῷ. Καί τινες ἔλεγον, Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος¹⁹ οὗτος
 λέγειν; Οἱ δέ, Ξένων²⁰ δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς²¹ εἶναι· ὅτι
 τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο. Ἐπιλαβόμενοι²² τε 19
 αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον²³ πάγον²³ ἤγαγον λέγοντες, Δυνάμεθα
 γνῶναι, τίς ἢ καινὴ αὕτη ἢ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδασχὴ; 20
 Ξενίζοντα²⁴ γάρ τινα εἰσφέρεις²⁵ εἰς τὰς ἀκοὰς²⁶ ἡμῶν· βουλόμεθα
 οὖν γνῶναι, τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι – Ἀθηναῖοι²⁷ δὲ πάντες καὶ οἱ 21

¹ ὑπομένω, tarry, endure. ² Σίλας, ὁ, Silas. ³ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ⁴ καθίστημι, set, constitute. ⁵ Ἀθῆναι, ὡν, ἡ, Athens. ⁶ τάχιστα, most swiftly. ⁷ ἐξίμι, go away, leave. ⁸ ἐκδέχομαι, await, expect. ⁹ παρωξύνω, provoke, irritate. ¹⁰ κατείδωλος, full of idols. ¹¹ διαλέγομαι, dispute, reason. ¹² σέβομαι, reverence, worship. ¹³ ἀγορά, ἅς, ἡ, marketplace, place of assembly. ¹⁴ παρατυγχάνω, happen to be present, chance to meet. ¹⁵ Ἐπικουρείος, ου, ὁ, Epicurean. ¹⁶ Στοϊκός, Stoic. ¹⁷ φιλόσοφος, ου, ὁ, philosopher. ¹⁸ συμβάλλω, discuss, consider. ¹⁹ σπερμολόγος, ου, ὁ, scavenger (of information), babbler. ²⁰ ξένος, strange, stranger. ²¹ καταγγελεὺς, ἕως, ὁ, proclaimer, preacher. ²² ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ²³ πάγος, ὁ, mountain peak, rocky hill. ²⁴ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ²⁵ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ²⁶ ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report. ²⁷ Ἀθηναῖος, Athenian.

ἐπιδημοῦντες¹ ξένοι² εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν,³ ἢ λέγειν τι καὶ
ἀκούειν καινότερον.

Σταθεῖς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου⁴ πάγου⁴ ἔφη, Ἄνδρες 22
Ἀθηναῖοι,⁵ κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους⁶ ὑμᾶς θεωρῶ. 23
Διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν⁷ τὰ σεβάσματα⁸ ὑμῶν, εὔρον
καὶ βωμὸν⁹ ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο,¹⁰ Ἀγνώστῳ¹¹ θεῷ. Ὃν οὖν
ἀγνοοῦντες¹² εὐσεβεῖτε,¹³ τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω¹⁴ ὑμῖν. Ὁ θεὸς 24
ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὐτος, οὐρανοῦ καὶ
γῆς κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις¹⁵ ναοῖς κατοικεῖ, οὐδὲ 25
ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσδεόμενός¹⁶ τινος, αὐτὸς
διδούς πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν¹⁷ κατὰ πάντα: ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς 26
αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον
τῆς γῆς, ὀρίσας¹⁸ προστεταγμένους¹⁹ καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας²⁰
τῆς κατοικίας²¹ αὐτῶν: ζητεῖν τὸν κύριον, εἰ ἄρα²² γε²³ 27
ψηλαφήσειαν²⁴ αὐτὸν καὶ εὐροιεν, καί γε²³ οὐ μακρὰν²⁵ ἀπὸ ἑνὸς
ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα²⁶ 28
καί ἐσμεν: ὡς καὶ τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν²⁷ εἰρήκασιν, Τοῦ

¹ ἐπιδημέω, visit, live in a place. ² ξένος, strange, stranger. ³ εὐκαίρῳ, have opportunity, time. ⁴ πάγος, ὁ, mountain peak, rocky hill. ⁵ Ἀθηναῖος, Athenian. ⁶ δεισιδαίμων, devout, religious. ⁷ ἀναθεωρέω, observe carefully, examine. ⁸ σεβασμα, τος, τό, object of worship. ⁹ βωμός, οὗ, ὁ, altar. ¹⁰ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ¹¹ ἄγνωστος, unknown. ¹² ἀγνοέω, not know, be unaware. ¹³ εὐσεβέω, show piety or profound respect towards. ¹⁴ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹⁵ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ¹⁶ προσδεόμαι, need, want more. ¹⁷ πνοή, ἥς, ἡ, wind, breath. ¹⁸ ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹⁹ προστάσσω, command, order. ²⁰ ὁροθεσία, ας, ἡ, limit, fixed boundary. ²¹ κατοικία, ας, ἡ, dwelling-place, habitation. ²² ἄρα, so? (introduces a question). ²³ γέ, indeed, at least. ²⁴ ψηλαφάω, touch, handle. ²⁵ μακράν, far away. ²⁶ κινέω, move, stir. ²⁷ ποιητής, οὗ, ὁ, maker, doer.

γὰρ καὶ γένος¹ ἐσμέν. Γένος¹ οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ, οὐκ 29
 ὀφείλομεν νομίζειν² χρυσῷ³ ἢ ἀργύρῳ⁴ ἢ λίθῳ, χαράγματι⁵
 τέχνης⁶ καὶ ἐνθυμήσεως⁷ ἀνθρώπου, τὸ θεῖον⁸ εἶναι ὅμοιον. Τοὺς 30
 μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας⁹ ὑπεριδὼν¹⁰ ὁ θεός, τὰ νῦν
 παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσιν πανταχοῦ¹¹ μετανοεῖν: διότι¹² 31
 ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ἣ ἔλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην¹³ ἐν
 δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν,¹⁴ πίστιν παρασχὼν¹⁵ πᾶσιν,
 ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον:¹⁶ οἱ δὲ εἶπον, 32
 Ἀκουσόμεθά σου πάλιν περὶ τούτου. Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος 33
 ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες¹⁷ αὐτῷ, 34
 ἐπίστευσαν: ἐν οἷς καὶ Διονύσιος¹⁸ ὁ Ἀρεοπαγίτης,¹⁹ καὶ γυνὴ
 ὀνόματι Δάμαρις,²⁰ καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς²¹ ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν²² ἦλθεν εἰς 18
 Κόρινθον.²³ Καὶ εὐρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν,²⁴ 2
 Ποντικὸν²⁵ τῷ γένει,¹ προσφάτως²⁶ ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας,²⁷
 καὶ Πρίσκιλλαν²⁸ γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι²⁹ Κλαύδιον³⁰

¹ γένος, ους, τό, race, kind. ² νομίζω, suppose, think. ³ χρυσός, οὐ, ὁ, gold, anything made of gold. ⁴ ἀργυρος, ου, ὁ, silver, silver as a metal. ⁵ χάραγμα, τος, τό, stamp, impress. ⁶ τέχνη, ης, ἡ, art, craft. ⁷ ἐνθύμησις, εως, ἡ, deliberation, thought. ⁸ θεῖος, divine. ⁹ ἀγνοία, ας, ἡ, ignorance. ¹⁰ ὑπερεῖδον, overlook. ¹¹ πανταχοῦ, everywhere. ¹² διότι, because, on this account. ¹³ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ¹⁴ ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹⁵ παρέχω, offer, afford. ¹⁶ χλευάζω, mock, scoff. ¹⁷ κολλάω, glue, cleave. ¹⁸ Διονύσιος, ου, ὁ, Dionysius. ¹⁹ Ἀρεοπαγίτης, ου, ὁ, Areopagite. ²⁰ Δάμαρις, ιδος, ἡ, Damaris. ²¹ χωρίζω, separate, depart. ²² Ἀθῆναι, ὧν, ἡ, Athens. ²³ Κόρινθος, ου, ἡ, Corinth. ²⁴ Ἀκύλας, ὁ, Aquila. ²⁵ Ποντικός, from Pontus, belonging to Pontus. ²⁶ προσφάτως, recently. ²⁷ Ἰταλία, ας, ἡ, Italy. ²⁸ Πρίσκιλλα, ης, ἡ, Prisca, Priscilla. ²⁹ τάσσω, arrange, appoint. ³⁰ Κλαύδιος, ου, ὁ, Claudius.

χωρίζεσθαι¹ πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τῆς Ῥώμης,² προσῆλθεν
αὐτοῖς: καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον³ εἶναι, ἔμενεν παρ' αὐτοῖς καὶ 3
εἰργάζετο: ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ⁴ τὴν τέχνην.⁵ Διελέγετο⁶ δὲ ἐν 4
τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ
Ἕλληνας.

Ὡς δὲ κατήλθον⁷ ἀπὸ τῆς Μακεδονίας⁸ ὁ τε Σίλας⁹ καὶ ὁ Τιμόθεος,¹⁰ 5
συνείχετο¹¹ τῷ πνεύματι ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος¹² τοῖς
Ἰουδαίοις τὸν χριστὸν Ἰησοῦν. Ἀντιτασσομένων¹³ δὲ αὐτῶν καὶ 6
βλασφημούντων, ἐκτιναζάμενος¹⁴ τὰ ἱμάτια, εἶπεν πρὸς αὐτούς,
Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν: καθαρὸς ἐγώ: ἀπὸ τοῦ νῦν
εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. Καὶ μεταβὰς¹⁵ ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν 7
τινὸς ὀνόματι Ἰούστου,¹⁶ σεβομένου¹⁷ τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν
συνομοροῦσα¹⁸ τῇ συναγωγῇ. Κρίσπος¹⁹ δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος²⁰ 8
ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ: καὶ πολλοὶ τῶν
Κορινθίων²¹ ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. Εἶπεν δὲ ὁ 9
κύριος δι' ὀράματος²² ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ, Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ
λάλει καὶ μὴ σιωπήσης:²³ διότι²⁴ ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς 10
ἐπιθήσεται σοι τοῦ κακῶσαι²⁵ σε: διότι²⁴ λαὸς ἐστὶν μοι πολὺς ἐν

¹χωρίζω, separate, depart. ²ῥώμη, ης, ἡ, Rome, strength. ³ὁμότεχνος, of the same trade. ⁴σκηνοποιός, οὗ, ὁ, tent-maker. ⁵τέχνη, ης, ἡ, art, craft. ⁶διαλέγομαι, dispute, reason. ⁷κατέρχομαι, come down, go down. ⁸Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ⁹Σίλας, ὁ, Silas. ¹⁰Τιμόθεος, οὗ, ὁ, Timothy. ¹¹συνέχω, hold fast, oppress. ¹²διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ¹³ἀντιτάσσομαι, range in battle against, oppose. ¹⁴ἐκτινάσσω, shake off or out, shake off. ¹⁵μεταβαίνω, depart, leave. ¹⁶Ἰούστος, οὗ, ὁ, Justus. ¹⁷σέβομαι, reverence, worship. ¹⁸συνομορέω, be next door to, am contiguous with. ¹⁹Κρίσπος, οὗ, ὁ, Crispus. ²⁰ἀρχισυνάγωγος, οὗ, ὁ, ruler of a synagogue. ²¹Κορίνθιος, οὗ, ὁ, Corinthian. ²²ὄραμα, τος, τό, vision, spectacle. ²³σιωπάω, be silent, keep silence. ²⁴διότι, because, on this account. ²⁵κακῶω, mistreat, harm.

τῇ πόλει ταύτῃ. Ἐκάθισέν τε ἐνιαυτὸν¹ καὶ μῆνας² ἕξ,³ διδάσκων 11
ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

Γαλλίωνος⁴ δὲ ἀνθυπατεύοντος⁵ τῆς Ἀχαΐας,⁶ κατεπέστησαν⁷ 12
ὁμοθυμαδὸν⁸ οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ
βῆμα,⁹ λέγοντες ὅτι Παρὰ τὸν νόμον οὗτος ἀναπείθει¹⁰ τοὺς 13
ἀνθρώπους σέβεσθαι¹¹ τὸν θεόν. Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου 14
ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων⁴ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, Εἰ μὲν
οὖν ἦν ἀδίκημά¹² τι ἢ ῥαδιούργημα¹³ πονηρόν, ὧ¹⁴ Ἰουδαῖοι, κατὰ
λόγον ἂν ἡνεσχόμην¹⁵ ὑμῶν· εἰ δὲ ζήτημά¹⁶ ἐστὶν περὶ λόγου καὶ 15
ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτῆς¹⁷ γὰρ
ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. Καὶ ἀπήλασεν¹⁸ αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ 16
βήματος.⁹ Ἐπιλαβόμενοι¹⁹ δὲ πάντες οἱ Ἑλλήνες Σωσθένην²⁰ τὸν 17
ἀρχισυνάγωγον²¹ ἔτυπτον²² ἔμπροσθεν τοῦ βήματος.⁹ Καὶ οὐδὲν
τούτων τῷ Γαλλίῳ⁴ ἔμελλεν.

Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμεΐνας²³ ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς 18
ἀποταξάμενος,²⁴ ἐξέπλει²⁵ εἰς τὴν Συρίαν,²⁶ καὶ σὺν αὐτῷ
Πρίσκιλλᾳ²⁷ καὶ Ἀκύλᾳ,²⁸ κειράμενος²⁹ τὴν κεφαλὴν ἐν

¹ ἐνιαυτός, οὗ, ὁ, year. ² μῆν, ὁ, month, certainly. ³ ἕξ, six, 6. ⁴ Γαλλίων, ὠνος, ὁ, Gallio. ⁵ ἀνθυπατεύω, act as proconsul, be a deputy. ⁶ Ἀχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ⁷ κατεφίστημι, rush, assault. ⁸ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ⁹ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ¹⁰ ἀναπείθω, induce, persuade. ¹¹ σέβομαι, reverence, worship. ¹² ἀδίκημα, τος, τό, wrong, injury. ¹³ ῥαδιούργημα, τος, τό, crime, act of villainy. ¹⁴ ὦ, Oh! omega. ¹⁵ ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹⁶ ζήτημα, τος, τό, inquiry, question. ¹⁷ κριτής, ου, ὁ, judge. ¹⁸ ἀπελάνω, drive away. ¹⁹ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ²⁰ Σωσθένης, ους, ὁ, Sosthenes. ²¹ ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ²² τύπτω, smite, beat. ²³ προσμένω, wait longer, remain. ²⁴ ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ²⁵ ἐκπλέω, sail away, sail out. ²⁶ Συρία, ας, ἡ, Syria. ²⁷ Πρίσκιλλα, ης, ἡ, Prisca, Priscilla. ²⁸ Ἀκύλας, ὁ, Aquila. ²⁹ κείρω, shear, cut off.

Κεγχρεαῖς¹· εἶχεν γὰρ εὐχήν.² Κατήντησεν³ δὲ εἰς Ἔφεσον,⁴ καὶ 19
 ἐκείνους κατέλιπεν⁵ αὐτοῦ·⁶ αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν
 συναγωγὴν διελέχθη⁷ τοῖς Ἰουδαίοις. Ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ 20
 πλείονα χρόνον μεῖναι παρ' αὐτοῖς, οὐκ ἐπένευσεν·⁸ ἀλλ' 21
 ἀπετάξατο⁹ αὐτοῖς εἰπὼν, Δεῖ με πάντως¹⁰ τὴν ἐορτὴν τὴν
 ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα· πάλιν δὲ ἀνακάμψω¹¹ πρὸς
 ὑμᾶς, τοῦ θεοῦ θέλοντος. Ἀνήχθη¹² ἀπὸ τῆς Ἐφέσου,⁴ καὶ 22
 κατελθὼν¹³ εἰς Καισάρειαν,¹⁴ ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν
 ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν.¹⁵ Καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ 23
 ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς¹⁶ τὴν Γαλατικὴν¹⁷ χώραν καὶ
 Φρυγίαν,¹⁸ ἐπιστηρίζων¹⁹ πάντας τοὺς μαθητάς.

Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλῶς²⁰ ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς²¹ τῷ γένει,²² ἀνὴρ 24
 λόγιος,²³ κατήντησεν³ εἰς Ἔφεσον,⁴ δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. 25
 Οὗτος ἦν κατηχημένος²⁴ τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων²⁵ τῷ
 πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς²⁶ τὰ περὶ τοῦ κυρίου,
 ἐπιστάμενος²⁷ μόνον τὸ βάπτισμα²⁸ Ἰωάννου· οὗτός τε ἤρξατο 26
 παρρησιάζεσθαι²⁹ ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ

¹ Κεγχρεαί, ὦν, ἡ, Cenchrae. ² εὐχή, ἡς, ἡ, prayer, vow. ³ καταντάω, come to, arrive. ⁴ Ἐφεσος, ου, ἡ, Ephesus. ⁵ καταλείπω, leave, leave behind. ⁶ αὐτοῦ, there, here. ⁷ διαλέγομαι, dispute, reason. ⁸ ἐπινεύω, give consent (by a nod), nod to. ⁹ ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ¹⁰ πάντως, altogether, by all means. ¹¹ ἀνακάμπτω, turn back, return. ¹² ἀνάγω, lead up, restore. ¹³ κατέρχομαι, come down, go down. ¹⁴ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ¹⁵ Ἀντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ¹⁶ καθεξῆς, successively, in order. ¹⁷ Γαλατικός, Galatian. ¹⁸ Φρυγία, ας, ἡ, Phrygia. ¹⁹ ἐπιστηρίζω, strengthen, prop up. ²⁰ Ἀπολλῶς, ὁ, Apollos. ²¹ Ἀλεξανδρεὺς, ἑως, ὁ, Alexandrian. ²² γένος, ους, τό, race, kind. ²³ λόγιος, eloquent, learned. ²⁴ κατηγέω, teach by word of mouth. ²⁵ ζέω, be fervent, be hot. ²⁶ ἀκριβῶς, carefully, accurately. ²⁷ ἐπίσταμαι, understand, know. ²⁸ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ²⁹ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely.

Ἀκύλας¹ καὶ Πρίσκιλλα,² προσελάβοντο³ αὐτόν, καὶ ἀκριβέστερον⁴ αὐτῷ ἐξέθεντο⁵ τὴν τοῦ θεοῦ ὁδόν. Βουλομένου δὲ 27 αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν,⁶ προτρεψάμενοι⁷ οἱ ἄδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι⁸ αὐτόν: ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο⁹ πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος: εὐτόνως¹⁰ 28 γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο¹¹ δημοσίᾳ,¹² ἐπιδεικνὺς¹³ διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.

Ἐγένετο δέ, ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ¹⁴ εἶναι ἐν Κορίνθῳ,¹⁵ Παῦλον 19 διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ¹⁶ μέρη ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον: καὶ εὐρών τινας μαθητὰς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε 2 πιστεύσαντες; Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, Ἄλλ' οὐδὲ εἰ πνεῦμα ἅγιόν ἐστιν, ἡκούσαμεν. Εἶπέν τε πρὸς αὐτούς, Εἰς τί οὖν 3 ἐβαπτίσθητε; Οἱ δὲ εἶπον, Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα.¹⁸ Εἶπεν δὲ 4 Παῦλος, Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν βάπτισμα¹⁸ μετανοίας,¹⁹ τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν, εἰς τὸν χριστὸν Ἰησοῦν. Ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς 5 τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου 6 τὰς χεῖρας, ἦλθεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε

¹ Ἀκύλας, ὁ, Aquila. ² Πρίσκιλλα, ἡς, ἡ, Prisca, Priscilla. ³ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ⁴ ἀκριβῶς, carefully, accurately. ⁵ ἐκτίθημι, declare, explain. ⁶ Ἀχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ⁷ προτρέπω, urge (on), encourage. ⁸ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ⁹ συμβάλλω, discuss, consider. ¹⁰ εὐτόνως, vigorously, vehemently. ¹¹ διακατελέγχωμαι, refute, overwhelm in argument. ¹² δημόσιος, public, publicly. ¹³ ἐπιδεικνυμι, show, prove. ¹⁴ Ἀπολλῶς, ὁ, Apollos. ¹⁵ Κόρινθος, ου, ἡ, Corinth. ¹⁶ ἀνωτερικός, upper, higher-lying. ¹⁷ Ἐφεσος, ου, ἡ, Ephesus. ¹⁸ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ¹⁹ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind.

γλώσσαις καὶ προεφήτευον. Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὥσει¹ 7
δεκαδύο.²

Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο,³ ἐπὶ μῆνας⁴ τρεῖς 8
διαλεγόμενος⁵ καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. Ὡς δέ 9
τινες ἐσκληρύνοντο⁶ καὶ ἠπειθουν,⁷ κακολογοῦντες⁸ τὴν ὁδὸν
ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς⁹ ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν¹⁰ τοὺς
μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος⁵ ἐν τῇ σχολῇ¹¹ Τυράννου¹²
τινός. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς 10
κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν¹³ ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλήνας. Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχοῦσας¹⁴ ἐποίει 11
ὁ θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας 12
ἐπιφέρεισθαι¹⁵ ἀπὸ τοῦ χρωτὸς¹⁶ αὐτοῦ σουδάρια¹⁷ ἢ σιμικίνθια,¹⁸
καὶ ἀπαλλάσσεσθαι¹⁹ ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους,²⁰ τὰ τε πνεύματα τὰ
πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ἐπεχείρησαν²¹ δέ τινες ἀπὸ τῶν 13
περιερχομένων²² Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν²³ ὀνομάζειν²⁴ ἐπὶ τοὺς
ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
λέγοντες, Ὁρκίζομεν²⁵ ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν ὁ Παῦλος κηρύσσει. 14
Ἦσαν δέ τινες υἱοὶ Σκευᾶ²⁶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ οἱ τοῦτο

¹ ὥσει, like, about. ² δεκαδύο, twelve, 12. ³ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ⁴ μὴν, ὁ, month, certainly. ⁵ διαλέγομαι, dispute, reason. ⁶ σκληρύνω, harden. ⁷ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ⁸ κακολογέω, speak evil of, revile. ⁹ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹⁰ ἀφορίζω, separate, set apart. ¹¹ σχολή, ἡς, ἡ, lecture hall, school. ¹² τυράννος, οὐ, ὁ, Tyrannus; tyrant. ¹³ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ¹⁴ τυγχάνω, obtain, happen. ¹⁵ ἐπιφέρω, bring upon, inflict. ¹⁶ χρώς, χρωτός, ὁ, skin. ¹⁷ σουδάριον, οὐ, τό, face cloth, handkerchief. ¹⁸ σιμικίνθιον, οὐ, τό, apron. ¹⁹ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ²⁰ νόσος, οὐ, ἡ, disease, malady. ²¹ ἐπιχειρέω, endeavor, attempt. ²² περιέρχομαι, go about, go around. ²³ ἐξορκιστής, οὐ, ὁ, exorcist. ²⁴ ὀνομάζω, name, give a name to. ²⁵ ὀρκίζω, adjure, implore. ²⁶ Σκευᾶς, ᾧ, ὁ, Sceva.

ποιοῦντες. Ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν, Τὸν 15
 Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι:¹ ὑμεῖς δὲ τίνες
 ἐστέ; Καὶ ἐφαλλόμενος² ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν τὸ 16
 πνεῦμα τὸ πονηρὸν, καὶ κατακυριεύσαν³ αὐτῶν, ἴσχυσεν κατ'
 αὐτῶν, ὥστε γυμνοῦς⁴ καὶ τετραυματισμένους⁵ ἐκφυγεῖν⁶ ἐκ τοῦ
 οἴκου ἐκείνου. Τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν⁷ πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ 17
 Ἑλλήσιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον,⁸ καὶ ἐπέπεσεν⁹ φόβος
 ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο¹⁰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
 Ἰησοῦ. Πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο, 18
 ἐξομολογούμενοι,¹¹ καὶ ἀναγγέλλοντες¹² τὰς πράξεις¹³ αὐτῶν. 19
 Ἰκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα¹⁴ πραξάντων συνενέγκαντες¹⁵ τὰς
 βίβλους¹⁶ κατέκαιον¹⁷ ἐνώπιον πάντων: καὶ συνεψήφισαν¹⁸ τὰς
 τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὔρον ἀργυρίου¹⁹ μυριάδας²⁰ πέντε. Οὕτως 20
 κατὰ κράτος²¹ ὁ λόγος τοῦ κυρίου ἡὔξανεν²² καὶ ἴσχυεν.

Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι, διελθὼν 21
 τὴν Μακεδονίαν²³ καὶ Ἀχαΐαν,²⁴ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ,
 εἰπὼν ὅτι Μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην²⁵ ἰδεῖν. 22

¹ ἐπίσταμαι, understand, know. ² ἐφάλλομαι, leap upon. ³ κατακυριεύω, exercise dominion over, lord over. ⁴ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ⁵ τραυματίζω, wound. ⁶ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ⁷ γνωστός, known, acquaintance. ⁸ Ἐφεσος, ου, ἡ, Ephesus. ⁹ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ¹⁰ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹¹ ἐξομολογέω, confess, profess. ¹² ἀναγγέλλω, announce, report. ¹³ πράξις, εως, ἡ, deed, function. ¹⁴ περίεργος, ου, ὁ, meddlesome, belonging to magic. ¹⁵ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹⁶ βιβλος, ου, ἡ, book, scroll. ¹⁷ κατακαίω, burn up, consume entirely. ¹⁸ συμψηφίζω, count up, add up. ¹⁹ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ²⁰ μυριάς, ἄδος, ἡ, ten thousand, myriad. ²¹ κράτος, ους, τό, power, dominion. ²² αὐξάνω, cause to grow, increase. ²³ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ²⁴ Αχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ²⁵ ῥώμη, ης, ἡ, Rome, strength.

Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν¹ δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ,

Τιμόθεον² καὶ Ἑραστον,³ αὐτὸς ἐπέσχεν⁴ χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.⁵

Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον τάραχος⁶ οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς 23

ὁδοῦ. Δημήτριος⁷ γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος,⁸ ποιῶν ναοὺς 24

ἀργυροῦς⁹ Ἀρτέμιδος,¹⁰ παρείχετο¹¹ τοῖς τεχνίταις¹² ἐργασίαν¹³

οὐκ ὀλίγην· οὓς συναθροίσας,¹⁴ καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, 25

εἶπεν, Ἄνδρες, ἐπίστασθε¹⁶ ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας¹³ ἡ

εὐπορία¹⁷ ἡμῶν ἐστίν. Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον 26

Ἐφέσου,¹⁸ ἀλλὰ σχεδὸν¹⁹ πάσης τῆς Ἀσίας,⁵ ὁ Παῦλος οὗτος

πείσας μετέστησεν²⁰ ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ

χειρῶν γινόμενοι. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει²¹ ἡμῖν τὸ μέρος 27

εἰς ἀπελεγμὸν²² ἔλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς²³ ἱερὸν

Ἀρτέμιδος¹⁰ εἰς οὐθέν λογισθῆναι, μέλλειν δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι²⁴

τὴν μεγαλειότητα²⁵ αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία⁵ καὶ ἡ οἰκουμένη²⁶

σέβεται.²⁷ Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις²⁸ θυμοῦ, 28

ἔκραζον λέγοντες, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις¹⁰ Ἐφεσίων.³⁰ Καὶ ἐπλήσθη 29

ἡ πόλις ὅλη τῆς συγχύσεως·³¹ ὥρμησάν³² τε ὁμοθυμαδὸν³³ εἰς τὸ

¹ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ² Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ³ Ἑραστος, ου, ὁ, Erastus. ⁴ ἐπέχω, hold fast, hold toward. ⁵ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ⁶ τάραχος, ου, ὁ, disturbance, commotion. ⁷ Δημήτριος, ου, ὁ, Demetrius. ⁸ ἀργυροκόπος, ου, ὁ, silversmith. ⁹ ἀργυροῦς, silver, made of silver. ¹⁰ Ἄρτεμις, ἰδος, ἡ, Artemis, Persian or Ephesian Artemis. ¹¹ παρέχω, offer, afford. ¹² τεχνίτης, ου, ὁ, craftsman, artisan. ¹³ ἐργασία, ας, ἡ, profit, business. ¹⁴ συναθροίζω, gather, bring together. ¹⁵ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ¹⁶ ἐπίσταμαι, understand, know. ¹⁷ εὐπορία, ας, ἡ, prosperity, wealth. ¹⁸ Ἐφεσος, ου, ἡ, Ephesus. ¹⁹ σχεδόν, almost, nearly. ²⁰ μεθίστημι, remove, turn away. ²¹ κινδυνεύω, be in danger, am in danger. ²² ἀπελεγμός, οῦ, ὁ, disrepute, discredit. ²³ θεά, ᾶς, ἡ, goddess. ²⁴ καθαιρέω, take down, pull down. ²⁵ μεγαλειότης, ητος, ἡ, splendor, magnificence. ²⁶ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ²⁷ σέβομαι, reverence, worship. ²⁸ πλήρης, full. ²⁹ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ³⁰ Ἐφεσίος, Ephesian. ³¹ σύγχυσις, εως, ἡ, confusion, tumult. ³² ὁρμάω, hasten on, rush. ³³ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind.

θέατρον,¹ συναρπάσαντες² Γάϊον³ καὶ Ἀρίσταρχον⁴ Μακεδόνας,⁵
 συνεκδήμους⁶ Παύλου. Τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν 30
 εἰς τὸν δῆμον,⁷ οὐκ εἶων⁸ αὐτὸν οἱ μαθηταί. Τινὲς δὲ καὶ τῶν 31
 Ἀσιαρχῶν,⁹ ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτόν,
 παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.¹ Ἄλλοι μὲν οὖν 32
 ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη,¹⁰ καὶ οἱ
 πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκεν συνεληλύθεισαν. Ἐκ δὲ τοῦ 33
 ὄχλου προεβίβασαν¹¹ Ἀλέξανδρον,¹² προβαλόντων¹³ αὐτὸν τῶν
 Ἰουδαίων. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος,¹² κατασείσας¹⁴ τὴν χεῖρα, ἤθελεν
 ἀπολογεῖσθαι¹⁵ τῷ δῆμῳ.⁷ Ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, 34
 φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κρᾶζόντων,
 Μεγάλῃ ἡ Ἀρτεμις¹⁶ Ἐφεσίων.¹⁷ Καταστείλας¹⁸ δὲ ὁ γραμματεὺς 35
 τὸν ὄχλον φησίν, Ἄνδρες Ἐφέσιοι,¹⁷ τίς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος ὃς
 οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων¹⁷ πόλιν νεωκόρον¹⁹ οὔσαν τῆς μεγάλης
 θεᾶς²⁰ Ἀρτέμιδος¹⁶ καὶ τοῦ Διοπετοῦς;²¹ Ἀναντιρρήτων²² οὖν 36
 ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους¹⁸ ὑπάρχειν, καὶ
 μηδὲν προπετεῖς²³ πράσσειν. Ἡγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, 37
 οὔτε ἱεροσύλους²⁴ οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ὑμῶν. Εἰ μὲν 38

¹ θέατρον, ου, τό, theater, spectacle. ² συναρπάζω, seize, drag away. ³ Γάϊος, ου, ό, Gaius. ⁴ Ἀρίσταρχος, ου, ό, Aristarchus. ⁵ Μακεδών, όνος, ό, Macedonian. ⁶ συνέκδημος, ου, ό, traveling companion, fellow traveler. ⁷ δῆμος, ου, ό, popular assembly, crowd. ⁸ έάω, permit, allow. ⁹ Ἀσιάρχης, ου, ό, Asiarch. ¹⁰ συγχέω, confuse, confound. ¹¹ προβιβάζω, cause to come forward, prompt. ¹² Ἀλέξανδρος, ου, ό, Alexander. ¹³ προβάλλω, put forward, put out. ¹⁴ κατασείω, shake, motion. ¹⁵ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ¹⁶ Ἀρτεμις, ιδος, ή, Artemis, Persian or Ephesian Artemis. ¹⁷ Ἐφέσιος, Ephesian. ¹⁸ καταστέλλω, restrain, quiet. ¹⁹ νεωκόρος, ου, ό, temple keeper, guardian. ²⁰ θεά, ας, ή, goddess. ²¹ διοπετής, fallen from heaven. ²² ἀναντίρρητος, not to be contradicted, undeniable. ²³ προπετής, rash, reckless. ²⁴ ἱερόσυλος, ου, ό, robber of temples, robbing temples.

οὖν Δημήτριος¹ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται² ἔχουσιν πρὸς τινα
 λόγον, ἀγοραῖοι³ ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί⁴ εἰσιν· ἐγκαλείωσαν⁵
 ἀλλήλοις. Εἰ δέ τι περὶ ἐτέρων ἐπιζητεῖτε,⁶ ἐν τῇ ἐννόμῳ⁷ 39
 ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται.⁸ Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν⁹ ἐγκαλεῖσθαι⁵ 40
 στάσεως¹⁰ περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου¹¹ ὑπάρχοντος περὶ
 οὗ οὐ δυνησόμεθα δοῦναι λόγον τῆς συστροφῆς¹² ταύτης. Καὶ 41
 ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι¹³ τὸν θόρυβον,¹⁴ προσκαλεσάμενος ὁ 20
 Παῦλος τοὺς μαθητάς, καὶ ἀσπασάμενος, ἐξῆλθεν πορευθῆναι
 εἰς τὴν Μακεδονίαν.¹⁵ Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ 2
 παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.¹⁶ 3
 Ποιήσας τε μῆνας¹⁷ τρεῖς, γενομένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς¹⁸ ὑπὸ τῶν
 Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι¹⁹ εἰς τὴν Συρίαν,²⁰ ἐγένετο γνώμη²¹
 τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας.¹⁵ Συνείπετο²² δὲ αὐτῷ ἄχρι 4
 τῆς Ἀσίας²³ Σώπατρος²⁴ Βεροιαῖος·²⁵ Θεσσαλονικέων²⁶ δέ,
 Ἀρίσταρχος²⁷ καὶ Σεκοῦνδος,²⁸ καὶ Γαῖος²⁹ Δερβαῖος,³⁰ καὶ
 Τιμόθεος·³¹ Ἀσιανοὶ³² δέ, Τυχικός³³ καὶ Τρόφιμος.³⁴ Οὗτοι 5

¹ Δημήτριος, ου, ὁ, Demetrius. ² τεχνῖτης, ου, ὁ, craftsman, artisan. ³ ἀγοραῖος, ου, ὁ, marketplace. ⁴ ἀνθύπατος, ου, ὁ, consul, proconsul.
⁵ ἐγκαλέω, accuse, bring a charge. ⁶ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ⁷ ἐννομος, legal, lawful. ⁸ ἐπιλύω, explain, settle. ⁹ κινδυνεύω, be in danger, am in danger. ¹⁰ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ¹¹ αἰτίας, ου, ὁ, causative of, responsible for. ¹² συστροφή, ἡς, ἡ, unruly gathering, conspiracy. ¹³ παύω, cause to cease. ¹⁴ θόρυβος, ου, ὁ, uproar, riot. ¹⁵ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ¹⁶ Ἑλλάς, ἁδος, ἡ, Greece, Hellas. ¹⁷ μῆν, ὁ, month, certainly. ¹⁸ ἐπιβουλῇ, ἡς, ἡ, plot, plot against. ¹⁹ ἀνάγω, lead up, restore. ²⁰ Συρία, ας, ἡ, Syria. ²¹ γνώμη, ης, ἡ, purpose, opinion. ²² συνείπομαι, accompany. ²³ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ²⁴ Σώπατρος, ου, ὁ, Sopater. ²⁵ Βεροιαῖος, Berean, native of Berea. ²⁶ Θεσσαλονικεὺς, εως, ὁ, Thessalonian. ²⁷ Ἀρίσταρχος, ου, ὁ, Aristarchus. ²⁸ Σεκοῦνδος, ου, ὁ, Secundus. ²⁹ Γαῖος, ου, ὁ, Gaius. ³⁰ Δερβαῖος, from Derbe, belonging to Derbe. ³¹ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ³² Ἀσιανός, οῦ, ὁ, Asian. ³³ Τυχικός, οῦ, ὁ, Tychicus.
³⁴ Τρόφιμος, ου, ὁ, Trophimus.

προσελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι.¹ Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν² 6
μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων³ ἀπὸ Φιλίππων,⁴ καὶ ἤλθομεν πρὸς
αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα¹ ἄχρι ἡμερῶν πέντε, οὗ⁵ διετρίψαμεν⁶
ἡμέρας ἑπτά.

Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων τῶν μαθητῶν κλάσαι⁷ 7
ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο⁸ αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι⁹ τῇ ἐπαύριον,
παρέτεινέν¹¹ τε τὸν λόγον μέχρι¹² μεσονυκτίου.¹³ Ἦσαν δὲ 8
λαμπάδες¹⁴ ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ¹⁵ οὗ⁵ ἦμεν συνηγμένοι. 9
Καθήμενος δέ τις νεανίας¹⁶ ὀνόματι Εὐτυχὸς¹⁷ ἐπὶ τῆς θυρίδος,¹⁸
καταφερόμενος¹⁹ ὑπνῷ²⁰ βαθεῖ,²¹ διαλεγόμενου⁸ τοῦ Παύλου ἐπὶ
πλεῖον, κατενεχθεὶς¹⁹ ἀπὸ τοῦ ὕπνου²⁰ ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστεγίου²²
κάτω,²³ καὶ ἦρθη νεκρός. Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν²⁴ αὐτῷ, 10
καὶ συμπεριλαβὼν²⁵ εἶπεν, Μὴ θορυβεῖσθε·²⁶ ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ
ἐν αὐτῷ ἐστίν. Ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας⁷ ἄρτον καὶ γευσάμενος,²⁷ 11
ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας²⁸ ἄχρι αὐγῆς,²⁹ οὕτως³⁰ ἐξῆλθεν. Ἦγαγον 12
δὲ τὸν παῖδα³¹ ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.³²

¹ Τρωάς, ἄδος, ἡ, Troas. ² ἐκπλέω, sail away, sail out. ³ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ⁴ Φίλιπποι, ὡν, ὁ, Philippi. ⁵ οὗ, where, when. ⁶ διατρίβω, continue, tarry. ⁷ κλάω, break. ⁸ διαλέγομαι, dispute, reason. ⁹ ἐξίμι, go away, leave. ¹⁰ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ¹¹ παρατείνω, extend, prolong. ¹² μέχρι, until, as far as (gen). ¹³ μεσονύκτιον, οὐ, τό, midnight. ¹⁴ λαμπάς, ἄδος, ἡ, torch, lamp. ¹⁵ ὑπερώον, οὐ, τό, upper story, room upstairs. ¹⁶ νεανίας, οὐ, ὁ, young adult, young man. ¹⁷ Εὐτυχὸς, οὐ, ὁ, Eutychus. ¹⁸ θυρίς, ἰδος, ἡ, window, windowsill. ¹⁹ καταφέρω, bring down, against. ²⁰ ὕπνος, οὐ, ὁ, sleep. ²¹ βαθύς, deep, early. ²² τρίστεγος, having three stories, third story. ²³ κάτω, down, below. ²⁴ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ²⁵ συμπεριλαμβάνω, embrace, embrace completely. ²⁶ θορυβέω, make a commotion, agitate. ²⁷ γεύομαι, taste, experience. ²⁸ ὁμιλέω, converse, speak. ²⁹ αὐγή, ἡς, ἡ, dawn, light of day. ³⁰ οὕτως, thus, so. ³¹ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ³² μετρίως, moderately, somewhat.

Ἡμεῖς δέ, προσελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν¹ εἰς τὴν Ἄσσον,² ¹³
 ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν³ τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ ἦν
 διατεταγμένος,⁴ μέλλων αὐτὸς πεζεύειν.⁵ Ὡς δὲ συνέβαλεν⁶ ἡμῖν ¹⁴
 εἰς τὴν Ἄσσον,² ἀναλαβόντες³ αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην.⁷ ¹⁵
 Καὶ ἐκεῖθεν⁸ ἀποπλεύσαντες,⁹ τῇ ἐπιούσῃ¹⁰ κατηντήσαμεν¹¹
 ἀντικρὺ¹² Χίου·¹³ τῇ δὲ ἐτέρᾳ παρεβάλομεν¹⁴ εἰς Σάμον·¹⁵ καὶ
 μείναντες ἐν Τρωγυλλίᾳ,¹⁶ τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλητον.¹⁷ ¹⁶
 Ἐκρινεν γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι¹⁸ τὴν Ἐφεσον,¹⁹ ὅπως μὴ
 γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι²⁰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ·²¹ ἔσπευδεν²² γάρ, εἰ
 δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς²³ γενέσθαι εἰς
 Ἱεροσόλυμα.

Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου¹⁷ πέμψας εἰς Ἐφεσον¹⁹ μετεκαλέσατο²⁴ τοὺς ¹⁷
 πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. Ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, ¹⁸
 εἶπεν αὐτοῖς,

Ὑμεῖς ἐπίστασθε,²⁵ ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην²⁶ εἰς τὴν
 Ἀσίαν,²¹ πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων ¹⁹
 τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης²⁷ καὶ πολλῶν δακρύων²⁸

¹ ἀνάγω, lead up, restore. ² Ἄσσος, ου, ἡ, Assos. ³ ἀναλαμβάνω, take up, raise. ⁴ διατάσσω, command, give orders to. ⁵ πεζεύω, travel by land, travel on foot. ⁶ συμβάλλω, discuss, consider. ⁷ Μιτυλήνη, ης, ἡ, Mitylene. ⁸ καὶ ἐκεῖθεν, and thence, and from there. ⁹ ἀποπλέω, sail away. ¹⁰ ἐπιούσα, ης, ἡ, next day. ¹¹ καταντάω, come to, arrive. ¹² ἀντικρὺς, opposite. ¹³ Χίος, ου, ἡ, Chios. ¹⁴ παραβάλλω, arrive, cross over. ¹⁵ Σάμος, ου, ἡ, Samos. ¹⁶ Τρωγύλλιον, ου, τό, Trogyllium. ¹⁷ Μίλητος, ου, ἡ, Miletus. ¹⁸ παραπλέω, sail past. ¹⁹ Ἐφεσος, ου, ἡ, Ephesus. ²⁰ χρονοτριβέω, spend time, lose time. ²¹ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ²² σπεύδω, hasten, urge on. ²³ πεντηκοστή, ἧς, ἡ, Pentecost. ²⁴ μετακαλέω, send for. ²⁵ ἐπίσταμαι, understand, know. ²⁶ ἐπιβαίνω, go aboard, set foot. ²⁷ ταπεινοφροσύνη, ης, ἡ, lowliness of mind, humility. ²⁸ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear.

καὶ πειρασμῶν¹ τῶν συμβάντων² μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς³ τῶν
 Ἰουδαίων· ὡς οὐδὲν ὑπεστείλαμην⁴ τῶν συμφερόντων,⁵ τοῦ μὴ 20
 ἀναγγεῖλαι⁶ ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ⁷ καὶ κατ' οἴκους, 21
 διαμαρτυρόμενος⁸ Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσιν τὴν εἰς τὸν θεὸν
 μετάνοιαν,⁹ καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν. Καὶ νῦν 22
 ἰδοὺ, ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, τὰ
 ἐν αὐτῇ συναντήσοντά¹⁰ μοι μὴ εἰδώς, πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ 23
 ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται⁸ λέγον ὅτι δεσμά¹¹ με καὶ
 θλίψεις μένουσιν. Ἄλλ' οὐδενὸς λόγον ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν 24
 ψυχὴν μου τιμίαν¹² ἑμαυτῷ, ὡς τελειῶσαι¹³ τὸν δρόμον¹⁴ μου
 μετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου
 Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι⁸ τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. 25
 Καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς
 πάντες, ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Διότι 26
 μαρτύρομαι¹⁶ ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ
 τοῦ αἵματος πάντων. Οὐ γὰρ ὑπεστείλαμην⁴ τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι⁶ 27
 ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν¹⁷ τοῦ θεοῦ. Προσέχετε¹⁸ οὓν ἑαυτοῖς καὶ 28
 παντὶ τῷ ποιμνίῳ,¹⁹ ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο
 ἐπισκόπους,²⁰ ποιμαίνειν²¹ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ,

¹ πειρασμός, οὐ, ὁ, temptation, trial. ² συμβαίνω, come together, come to pass. ³ ἐπιβουλή, ἤς, ἡ, plot, plot against. ⁴ ὑποστέλλω, draw back, withdraw. ⁵ συμφέρω, bring together, it is profitable. ⁶ ἀναγγέλλω, announce, report. ⁷ δημοσίως, public, publicly. ⁸ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁹ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹⁰ συναντάω, meet with, hence to happen. ¹¹ δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ¹² τίμιος, precious, honorable. ¹³ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁴ δρόμος, οὐ, ὁ, course, race. ¹⁵ διότι, because, on this account. ¹⁶ μαρτύρομαι, affirm, testify. ¹⁷ βουλή, ἤς, ἡ, counsel, purpose. ¹⁸ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁹ ποίμνιον, οὐ, τό, flock, little flock. ²⁰ ἐπίσκοπος, οὐ, ὁ, superintendent, overseer. ²¹ ποιμαίνω, shepherd, rule.

ἦν περιποιήσατο¹ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. Ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, 29
 ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν² μου λύκοι³ βαρεῖς⁴ εἰς ὑμᾶς,
 μὴ φειδόμενοι⁵ τοῦ ποιμνίου·⁶ καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται 30
 ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα,⁷ τοῦ ἀποσπᾶν⁸ τοὺς μαθητὰς
 ὀπίσω αὐτῶν. Διὸ γρηγορεῖτε,⁹ μνημονεύοντες¹⁰ ὅτι τριετίαν¹¹ 31
 νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην¹² μετὰ δακρύων¹³ νουθετῶν¹⁴
 ἕνα ἕκαστον. Καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι¹⁵ ὑμᾶς, ἀδελφοί, τῷ θεῷ 32
 καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι,¹⁶
 καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν¹⁷ ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. 33
 Ἀργυρίου¹⁸ ἢ χρυσίου¹⁹ ἢ ἱματισμοῦ²⁰ οὐδενὸς ἐπεθύμησα.²¹ 34
 Αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεαίαις μου καὶ τοῖς οὓσιν μετ' ἐμοῦ
 ὑπηρέτησαν²² αἱ χεῖρες αὐταί. Πάντα ὑπέδειξα²³ ὑμῖν, ὅτι οὕτως²⁴ 35
 κοπιῶντας²⁵ δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι²⁶ τῶν ἀσθενούντων,
 μνημονεύειν¹⁰ τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν,
 Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν.

¹ περιποιέω, acquire, purchase. ² ἀφίξις, εως, ἡ, departure, arrival. ³ λύκος, ου, ό, wolf, jackal. ⁴ βαρύς, heavy, burdensome. ⁵ φείδομαι, spare, abstain. ⁶ ποῖμνιον, ου, τό, flock, little flock. ⁷ διαστρέφω, distort, pervert. ⁸ ἀποσπάω, draw away, withdraw. ⁹ γρηγορέω, watch, keep watch. ¹⁰ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹¹ τριετία, ας, ἡ, three years, space of three years. ¹² παύω, cause to cease. ¹³ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹⁴ νουθετέω, admonish, exhort. ¹⁵ παρατίθημι, set before, entrust. ¹⁶ ἐποικοδομέω, build upon, build upon a foundation. ¹⁷ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ¹⁸ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹⁹ χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ²⁰ ἱματισμός, οῦ, ό, clothing. ²¹ ἐπιθυμέω, desire, long for. ²² ὑπηρετέω, serve, minister to. ²³ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ²⁴ οὕτως, thus, so. ²⁵ κοπιάω, toil, labor. ²⁶ ἀντιλαμβάνομαι, help, take part in.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεὶς τὰ γόνατα¹ αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς 36
 προσηύξατο. Ἰκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς² πάντων· καὶ 37
 ἐπιπεσόντες³ ἐπὶ τὸν τράχηλον⁴ τοῦ Παύλου κατεφίλου⁵ αὐτόν, 38
 ὀδυνώμενοι⁶ μάλιστα⁷ ἐπὶ τῷ λόγῳ ὃ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι
 μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. Προέπεμπον⁸ δὲ αὐτὸν
 εἰς τὸ πλοῖον.

Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι⁹ ἡμᾶς ἀποσπασθέντας¹⁰ ἀπ' αὐτῶν, 21
 εὐθυδρομήσαντες¹¹ ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶν, ¹² τῇ δὲ ἐξῆς¹³ εἰς τὴν
 Ῥόδον,¹⁴ κάκειθεν¹⁵ εἰς Πάταρα·¹⁶ καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν¹⁷ 2
 εἰς Φοινίκην,¹⁸ ἐπιβάντες¹⁹ ἀνήχθημεν.⁹ Ἀναφανέντες²⁰ δὲ τὴν 3
 Κύπρον,²¹ καὶ καταλιπόντες²² αὐτὴν εὐώνυμον,²³ ἐπλέομεν²⁴ εἰς
 Συρίαν,²⁵ καὶ κατήχθημεν²⁶ εἰς Τύρον·²⁷ ἐκεῖσε²⁸ γὰρ ἦν τὸ πλοῖον
 ἀποφορτιζόμενον²⁹ τὸν γόμον.³⁰ Καὶ ἀνευρόντες³¹ μαθητάς, 4
 ἐπεμείναμεν³² αὐτοῦ³³ ἡμέρας ἑπτὰ· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον
 διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλὴμ. Ὅτε δὲ 5
 ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι³⁴ τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα,
 προπεμπόντων⁸ ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶν καὶ τέκνοις ἕως ἕξω

¹ γόνυ, ατος, τό, knee. ² κλαυθμός, οῦ, ὁ, weeping, lamentation. ³ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ⁴ τράχηλος, ου, ὁ, neck. ⁵ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ⁶ ὀδυνάω, torment, pain. ⁷ μάλιστα, especially, most of all. ⁸ προπέμπω, send before, send forth. ⁹ ἀνάγω, lead up, restore. ¹⁰ ἀποσπάω, draw away, withdraw. ¹¹ εὐθυδρομέω, run a straight course. ¹² Κῶς, ἡ, Cos. ¹³ ἐξῆς, next, next in order. ¹⁴ Ῥόδος, ου, ἡ, Rhodes. ¹⁵ κάκειθεν, and thence, and from there. ¹⁶ Πάταρα, ων, τό, Patara. ¹⁷ διαπεράω, cross over, pass through. ¹⁸ Φοινίκη, ης, ἡ, Phoenicia. ¹⁹ ἐπιβαίνω, go aboard, set foot. ²⁰ ἀναφαίνω, bring to light, cause to appear. ²¹ Κύπρος, ου, ἡ, Cyprus. ²² καταλείπω, leave, leave behind. ²³ εὐώνυμος, of good name, euph. for left. ²⁴ πλέω, sail. ²⁵ Συρία, ας, ἡ, Syria. ²⁶ κατάγω, bring down, lead down. ²⁷ Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ²⁸ ἐκεῖσε, there. ²⁹ ἀποφορτίζομαι, unload, discharge. ³⁰ γόμος, ου, ὁ, cargo, freight. ³¹ ἀνευρίσκω, find out, look for. ³² ἐπιμένω, continue, remain. ³³ αὐτοῦ, there, here. ³⁴ ἐξαρτίζω, finish, complete.

τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γόνατα¹ ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν²
 προσηυξάμεθα. Καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἐπέβημεν³ εἰς τὸ 6
 πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

Ἡμεῖς δέ, τὸν πλοῦν⁴ διανύσαντες⁵ ἀπὸ Τύρου,⁶ κατηντήσαμεν⁷ εἰς 7
 Πτολεμαῖδα,⁸ καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν
 ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. Τῇ δὲ ἐπαύριον⁹ ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν 8
 Παῦλον ἦλθον εἰς Καισάρειαν·¹⁰ καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον
 Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ,¹¹ ὄντος ἐκ τῶν ἐπτά, ἐμείναμεν
 παρ' αὐτῷ. Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες παρθένοι¹² τέσσαρες 9
 προφητεύουσαι. Ἐπιμενόντων¹³ δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, 10
 κατηλθέν¹⁴ τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος.¹⁵ 11
 Καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην¹⁶ τοῦ Παύλου, δῆσας
 τε αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν, Τάδε¹⁷ λέγει τὸ πνεῦμα
 τὸ ἅγιον, Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη¹⁶ αὕτη, οὕτως δῆσουσιν ἐν
 Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. Ὡς 12
 δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι,¹⁸
 τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ. Ἀπεκρίθη τε ὁ 13
 Παῦλος, Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές¹⁹ μου τὴν

¹ γόνυ, ατος, τό, knee. ² αἰγιαλός, οὔ, ὁ, seashore, beach. ³ ἐπιβαίνω, go aboard, set foot. ⁴ πλόος, ὁ, voyage. ⁵ διανύω, complete, finish. ⁶ Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ⁷ καταντάω, come to, arrive. ⁸ Πτολεμαῖς, ἡ, Ptolemais. ⁹ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ¹⁰ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ¹¹ εὐαγγελιστής, οὔ, ὁ, evangelist, bringer of good tidings. ¹² παρθένος, ου, ἡ, virgin. ¹³ ἐπιμένω, continue, remain. ¹⁴ κατέρχουμαι, come down, go down. ¹⁵ Ἄγαβος, ου, ὁ, Agabus. ¹⁶ ζώνη, ης, ἡ, belt, girdle. ¹⁷ ὅδε, this (here), this here. ¹⁸ ἐντόπιος, local, belonging to the place. ¹⁹ συνθρύπτω, break in pieces, crush.

καρδίαν; Ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς
 Ἱερουσαλὴμ ἐτοίμως¹ ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 14
 Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν² εἰπόντες, Τὸ θέλημα τοῦ
 κυρίου γενέσθω.

Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς 15
 Ἱερουσαλὴμ. Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας³ 16
 σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν,⁴ Μνάσωνι⁵ τινι Κυπρίῳ,⁶
 ἀρχαίῳ⁷ μαθητῇ.

Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως⁸ ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ 17
 ἀδελφοί. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ⁹ εἰσῆει¹⁰ ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς 18
 Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. Καὶ 19
 ἀσπασάμενος αὐτούς, ἐξηγεῖτο¹¹ καθ' ἕνα καστον ὧν ἐποίησεν ὁ
 θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες 20
 ἐδόξαζον τὸν κύριον, εἰπόντες αὐτῷ, Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι
 μυριάδες¹² εἰσὶν Ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων: καὶ πάντες
 ζηλωταὶ¹³ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν: κατηχήθησαν¹⁴ δὲ περὶ σοῦ, ὅτι 21
 ἀποστασίαν¹⁵ διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη
 πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν¹⁶ αὐτοὺς τὰ τέκνα,

¹ ἐτοίμως, readily. ² ἡσυχάζω, be still, be silent. ³ Καισαρεία, ας, ἡ, Caesarea. ⁴ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ⁵ Μνάσων, ὠνος, ὁ, Mnason. ⁶ Κύπριος, ου, ὁ, Cyprian, Cypriote. ⁷ ἀρχαῖος, old, ancient. ⁸ ἀσμένως, gladly, joyfully. ⁹ ἐπιούσα, ης, ἡ, next day. ¹⁰ εἰσεῖμι, enter, go in. ¹¹ ἐξηγέομαι, explain, describe. ¹² μυριάς, ἄδος, ἡ, ten thousand, myriad. ¹³ ζηλωτής, οὔ, ὁ, Zealot, zealot. ¹⁴ κατηγέω, teach by word of mouth. ¹⁵ ἀποστασία, ας, ἡ, apostacy, abandonment. ¹⁶ περιτέμνω, circumcize, circumcise.

μηδὲ τοῖς ἔθεσιν¹ περιπατεῖν. Τί οὖν ἐστίν; Πάντως² δεῖ πλήθος 22
 συνελθεῖν: ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. Τοῦτο οὖν ποιήσον ὃ 23
 σοι λέγομεν: εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχήν³ ἔχοντες ἐφ'
 ἑαυτῶν: τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι⁴ σὺν αὐτοῖς, καὶ 24
 δαπάνησον⁵ ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται⁶ τὴν κεφαλὴν, καὶ
 γῶσιν πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται⁷ περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ
 στοιχεῖς⁸ καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσω. Περὶ δὲ τῶν 25
 πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν,⁹ κρίναντες μηδὲν
 τοιοῦτον τηρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε
 εἰδωλόθυτον¹⁰ καὶ τὸ αἷμα καὶ πνικτὸν¹¹ καὶ πορνείαν. Τότε ὁ 26
 Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς
 ἀγνισθεῖς⁴ εἰσῆει¹² εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων¹³ τὴν ἐκπλήρωσιν¹⁴
 τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ,¹⁵ ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς
 ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά.¹⁶

Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι,¹⁷ οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας¹⁸ 27
 Ἰουδαῖοι, θεασάμενοι¹⁹ αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον²⁰ πάντα τὸν
 ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον²¹ τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν, κρᾶζοντες, Ἄνδρες 28
 Ἰσραηλῖται,²² βοηθεῖτε.²³ Οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ

¹ ἔθος, ους, τό, custom. ² πάντως, altogether, by all means. ³ εὐχή, ἥς, ἡ, prayer, vow. ⁴ ἀγνίζω, purify, cleanse. ⁵ δαπανᾶω, spend, spend freely. ⁶ ξυράω, shave. ⁷ κατήχέω, teach by word of mouth. ⁸ στοιχεῖω, walk orderly, follow. ⁹ ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. ¹⁰ εἰδωλόθυτος, sacrificed to idols. ¹¹ πνικτός, strangled. ¹² εἰσεμι, enter, go in. ¹³ διαγγέλλω, publish abroad, proclaim. ¹⁴ ἐκπλήρωσις, εὐς, ἡ, completion, fulfillment. ¹⁵ ἀγνισμός, οὐ, ὁ, purification. ¹⁶ προσφορά, ἁς, ἡ, offering, sacrifice. ¹⁷ συντελέω, complete, accomplish. ¹⁸ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ¹⁹ θεάομαι, look at, behold. ²⁰ συγχέω, confuse, confound. ²¹ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ²² Ἰσραηλίτης, ου, ὁ, Israelite. ²³ βοηθέω, come to the aid of.

λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ¹
 διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἑλληνας εἰσήγαγεν² εἰς τὸ ἱερόν, καὶ
 κεκοίνωκεν³ τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. Ἦσαν γὰρ ἑωρακότες 29
 Τρόφιμον⁴ τὸν Ἐφέσιον⁵ ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον⁶ ὅτι
 εἰς τὸ ἱερόν εἰσήγαγεν² ὁ Παῦλος. Ἐκινήθη⁷ τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ 30
 ἐγένετο συνδρομὴ⁸ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι⁹ τοῦ Παύλου
 εἴλκον¹⁰ αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν¹¹ αἱ θύραι. 31
 Ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις¹² τῷ χιλιάρχῳ¹³
 τῆς σπείρης,¹⁴ ὅτι ὅλη συγκέχυται¹⁵ Ἱερουσαλήμ· ὃς ἐξαυτῆς¹⁶ 32
 παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχους,¹⁷ κατέδραμεν¹⁸ ἐπ’
 αὐτούς· οἱ δέ, ἰδόντες τὸν χιλιάρχον¹³ καὶ τοὺς στρατιώτας,
 ἐπαύσαντο¹⁹ τύπτοντες²⁰ τὸν Παῦλον. Ἐγγίσας δὲ ὁ χιλιάρχος¹³ 33
 ἐπελάβετο⁹ αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἀλύσεσιν²¹ δυσίν· καὶ
 ἐπυνθάνετο²² τίς ἂν εἴη, καὶ τί ἐστιν πεπονηκώς. Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι 34
 ἐβόων²³ ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυνάμενος δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλές²⁴ διὰ
 τὸν θόρυβον,²⁵ ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν.²⁶ 35
 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς,²⁷ συνέβη²⁸ βαστάζεσθαι
 αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν²⁹ τοῦ ὄχλου. 36

¹ πανταχοῦ, everywhere. ² εἰσάγω, lead in, bring in. ³ κοινώω, make common, defile. ⁴ Τρόφιμος, ου, ὁ, Trophimus. ⁵ Ἐφέσιος, Ephesian. ⁶ νομίζω, suppose, think. ⁷ κινέω, move, stir. ⁸ συνδρομή, ἤς, ἡ, running together. ⁹ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁰ ἐλκύω, drag, draw. ¹¹ κλείω, shut, shut up. ¹² φάσις, εως, ἡ, report, announcement. ¹³ χιλιάρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ¹⁴ σπείρα, ης, ἡ, cohort. ¹⁵ συγχέω, confuse, confound. ¹⁶ ἐξαυτῆς, at once, forthwith. ¹⁷ ἑκατοντάρχης, centurion. ¹⁸ κατατρέχω, run down. ¹⁹ παύω, cause to cease. ²⁰ τύπτω, smite, beat. ²¹ ἄλυσις, εως, ἡ, chain. ²² πυνθάνομαι, inquire, ask. ²³ βοάω, cry aloud, shout. ²⁴ ἀσφαλής, certain, definite. ²⁵ θόρυβος, ου, ὁ, uproar, riot. ²⁶ παρεμβολή, ἤς, ἡ, camp, army. ²⁷ ἀναβαθμός, οὔ, ὁ, step, stairway. ²⁸ συμβαίνω, come together, come to pass. ²⁹ βία, ας, ἡ, strength, force.

Ἦκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κραῶν, Αἶρε αὐτόν.

Μέλλων τε εἰσάγεσθαι¹ εἰς τὴν παρεμβολὴν² ὁ Παῦλος λέγει τῷ 37

χιλιάρχῳ,³ Εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν πρὸς σε; Ὁ δὲ ἔφη, Ἑλληνιστί⁴

γινώσκεις; Οὐκ ἄρα⁵ σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος⁶ ὁ πρὸ τούτων τῶν 38

ἡμερῶν ἀναστατώσας⁷ καὶ ἐξαγαγὼν⁸ εἰς τὴν ἔρημον τοὺς

τετρακισχιλίου⁹ ἄνδρας τῶν σικαρίων;¹⁰ Εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος, 39

Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεὺς¹¹ τῆς Κιλικίας,¹² οὐκ

ἀσήμου¹³ πόλεως πολίτης;¹⁴ δεομαι¹⁵ δέ σου, ἐπιτρέψόν¹⁶ μοι

λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. Ἐπιτρέψαντος¹⁶ δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος 40

έστῶς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν¹⁷ κατέσεισεν¹⁸ τῇ χειρὶ τῷ λαῷ:

πολλῆς δὲ σιγῆς¹⁹ γενομένης, προσεφώνει²⁰ τῇ Ἑβραϊδὶ²¹

διαλέκτῳ²² λέγων,

Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ²³ 22

ἀπολογίας.²⁴

¹ εἰσάγω, lead in, bring in. ² παρεμβολή, ἤς, ἡ, camp, army. ³ χιλιάρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ⁴ Ἑλληνιστί, Greek language, in the Greek language. ⁵ ἄρα, so? (introduces a question). ⁶ Αἰγύπτιος, Egyptian. ⁷ ἀναστατώω, stir up, disturb. ⁸ ἐξάγω, lead out. ⁹ τετρακισχιλιοι, four thousand, 4000. ¹⁰ σικάριος, ου, ὁ, dagger man, assassin. ¹¹ Ταρσεὺς, έως, ὁ, Tarsian, belonging to Tarsus. ¹² Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ¹³ ἀσημος, insignificant, undistinguished. ¹⁴ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ¹⁵ δεομαι, ask, request. ¹⁶ ἐπιτρέπω, permit, allow. ¹⁷ ἀναβαθμός, ου, ὁ, step, stairway. ¹⁸ κατασειώ, shake, motion. ¹⁹ σιγή, ἤς, ἡ, silence, quiet. ²⁰ προσφωνέω, call to, summon. ²¹ Ἑβραϊς, ἶδος, ἡ, Hebrew language, Aramaic. ²² διάλεκτος, ου, ἡ, speech, language. ²³ νυνί, now, already. ²⁴ ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense.

Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραϊδὶ ¹ διαλέκτῳ ² προσεφώνει ³ αὐτοῖς, ²
 μᾶλλον παρέσχον ⁴ ἡσυχίαν. ⁵ Καί φησιν,

Ἐγὼ μὲν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ ⁶ τῆς Κιλικίας, ³
 ἀνατετραμμένος ⁸ δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας
 Γαμαλιήλ, ⁹ πεπαιδευμένος ¹⁰ κατὰ ἀκρίβειαν ¹¹ τοῦ πατρώου ¹²
 νόμου, ζηλωτῆς ¹³ ὑπάρχων τοῦ θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε
 σήμερον: ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων ¹⁴ ⁴
 καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας. Ὡς καὶ ὁ ⁵
 ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον: ¹⁵ παρ' ὧν καὶ
 ἐπιστολὰς ¹⁶ δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφούς, εἰς Δαμασκὸν ¹⁷
 ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ¹⁸ ὄντας δεδεμένους εἰς
 Ἱερουσαλήμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν. ¹⁹ Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ⁶
 ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ, ¹⁷ περὶ μεσημβρίαν, ²⁰ ἐξαίφνης ²¹ ἐκ τοῦ
 οὐρανοῦ περιαστράψαι ²² φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ. Ἐπεσά τε εἰς τὸ ⁷
 ἔδαφος, ²³ καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, Σαούλ, Σαούλ, τί με
 διώκεις; Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην, Τίς εἶ, κύριε; Εἰπέν τε πρὸς με, Ἐγὼ ⁸
 εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ²⁴ ὃν σὺ διώκεις. Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ ⁹

¹ Ἑβραῖς, ἴδος, ἡ, Hebrew language, Aramaic. ² διάλεκτος, ου, ἡ, speech, language. ³ προσφωνέω, call to, summon. ⁴ παρέχω, offer, afford. ⁵ ἡσυχία, ας, ἡ, stillness, silence. ⁶ Ταρσός, οὗ, ἡ, Tarsus. ⁷ Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ⁸ ἀνατρέφω, nurture, care for. ⁹ Γαμαλιήλ, ὁ, Gamaliel. ¹⁰ παιδεύω, teach, educate. ¹¹ ἀκρίβεια, ας, ἡ, exactness, precision. ¹² πατρώος, paternal, received from one's father. ¹³ ζηλωτής, οὗ, ὁ, Zealot, zealot. ¹⁴ δεσμεύω, bind together, tie into a bundle. ¹⁵ πρεσβυτέριον, ου, τό, body of elders, assembly of elders. ¹⁶ ἐπιστολή, ἥς, ἡ, letter, dispatch. ¹⁷ Δαμασκός, οὗ, ἡ, Damascus. ¹⁸ ἐκεῖσε, there. ¹⁹ τιμωρέω, punish. ²⁰ μεσημβρία, ας, ἡ, midday, noon. ²¹ ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ²² περιαστράπτω, shine around, flash around. ²³ ἔδαφος, ους, τό, ground, base. ²⁴ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth.

μὲν φῶς ἐθεάσαντο,¹ καὶ ἔμβοβοι² ἐγένοντο: τὴν δὲ φωνὴν οὐκ
 ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. Εἶπον δέ, Τί ποιήσω, κύριε; Ὁ δὲ 10
 κύριος εἶπεν πρὸς με, Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν:³ κακεῖ⁴
 σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακται⁵ σοι ποιῆσαι. Ὡς δὲ 11
 οὐκ ἐνέβλεπον⁶ ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου,
 χειραγωγούμενος⁷ ὑπὸ τῶν συνόντων⁸ μοι, ἦλθον εἰς Δαμασκόν.³
 Ἀνανίας⁹ δέ τις, ἀνὴρ εὐσεβὴς¹⁰ κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος 12
 ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, ἐλθὼν πρὸς με καὶ 13
 ἐπιστὰς¹¹ εἶπέν μοι, Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. Κἀγὼ αὐτῇ τῇ
 ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν 14
 προεχειρίσατό¹² σε γινῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν
 δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Ὅτι ἔση 15
 μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἐώρακας καὶ ἤκουσας. 16
 Καὶ νῦν τί μέλλεις; Ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι¹³ τὰς
 ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου. Ἐγένετο δὲ 17
 μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν
 τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἔκστασει,¹⁴ καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, 18
 Σπεῦσον¹⁵ καὶ ἔξελθε ἐν τάχει¹⁶ ἐξ Ἱερουσαλὴμ: διότι¹⁷ οὐ
 παραδέχονται¹⁸ σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. Κἀγὼ εἶπον, 19

¹ θεάομαι, look at, behold. ² ἔμβοβος, terrified, frightened. ³ Δαμασκός, οὐ, ἡ, Damascus. ⁴ κακεῖ, and there. ⁵ τάσσω, arrange, appoint. ⁶ ἐμβλέπω, look at, look into. ⁷ χειραγωγέω, lead by the hand. ⁸ σύνειμι, be with, come together. ⁹ Ἀνανίας, ου, ό, Ananias. ¹⁰ εὐσεβής, pious, devout. ¹¹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹² προχειρίζομαι, determine, appoint. ¹³ ἀπολούω, wash off, wash away. ¹⁴ ἔκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy. ¹⁵ σπεύδω, hasten, urge on. ¹⁶ τάχος, ους, τό, speed, quickness. ¹⁷ διότι, because, on this account. ¹⁸ παραδέχομαι, receive, accept.

Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται¹ ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων² καὶ δέρων³
κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ: καὶ ὅτε ἐξεχέιτο 20
τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς⁴
καὶ συνευδοκῶν⁵ τῇ ἀναιρέσει⁶ αὐτοῦ, φυλάσσω τὰ ἱμάτια τῶν
ἀναιρούντων⁷ αὐτόν. Καὶ εἶπεν πρὸς με, Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς 21
ἔθνη μακρὰν⁸ ἐξαποστελῶ⁹ σε.

Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπήραν¹⁰ τὴν φωνὴν 22
αὐτῶν λέγοντες, Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον: οὐ γὰρ καθήκεν
αὐτὸν ζῆν. Κραζόντων δὲ αὐτῶν, καὶ ῥιπτούντων¹² τὰ ἱμάτια, καὶ 23
κονιορτὸν¹³ βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα,¹⁴ ἐκέλευσεν αὐτόν ὁ 24
χιλίαρχος¹⁵ ἄγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν,¹⁶ εἰπὼν μαστίξιν¹⁷
ἀνετάξασθαι¹⁸ αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἣν αἰτίαν¹⁹ οὕτως ἐπεφώνουν
αὐτῷ. Ὡς δὲ προέτεινεν²¹ αὐτόν τοῖς ἱμασίν,²² εἶπεν πρὸς τὸν 25
ἐστῶτα ἐκατόνταρχον²³ ὁ Παῦλος, Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον²⁴ καὶ
ἀκατάκριτον²⁵ ἔξεστιν ὑμῖν μαστίξειν;²⁶ Ἀκούσας δὲ ὁ 26
ἐκατόνταρχος,²³ προσελθὼν ἀπήγγειλεν τῷ χιλιάρχῳ¹⁵ λέγων,
Ὅρα τί μέλλεις ποιεῖν: ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός²⁴ ἐστιν. 27

¹ ἐπίσταμαι, understand, know. ² φυλακίζω, take into custody, imprison. ³ δέρω, beat, flog. ⁴ ἐφίστημι, stand over, come upon. ⁵ συνευδοκέω, consent, approve. ⁶ ἀναιρέσεις, εὖς, ἡ, murder, killing. ⁷ ἀναιρέω, take up, kill. ⁸ μακρὰν, far away. ⁹ ἐξαποστέλλω, send forth. ¹⁰ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹¹ καθήκω, be proper or fitting, it is fitting. ¹² ῥιπτέω, throw away. ¹³ κονιορτός, οὐ, ὁ, dust. ¹⁴ ἀήρ, οὐ, ὁ, air. ¹⁵ χιλιάρχος, οὐ, ὁ, military tribune, captain. ¹⁶ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ¹⁷ μαστιξίς, ἰγος, ἡ, whip, scourge. ¹⁸ ἀνετάξω, examine judicially. ¹⁹ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ²⁰ ἐπιφωνέω, cry out, shout. ²¹ προτείνω, stretch out, spread out. ²² ἱμάς, ἄντος, ὁ, thong, strap. ²³ ἐκατοντάρχης, centurion. ²⁴ Ῥωμαῖός, οὐ, ὁ, Roman, Roman citizen. ²⁵ ἀκατάκριτος, uncondemned, without trial. ²⁶ μαστίξω, whip, scourge.

Προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος¹ εἶπεν αὐτῷ, Λέγε μοι, εἰ σὺ Ῥωμαῖος
 εἶ; Ὁ δὲ ἔφη, Ναί. Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλιάρχος,¹ Ἐγὼ πολλοῦ 28
 κεφαλαίου³ τὴν πολιτείαν⁴ ταύτην ἐκτησάμην.⁵ Ὁ δὲ Παῦλος
 ἔφη, Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν⁶ ἀπ' αὐτοῦ 29
 οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν.⁷ Καὶ ὁ χιλιάρχος¹ δὲ ἐφοβήθη,
 ἐπιγνούς ὅτι Ῥωμαῖός² ἐστιν, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς.

Τῇ δὲ ἐπαύριον⁸ βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές,⁹ τὸ τί 30
 κατηγορεῖται¹⁰ παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν
 δεσμῶν,¹¹ καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ
 συνέδριον¹² αὐτῶν, καὶ καταγαγὼν¹³ τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς
 αὐτούς.

Ἀτενίσας¹⁴ δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ¹² εἶπεν, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ 23
 πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι¹⁵ τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς
 ἡμέρας. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας¹⁶ ἐπέταξεν¹⁷ τοῖς παρεστῶσιν 2
 αὐτῷ τύπτειν¹⁸ αὐτοῦ τὸ στόμα. Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν 3
 εἶπεν, Τύπτειν¹⁸ σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχῃ¹⁹ κεκονιαμένε:²⁰ καὶ σὺ
 κάθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν²¹ κελεύεις με

¹χιλιάρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ²Ῥωμαῖος, ου, ὁ, Roman, Roman citizen. ³κεφάλαιον, ου, τό, main thing, main point. ⁴πολιτεία, ας, ἡ, citizenship, citizen body. ⁵κτάομαι, acquire, win. ⁶ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁷ἀνετάζω, examine judicially. ⁸ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ⁹ἀσφαλής, certain, definite. ¹⁰κατηγορέω, accuse, charge. ¹¹δεσμός, οὔ, ὁ, chain, bond. ¹²συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹³κατάγω, bring down, lead down. ¹⁴ἀτενίζω, gaze, stare. ¹⁵πολιτεύομαι, live one's life, live as a citizen. ¹⁶Ἀνανίας, ου, ὁ, Ananias. ¹⁷ἐπιτάσσω, command, give order. ¹⁸τύπτω, smite, beat. ¹⁹τοῖχος, ου, ὁ, wall. ²⁰κονιάω, whitewash. ²¹παρανομέω, break the law.

τύπτεσθαι;¹ Οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον, Τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ 4
 λοιδορεῖς;² Ἐφη τε ὁ Παῦλος, Οὐκ ἤδην, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν 5
 ἀρχιερεύς· γέγραπται γάρ, Ἀρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς
 κακῶς.³ Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων,⁴ 6
 τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ,⁵ Ἄνδρες
 ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος καὶ
 ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, 7
 ἐγένετο στάσις⁶ τῶν Φαρισαίων, καὶ ἐσχίσθη⁷ τὸ πλῆθος. 8
 Σαδδουκαῖοι⁴ μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ
 ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα.⁸
 Ἐγένετο δὲ κραυγὴ⁹ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες οἱ γραμματεῖς τοῦ 9
 μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο¹⁰ λέγοντες, Οὐδὲν κακὸν
 εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ
 ἢ ἄγγελος, μὴ θεομαχῶμεν.¹¹ Πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως,⁶ 10
 εὐλαβηθεῖς¹² ὁ χιλιάρχος¹³ μὴ διασπασθῇ¹⁴ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν,
 ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα¹⁵ καταβῆναι καὶ ἀρπάσαι¹⁶ αὐτὸν ἐκ
 μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.¹⁷

¹ τύπτω, smite, beat. ² λοιδορέω, abuse, revile. ³ κακῶς, badly, evilly. ⁴ Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, Sadducee. ⁵ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ⁶ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ⁷ σχίζω, split, separate. ⁸ ἀμφοτέροι, both, both of two. ⁹ κραυγή, ἡς, ἡ, outcry, crying. ¹⁰ διαμάχομαι, contend sharply, strive greatly. ¹¹ θεομαχέω, fight against God. ¹² εὐλαβέομαι, reverence, respect. ¹³ χιλιάρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ¹⁴ διασπάω, tear apart, burst. ¹⁵ στράτευμα, τος, τό, expedition, army. ¹⁶ ἀρπάζω, seize, snatch. ¹⁷ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army.

Τῇ δὲ ἐπιούσῃ¹ νυκτὶ ἐπιστὰς² αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν, Θάρσει³ 11

Παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω⁴ τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτως
σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην⁵ μαρτυρῆσαι.

Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές τινες τῶν Ἰουδαίων συστροφὴν,⁶ 12

ἀνεθεμάτισαν⁷ ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὔ

ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. Ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα⁸ οἱ 13

ταύτην τὴν συνωμοσίαν⁹ πεποιηκότες· οἵτινες προσελθόντες τοῖς 14

ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπον, Ἀναθέματι¹⁰

ἀνεθεματίσαμεν⁷ ἑαυτούς, μηδενὸς γεύσασθαι¹¹ ἕως οὔ

ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. Νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε¹² τῷ 15

χιλιάρχῳ¹³ σὺν τῷ συνεδρίῳ,¹⁴ ὅπως αὔριον¹⁵ αὐτὸν καταγάγῃ¹⁶

πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν¹⁷ ἀκριβέστερον¹⁸ τὰ περὶ

αὐτοῦ· ἡμεῖς δέ, πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτόν, ἔτοιμοι¹⁹ ἐσμεν τοῦ

ἀνελεῖν²⁰ αὐτόν. Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὸ 16

ἔνεδρον,²¹ παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολήν,²²

ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἓνα τῶν 17

ἐκατοντάρχων²³ ἔφη, Τὸν νεανίαν²⁴ τοῦτον ἀπάγαγε²⁵ πρὸς τὸν

¹ ἐπιούσα, ης, ἡ, next day. ² ἐφίστημι, stand over, come upon. ³ θαρσέω, of good courage, of good cheer. ⁴ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁵ ῥώμη, ης, ἡ, Rome, strength. ⁶ συστροφὴ, ης, ἡ, unruly gathering, conspiracy. ⁷ ἀναθεματίζω, curse, put under an oath or curse. ⁸ τεσσαράκοντα, forty, 40. ⁹ συνωμοσία, ας, ἡ, conspiracy, plot. ¹⁰ ἀνάθεμα, τος, τό, accursed, curse. ¹¹ γεύομαι, taste, experience. ¹² ἐμφανίζω, manifest, disclose. ¹³ χιλιάρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ¹⁴ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁵ αὔριον, tomorrow. ¹⁶ κατάγω, bring down, lead down. ¹⁷ διαγινώσκω, distinguish, decide. ¹⁸ ἀκριβῶς, carefully, accurately. ¹⁹ ἔτοιμος, ready, prepared. ²⁰ ἀναιρέω, take up, kill. ²¹ ἐνεδρον, ου, τό, ambush. ²² παρεμβολή, ης, ἡ, camp, army. ²³ ἐκατοντάρχης, centurion. ²⁴ νεανίας, ου, ὁ, young adult, young man. ²⁵ ἀπάγω, lead away, lead.

χιλίαρχον: ¹ ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν 18
αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλίαρχον, ¹ καὶ φησιν, Ὁ δέσμιος ²
Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίαν ³
ἀγαγεῖν πρὸς σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. Ἐπιλαβόμενος ⁴ δὲ τῆς 19
χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος, ¹ καὶ ἀναχωρήσας ⁵ κατ' ἰδίαν
ἐπυνθάνετο, ⁶ Τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; Εἶπεν δὲ ὅτι Οἱ 20
Ἰουδαῖοι συνέθεντο ⁷ τοῦ ἐρωτῆσαί σε, ὅπως αὔριον ⁸ εἰς τὸ
συνέδριον ⁹ καταγάγῃς ¹⁰ τὸν Παῦλον, ὥς μέλλοντά τι
ἀκριβέστερον ¹¹ πυνθάνεσθαι ⁶ περὶ αὐτοῦ. Σὺ οὖν μὴ πεισθῇς 21
αὐτοῖς: ἐνεδρεύουσιν ¹² γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους
τεσσαράκοντα, ¹³ οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ¹⁴ ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν
μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν ¹⁵ αὐτόν: καὶ νῦν ἑτοιμοὶ ¹⁶ εἰσιν
προσδεχόμενοι ¹⁷ τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. Ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ¹ 22
ἀπέλυσεν τὸν νεανίαν, ³ παραγγείλας Μηδεὶν ἐκλαλῆσαι ¹⁸ ὅτι
ταῦτα ἐνεφάνισας ¹⁹ πρὸς με. Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς 23
τῶν ἑκατοντάρχων ²⁰ εἶπεν, Ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ²¹
ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, ²² καὶ ἱππεῖς ²³ ἑβδομήκοντα, ²⁴
καὶ δεξιολάβους ²⁵ διακοσίους, ²¹ ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός: 24

¹ χιλίαρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ² δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ³ νεανίας, ου, ὁ, young adult, young man. ⁴ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁵ ἀναχωρέω, depart, withdraw. ⁶ πυνθάνομαι, inquire, ask. ⁷ συντίθημι, agree, make an agreement. ⁸ αὔριον, tomorrow. ⁹ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁰ κατάγω, bring down, lead down. ¹¹ ἀκριβῶς, carefully, accurately. ¹² ἐνεδρεύω, lie in wait, plot. ¹³ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹⁴ ἀναθεματίζω, curse, put under an oath or curse. ¹⁵ ἀναιρέω, take up, kill. ¹⁶ ἑτοιμος, ready, prepared. ¹⁷ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹⁸ ἐκλαλέω, tell, speak out. ¹⁹ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ²⁰ ἑκατοντάρχης, centurion. ²¹ διακόσιοι, two hundred, 200. ²² Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ²³ ἱππεύς, έως, ὁ, horseman, cavalryman. ²⁴ ἑβδομήκοντα, seventy, 70. ²⁵ δεξιόλαβος, ου, ὁ, one posted on the right hand.

κτῆν¹ τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες² τὸν Παῦλον
 διασώσωσιν³ πρὸς Φήλικα⁴ τὸν ἡγεμόνα·⁵ γράψας ἐπιστολὴν⁶ 25
 περιέχουσαν⁷ τὸν τύπον⁸ τοῦτον:

Κλαύδιος⁹ Λυσίας¹⁰ τῷ κρατίστῳ¹¹ ἡγεμόνι⁵ Φήλικι⁴ χαίρειν. Τὸν 26
 ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα¹² ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα
 ἀναιρεῖσθαι¹³ ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστὰς¹⁴ σὺν τῷ στρατεύματι¹⁵
 ἐξειλόμην¹⁶ αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός¹⁷ ἐστιν. Βουλόμενος δὲ 28
 γνῶναι τὴν αἰτίαν¹⁸ δι' ἣν ἐνεκάλουν¹⁹ αὐτῷ, κατήγαγον²⁰ αὐτόν
 εἰς τὸ συνέδριον²¹ αὐτῶν: ὃν εὔρον ἐγκαλούμενον¹⁹ περὶ 29
 ζητημάτων²² τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν²³
 ἐγκλημα²⁴ ἔχοντα. Μηνυθείσης²⁵ δέ μοι ἐπιβουλῆς²⁶ εἰς τὸν 30
 ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς²⁷ ἔπεμψα
 πρὸς σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις²⁸ λέγειν τὰ πρὸς αὐτόν
 ἐπὶ σοῦ. Ἔρρωσο.²⁹

¹ κτῆνος, ους, τό, beast of burden. ² ἐπιβιβάζω, put on, place upon. ³ διασώζω, save, bring safely to. ⁴ Φήλιξ, ικος, ό, Felix. ⁵ ἡγεμών, όνος, ό, governor, leader. ⁶ ἐπιστολή, ής, ή, letter, dispatch. ⁷ περιέχω, surround, seize. ⁸ τύπος, ου, ό, mark, example. ⁹ Κλαύδιος, ου, ό, Claudius. ¹⁰ Λυσίας, ου, ό, Lysias, Claudius Lysias. ¹¹ κρατίστος, most noble, most excellent. ¹² συλλαμβάνω, take, conceive. ¹³ ἀναιρέω, take up, kill. ¹⁴ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁵ στρατεύμα, τος, τό, expedition, army. ¹⁶ ἐξαιρέω, take out, deliver. ¹⁷ Ῥωμαῖος, ου, ό, Roman, Roman citizen. ¹⁸ αἰτία, ας, ή, cause, reason. ¹⁹ ἐγκαλέω, accuse, bring a charge. ²⁰ κατὰγω, bring down, lead down. ²¹ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ²² ζήτημα, τος, τό, inquiry, question. ²³ δεσμός, οῦ, ό, chain, bond. ²⁴ ἐγκλημα, τος, τό, accusation, charge. ²⁵ μηνύω, make known, report. ²⁶ ἐπιβουλή, ής, ή, plot, plot against. ²⁷ ἐξαυτῆς, at once, forthwith. ²⁸ κατήγορος, ου, ό, accuser, prosecutor. ²⁹ ῥώννυμι, strengthen, farewell.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμένον¹ αὐτοῖς, 31
 ἀναλαβόντες² τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν
 Ἀντιπατρίδα.³ Τῇ δὲ ἐπαύριον⁴ ἔασαντες⁵ τοὺς ἵππεῖς⁶ 32
 πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν·⁷ οἵτινες 33
 εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν,⁸ καὶ ἀναδόντες⁹ τὴν ἐπιστολὴν¹⁰
 τῷ ἡγεμόνι,¹¹ παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. Ἀναγνοὺς δὲ ὁ 34
 ἡγεμὼν,¹¹ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας¹² ἐστίν, καὶ
 πυθόμενος¹³ ὅτι ἀπὸ Κιλικίας,¹⁴ Διακούσομαι¹⁵ σου, ἔφη, ὅταν 35
 καὶ οἱ κατήγοροί¹⁶ σου παραγένωνται. Ἐκέλευσέν τε αὐτὸν ἐν τῷ
 πραιτωρίῳ¹⁷ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι.

Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας¹⁸ μετὰ τῶν 24
 πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος¹⁹ Τερτύλλου²⁰ τινός, οἵτινες
 ἐνεφάνισαν²¹ τῷ ἡγεμόνι¹¹ κατὰ τοῦ Παύλου. Κληθέντος δὲ 2
 αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν²² ὁ Τέρτυλλος²⁰ λέγων,

Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες²³ διὰ σοῦ, καὶ κατορθωμάτων²⁴
 γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας,²⁵ πάντῃ²⁶ τε καὶ 3
 πανταχοῦ²⁷ ἀποδεχόμεθα,²⁸ κράτιστε²⁹ Φῆλιξ,³⁰ μετὰ πάσης

¹ διατάσσω, command, give orders to. ² ἀναλαμβάνω, take up, raise. ³ Ἀντιπατρίς, ἴδος, ἡ, Antipatris. ⁴ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ⁵ ἔαω, permit, allow. ⁶ ἵππεύς, ἑως, ὁ, horseman, cavalryman. ⁷ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ⁸ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ⁹ ἀναδίδωμι, deliver, hand over. ¹⁰ ἐπιστολή, ἡς, ἡ, letter, dispatch. ¹¹ ἡγεμὼν, ὄνος, ὁ, governor, leader. ¹² ἐπαρχία, ας, ἡ, sphere of duty, province. ¹³ πυθάνομαι, inquire, ask. ¹⁴ Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ¹⁵ διακούω, give a hearing, hear throughout. ¹⁶ κατήγορος, ου, ὁ, accuser, prosecutor. ¹⁷ πραιτώριον, ου, τό, palace (of the governor). ¹⁸ Ἀνανίας, ου, ὁ, Ananias. ¹⁹ ῥήτωρ, ορος, ὁ, advocate, attorney. ²⁰ Τέρτυλλος, ου, ὁ, Tertullus. ²¹ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ²² κατηγορέω, accuse, charge. ²³ τυγχάνω, obtain, happen. ²⁴ κατόρθωμα, anything happily and successfully accomplished. ²⁵ πρόνοια, ας, ἡ, forethought, foresight. ²⁶ πάντῃ, in every way. ²⁷ πανταχοῦ, everywhere. ²⁸ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ²⁹ κράτιστος, most noble, most excellent. ³⁰ Φῆλιξ, ικος, ὁ, Felix.

εὐχαριστίας.¹ Ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείον σε ἐγκόπτω,² παρακαλῶ 4
 ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως³ τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ.⁴ Εὐρόντες γὰρ τὸν 5
 ἄνδρα τοῦτον λοιμόν,⁵ καὶ κινοῦντα⁶ στάσιν⁷ πᾶσιν τοῖς
 Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην,⁸ πρωτοστάτην⁹ τε τῆς τῶν
 Ναζωραίων¹⁰ αἱρέσεως¹¹ ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλώσαι¹² 6
 ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν· παρ' οὗ δυνήσῃ, αὐτὸς ἀνακρίνας,¹³ περὶ 7
 πάντων τούτων ἐπιγινῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν¹⁴ αὐτοῦ. 9
 Συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες¹⁵ ταῦτα οὕτως ἔχειν.

Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος¹⁶ αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος¹⁷ λέγειν, 10

Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν¹⁸ τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος,¹⁹
 εὐθυμότερον²⁰ τὰ περὶ ἑμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι,²¹ δυναμένου σου 11
 γινῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσὶν μοι ἡμέραι δεκαδύο,²² ἅφ' ἧς ἀνέβην
 προσκυνήσων ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρὸς 12
 τινα διαλεγόμενον²³ ἢ ἐπισύστασιν²⁴ ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν
 ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν. Οὔτε παραστήσαί με 13
 δύνανται περὶ ὧν νῦν κατηγοροῦσίν¹⁴ μου. Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό 14
 σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν,¹¹ οὕτως λατρεύω²⁵ τῷ

¹ εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ² ἐγκόπτω, impede, detain. ³ συντόμως, briefly, concisely. ⁴ ἐπιεικεία, ας, ἡ, kindness, gentleness. ⁵ λοιμός, οὐ, ὁ, pestilence, plague. ⁶ κινέω, move, stir. ⁷ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ⁸ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁹ πρωτοστάτης, ου, ὁ, leader, ringleader. ¹⁰ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹¹ αἵρεσις, εως, ἡ, choice, faction. ¹² βεβηλώω, profane, desecrate. ¹³ ἀνακρίνω, examine, inquire into. ¹⁴ κατηγορέω, accuse, charge. ¹⁵ φάσκω, affirm, assert. ¹⁶ νεύω, nod, beckon (as a sign). ¹⁷ ἡγεμών, ὄνος, ὁ, governor, leader. ¹⁸ κριτής, ου, ὁ, judge. ¹⁹ ἐπίσταμαι, understand, know. ²⁰ εὐθυμος, cheerful, encouraged. ²¹ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ²² δεκαδύο, twelve, 12. ²³ διαλέγομαι, dispute, reason. ²⁴ ἐπισύστασις, εως, ἡ, gathering, concourse. ²⁵ λατρεύω, serve, worship.

πατρῷ¹ θεῷ, πιστεύων πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς
 προφήταις γεγραμμένοις: ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ 15
 οὗτοι προσδέχονται,² ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν,
 δικαίων τε καὶ ἀδίκων.³ Ἐν τούτῳ δὲ αὐτὸς ἀσκῶ,⁴ ἀπρόσκοπον⁵ 16
 συνείδησιν ἔχων πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. 17
 Δι' ἐτών δὲ πλειόνων παρεγενόμην ἐλεημοσύνας⁶ ποιήσων εἰς τὸ
 ἔθνος μου καὶ προσφοράς:⁷ ἐν οἷς εὖρόν με ἡγνισμένον⁸ ἐν τῷ 18
 ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου,⁹ τινὲς ἀπὸ τῆς Ἀσίας¹⁰
 Ἰουδαῖοι: οὓς δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι¹¹ καὶ κατηγορεῖν¹² εἴ τι ἔχοιεν 19
 πρὸς με. Ἡ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν, τί εὔρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα,¹³ 20
 στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου,¹⁴ ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἥς 21
 ἔκραξα ἐστὼς ἐν αὐτοῖς, ὅτι Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ
 κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν.

Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ¹⁵ ἀνεβάλετο¹⁶ αὐτούς, ἀκριβέστερον¹⁷ 22
 εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπὼν, Ὅταν Λυσίας¹⁸ ὁ χιλιάρχος¹⁹
 καταβῇ, διαγνώσομαι²⁰ τὰ καθ' ὑμᾶς: διαταξάμενός²¹ τε τῷ 23
 ἑκατοντάρχη²² τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον, ἔχειν τε ἄνεσιν,²³ καὶ
 μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν²⁴ ἢ προσέρχεσθαι

¹πατρῶος, paternal, received from one's father. ²προσδέχομαι, receive, wait for. ³ἀδικος, unjust, unrighteous. ⁴ἀσκέω, practice, engage in. ⁵ἀπρόσκοπος, blameless, giving no offense. ⁶ἐλεημοσύνη, ἡς, ἡ, alms, alms-giving. ⁷προσφορά, ἁς, ἡ, offering, sacrifice. ⁸ἀγνίζω, purify, cleanse. ⁹θορύβος, ου, ὁ, uproar, riot. ¹⁰Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ¹¹παρεῖμι, be present, have arrived. ¹²κατηγορέω, accuse, charge. ¹³ἀδίκημα, τος, τό, wrong, injury. ¹⁴συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁵Φῆλιξ, ικος, ὁ, Felix. ¹⁶ἀναβάλλω, postpone, defer. ¹⁷ἀκριβῶς, carefully, accurately. ¹⁸Λυσίας, ου, ὁ, Lysias, Claudius Lysias. ¹⁹χιλιάρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ²⁰διαγινώσκω, distinguish, decide. ²¹διατάσσω, command, give orders to. ²²ἑκατοντάρχης, centurion. ²³ἄνεσις, εως, ἡ, loosening, relaxation. ²⁴ὑπηρετέω, serve, minister to.

αὐτῷ.

Μετὰ δὲ ἡμέρας τινάς, παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ¹ σὺν Δρουσίλλῃ² 24

τῇ γυναικὶ οὖσῃ Ἰουδαία, μετεπέμψατο³ τὸν Παῦλον, καὶ

ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς χριστὸν πίστεως. Διαλεγόμενου⁴ δὲ 25

αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας⁵ καὶ τοῦ κρίματος τοῦ

μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμβορος⁶ γενόμενος ὁ Φῆλιξ¹ ἀπεκρίθη, Τὸ

νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν⁷ μετακαλέσομαι⁸ σε· 26

ἅμα⁹ καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα¹⁰ δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ

Παύλου, ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον¹¹ αὐτόν

μεταπεμπόμενος³ ὠμίλει¹² αὐτῷ. Διετίας¹³ δὲ πληρωθείσης, 27

ἔλαβεν διάδοχον¹⁴ ὁ Φῆλιξ¹ Πόρκιον¹⁵ Φῆστον·¹⁶ θέλων τε

χάριτας καταθέσθαι¹⁷ τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ¹ κατέλιπεν¹⁸ τὸν

Παῦλον δεδεμένον.

Φῆστος¹⁶ οὖν ἐπιβὰς¹⁹ τῇ ἐπαρχίᾳ,²⁰ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς 25

Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας.²¹ Ἐνεφάνισαν²² δὲ αὐτῷ ὁ 2

ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ

παρεκάλουν αὐτόν, αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως 3

¹ Φῆλιξ, ἱκος, ὁ, Felix. ² Δρουσίλλα, ἡς, ἡ, Drusilla. ³ μεταπέμπω, send for, summon. ⁴ διαλέγομαι, dispute, reason. ⁵ ἐγκράτεια, ας, ἡ, mastery, self-control. ⁶ ἔμβορος, terrified, frightened. ⁷ μεταλαμβάνω, partake of, share. ⁸ μετακαλέω, send for. ⁹ ἅμα, at the same time. ¹⁰ χρήμα, τος, τό, wealth, money. ¹¹ πυκνός, frequent, numerous. ¹² ὀμιλέω, converse, speak. ¹³ διετία, ας, ἡ, space of two years, two years. ¹⁴ διάδοχος, ου, ὁ, successor. ¹⁵ Πόρκιος, ου, ὁ, Porcius. ¹⁶ Φῆστος, ου, ὁ, Festus. ¹⁷ κατατίθημι, lay (down), place. ¹⁸ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁹ ἐπιβαίνω, go aboard, set foot. ²⁰ ἐπαρχία, ας, ἡ, sphere of duty, province. ²¹ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ²² ἐμφανίζω, manifest, disclose.

μεταπέμψηται¹ αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν² ποιῶντες
 ἀνελεῖν³ αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. Ὁ μὲν οὖν Φῆστος⁴ ἀπεκρίθη, 4
 τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἐν Καισαρείᾳ,⁵ ἐαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει
 ἐκπορεύεσθαι. Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησὶν, συγκαταβάντες,⁷ 5
 εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορεῖτωσαν⁸ αὐτοῦ.

Διατρίψας⁹ δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ δέκα, καταβάς εἰς 6
 Καισάρειαν,⁵ τῇ ἐπαύριον¹⁰ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος¹¹ ἐκέλευσεν
 τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν¹² 7
 οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα
 αἰτιώματα¹⁴ φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξαι,
 ἀπολογουμένου¹⁶ αὐτοῦ ὅτι Οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, 8
 οὔτε εἰς τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. Ὁ Φῆστος⁴ δὲ 9
 τοῖς Ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι,¹⁷ ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ
 εἶπεν, Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβάς, ἐκεῖ περὶ τούτων
 κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ; Εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος, Ἐπὶ τοῦ βήματος¹¹ 10
 Καίσαρος ἐστώς εἰμι, οὗ¹⁸ με δεῖ κρίνεσθαι: Ἰουδαίους οὐδὲν
 ἡδίκησα, ὥς καὶ σὺ κάλλιον¹⁹ ἐπιγινώσκεις. Εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ καὶ 11
 ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτούμαι²⁰ τὸ ἀποθανεῖν: εἰ δὲ

¹ μεταπέμπω, send for, summon. ² ἐνέδρα, ας, ἡ, ambush, plot. ³ ἀναιρέω, take up, kill. ⁴ Φῆστος, ου, ό, Festus. ⁵ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ⁶ τάχος, ους, τό, speed, quickness. ⁷ συγκαταβαίνω, go down with someone, go down with. ⁸ κατηγορέω, accuse, charge. ⁹ διατρίβω, continue, tarry. ¹⁰ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ¹¹ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ¹² περιῖσθηναι, stand around, avoid. ¹³ βαρὺς, heavy, burdensome. ¹⁴ αἰτίωμα, τος, τό, charge, complaint. ¹⁵ ἀποδείκνυμι, exhibit, display. ¹⁶ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ¹⁷ κατατίθημι, lay (down), place. ¹⁸ οὗ, where, when. ¹⁹ κάλλιον, very well. ²⁰ παραιτέομαι, make excuse, refuse.

οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν¹ μου, οὐδεὶς με δύναται
αὐτοῖς χαρίσασθαι.² Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. Τότε ὁ Φῆστος³ 12
συλλαλήσας⁴ μετὰ τοῦ συμβουλίου⁵ ἀπεκρίθη, Καίσαρα
ἐπικέκλησαι; Ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων⁶ τινῶν, Ἀγρίππας⁷ ὁ βασιλεὺς καὶ 13
Βερνίκη⁸ κατήντησαν⁹ εἰς Καισάρειαν,¹⁰ ἀσπασάμενοι τὸν
Φῆστον.³ Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβεν¹¹ ἐκεῖ, ὁ Φῆστος³ τῷ 14
βασίλει ἀνέθετο¹² τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων, Ἄνῃ τις ἐστιν
καταλελειμμένος¹³ ὑπὸ Φήλικος¹⁴ δέσμιος,¹⁵ περὶ οὗ, γενομένου 15
μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν¹⁶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ δίκην.¹⁷ Πρὸς 16
οὓς ἀπεκρίθη, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος¹⁸ Ῥωμαίοις¹⁹ χαρίζεσθαι² τινα
ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν,²⁰ πρὶν²¹ ἢ ὁ κατηγορούμενος¹ κατὰ
πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγοροὺς,²² τόπον τε ἀπολογίας²³ λάβοι
περὶ τοῦ ἐγκλήματος.²⁴ Συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε,²⁵ 17
ἀναβολὴν²⁶ μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς²⁷ καθίσας ἐπὶ τοῦ
βήματος,²⁸ ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα: περὶ οὗ σταθέντες οἱ 18

¹ κατηγορέω, accuse, charge. ² χαρίζομαι, give freely, forgive. ³ Φῆστος, ου, ὁ, Festus. ⁴ συλλαλέω, talk with, discuss. ⁵ συμβούλιον, ου, τό, counsel, council. ⁶ διαγίνομαι, go through, pass. ⁷ Ἀγρίππας, α, ὁ, Agrippa. ⁸ Βερνίκη, ης, ἡ, Bernice. ⁹ καταντάω, come to, arrive. ¹⁰ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ¹¹ διατρίβω, continue, tarry. ¹² ἀνατίθηναι, set forth, declare. ¹³ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁴ Φήλιξ, ικος, ὁ, Felix. ¹⁵ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ¹⁶ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ¹⁷ δίκη, ης, ἡ, penalty, punishment. ¹⁸ ἔθος, ους, τό, custom. ¹⁹ Ῥωμαῖος, ου, ὁ, Roman, Roman citizen. ²⁰ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ²¹ πρὶν, before, formerly. ²² κατήγορος, ου, ὁ, accuser, prosecutor. ²³ ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense. ²⁴ ἐγκλημα, τος, τό, accusation, charge. ²⁵ ἐνθάδε, within, here. ²⁶ ἀναβολή, ης, ἡ, postponement, delay. ²⁷ ἐξῆς, next, next in order. ²⁸ βῆμα, τος, τό, judgment seat.

κατήγοροι¹ οὐδεμίαν αἰτίαν² ἐπέφερον³ ὧν ὑπενόουν⁴ ἐγώ, 19

ζητήματα⁵ δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας⁶ εἶχον πρὸς

αὐτόν, καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος,⁷ ὃν ἔφασκεν⁸ ὁ Παῦλος

ζῆν. Ἀπορούμενος⁹ δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτου ζήτησιν,¹⁰ ἔλεγον, εἰ 20

βούλοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, κάκει¹¹ κρίνεσθαι περὶ

τούτων. Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς 21

τὴν τοῦ Σεβαστοῦ¹² διάγνωσιν,¹³ ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτόν, ἕως

οὗ πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. Ἀγρίππας¹⁴ δὲ πρὸς τὸν Φῆστον 22

ἔφη, Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Ὁ δέ,

Αὔριον,¹⁶ φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

Τῇ οὖν ἐπαύριον,¹⁷ ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα¹⁴ καὶ τῆς Βερνίκης¹⁸ 23

μετὰ πολλῆς φαντασίας,¹⁹ καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον,²⁰

σύν τε τοῖς χιλιάρχοις²¹ καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν²² οὗσιν τῆς

πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φήστου,¹⁵ ἤχθη ὁ Παῦλος. Καί 24

φησιν ὁ Φῆστος,¹⁵ Ἀγρίππα¹⁴ βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ

συμπαρόντες²³ ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ πᾶν τὸ

πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν²⁴ μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ

¹ κατήγορος, ου, ὁ, accuser, prosecutor. ² αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ³ ἐπιφέρω, bring upon, inflict. ⁴ ὑπονοέω, suspect, conjecture. ⁵ ζητήμα, τος, τό, inquiry, question. ⁶ δεισιδαιμονία, ας, ἡ, religion, religion in general. ⁷ θνήσκω, die, am dying. ⁸ φάσκω, affirm, assert. ⁹ ἀπορέω, be at a loss, be perplexed. ¹⁰ ζήτησις, εως, ἡ, debate, controversy. ¹¹ κάκει, and there. ¹² σεβαστός, revered, august. ¹³ διάγνωσις, εως, ἡ, decision, judicial examination. ¹⁴ Ἀγρίππας, α, ὁ, Agrippa. ¹⁵ Φῆστος, ου, ὁ, Festus. ¹⁶ αὔριον, tomorrow. ¹⁷ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ¹⁸ Βερνίκη, ης, ἡ, Bernice. ¹⁹ φαντασία, ας, ἡ, pomp, pageantry. ²⁰ ἀκροατήριον, ου, τό, auditorium, audience hall. ²¹ χιλιάρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ²² ἐξοχή, ἡς, ἡ, prominence, eminence. ²³ συμπάρειμι, be together, be present with. ²⁴ ἐντυχάνω, entreat, intercede.

ἐνθάδε,¹ ἐπιβοῶντες² μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι.³ Ἐγὼ δὲ 25
καταλαβόμενος⁴ μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι, καὶ
αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστόν,⁵ ἔκρινα
πέμπειν αὐτόν. Περὶ οὗ ἀσφαλές⁶ τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. 26
Διὸ προήγαγον⁷ αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα⁸ ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ
Ἀγρίππα,⁹ ὅπως τῆς ἀνακρίσεως¹⁰ γενομένης σχῶ τι γράψαι. 27
Ἄλογον¹¹ γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον,¹² μὴ καὶ τὰς κατ'
αὐτοῦ αἰτίας¹³ σημᾶναι.¹⁴

Ἀγρίππας⁹ δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, Ἐπιτρέπεται¹⁵ σοι ὑπὲρ 26
σεαυτοῦ λέγειν. Τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖτο,¹⁶ ἐκτείνας¹⁷ τὴν
χεῖρα,

Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι¹⁸ ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,⁹ 2
ῥηγναι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι¹⁶
σήμερον: μάλιστα⁸ γνώστην¹⁹ ὄντα σὲ πάντων τῶν κατὰ 3
Ἰουδαίους ἡθῶν²⁰ τε καὶ ζητημάτων:²¹ διὸ δέομαί²² σου,
μακροθύμως²³ ἀκοῦσαί μου. Τὴν μὲν οὖν βίωσίν²⁴ μου τὴν ἐκ 4
νεότητος,²⁵ τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν

¹ ἐνθάδε, within, here. ² ἐπιβοῶ, cry out to or against. ³ μηκέτι, no longer. ⁴ καταλαμβάνω, overtake, apprehend. ⁵ σεβαστός, revered, august. ⁶ ἀσφαλής, certain, definite. ⁷ προάγω, lead forth, go before. ⁸ μάλιστα, especially, most of all. ⁹ Ἀγρίππας, α, δ, Agrippa. ¹⁰ ἀνακρίσις, εως, ή, investigation, examination. ¹¹ ἄλογος, without reason, absurd. ¹² δέσμιος, ου, ό, prisoner, one bound. ¹³ αἰτία, ας, ή, cause, reason. ¹⁴ σημαίνω, indicate, signify. ¹⁵ ἐπιτρέπω, permit, allow. ¹⁶ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ¹⁷ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ¹⁸ ἐγκαλέω, accuse, bring a charge. ¹⁹ γνώστης, ου, ό, expert, one who knows. ²⁰ ἥθος, ους, τό, custom, habit. ²¹ ζήτημα, τος, τό, inquiry, question. ²² δέομαι, ask, request. ²³ μακροθύμως, patiently. ²⁴ βίωσις, εως, ή, manner of life. ²⁵ νεότης, ητος, ή, youth, youthfulness.

Ἱεροσολύμοις, ἴσασιν πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, προγινώσκοντές¹ με 5
 ἄνωθεν,² ἐὰν θέλωσιν μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην³
 αἵρεσιν⁴ τῆς ἡμετέρας⁵ θρησκείας⁶ ἔζησα Φαρισαῖος. Καὶ νῦν ἐπ’ 6
 ἐλπίδι τῆς πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ
 θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον⁷ ἡμῶν ἐν 7
 ἐκτενεῖα⁸ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον⁹ ἐλπίζει καταντῆσαι:¹⁰ περὶ
 ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι,¹¹ βασιλεῦ Ἀγρίππα,¹² ὑπὸ Ἰουδαίων. Τί 8
 ἄπιστον¹³ κρίνεται παρ’ ὑμῖν, εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; Ἐγὼ μὲν 9
 οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου¹⁴ δεῖν
 πολλὰ ἐναντία¹⁵ πράξαι: ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ 10
 πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακαῖς κατέκλεισα,¹⁶ τὴν παρὰ τῶν
 ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβὼν, ἀναιρουμένων¹⁷ τε αὐτῶν κατήνεγκα
 ψῆφον.¹⁹ Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις²⁰ τιμωρῶν²¹ 11
 αὐτούς, ἠνάγκαζον²² βλασφημεῖν: περισσῶς²³ τε ἐμμαινόμενος²⁴
 αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. Ἐν οἷς καὶ 12
 πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν²⁵ μετ’ ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς²⁶
 τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, 13
 βασιλεῦ, οὐρανόθεν²⁷ ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα²⁸ τοῦ ἡλίου,

¹ προγινώσκω, know beforehand. ² ἄνωθεν, from above, again. ³ ἀκριβῶς, carefully, accurately. ⁴ αἵρεσις, εὐς, ἡ, choice, faction. ⁵ ἡμέτερος, our, our own. ⁶ θρησκεία, ας, ἡ, religion, worship. ⁷ δωδεκάφυλον, ου, τό, twelve tribes. ⁸ ἐκτένεια, ας, ἡ, perseverance, earnestness. ⁹ λατρεύω, serve, worship. ¹⁰ καταντάω, come to, arrive. ¹¹ ἐγκαλέω, accuse, bring a charge. ¹² Ἀγρίππας, α, ὁ, Agrippa. ¹³ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ¹⁴ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹⁵ ἐναντίος, opposite, hostile. ¹⁶ κατακλείω, shut up, lock up. ¹⁷ ἀναιρέω, take up, kill. ¹⁸ καταφέρω, bring down, against. ¹⁹ ψῆφος, ου, ἡ, small smooth stone, voting pebble. ²⁰ πολλάκις, often, many times. ²¹ τιμωρέω, punish. ²² ἀναγκάζω, force, compel. ²³ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ²⁴ ἐμμαινόμενος, be enraged, am madly enraged with. ²⁵ Δαμασκός, ου, ἡ, Damascus. ²⁶ ἐπιτροπή, ἡς, ἡ, permission, commission. ²⁷ οὐρανόθεν, from heaven. ²⁸ λαμπρότης, ητος, ἡ, shining, brilliance.

περιλάμπαν¹ με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. Πάντων 14
 δὲ καταπεσόντων² ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν
 πρὸς με καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραϊδὶ³ διαλέκτῳ,⁴ Σαούλ, Σαούλ, τί
 με διώκεις; Σκληρόν⁵ σοι πρὸς κέντρα⁶ λακτίζειν.⁷ Ἐγὼ δὲ εἶπον, 15
 Τίς εἶ, κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. Ἀλλὰ 16
 ἀνάστηθι, καὶ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου: εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην
 σοι, προχειρίσασθαί⁸ σε ὑπηρέτην⁹ καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε
 ὁφθήσομαί σοι, ἐξαιρούμενός¹⁰ σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς 17
 οὓς ἐγὼ σε ἀποστέλλω, ἀνοιῆσαι ὀφθαλμούς αὐτῶν, τοῦ 18
 ὑποστρέψαι ἀπὸ σκοτόους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ
 ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν¹¹ ἁμαρτιῶν, καὶ κλῆρον¹²
 ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. Ὅθεν,¹³ βασιλεῦ Ἀγρίππα,¹⁴ 19
 οὐκ ἐγενόμην ἀπειθής¹⁵ τῇ οὐρανίῳ¹⁶ ὁπτασίᾳ,¹⁷ ἀλλὰ τοῖς ἐν 20
 Δαμασκῷ¹⁸ πρῶτον καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν
 τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπαγγέλλων μετανοεῖν, καὶ
 ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας¹⁹ ἔργα πράσσοντας.
 Ἔνεκα τούτων οἱ Ἰουδαῖοί με συλλαβόμενοι²⁰ ἐν τῷ ἱερῷ 21
 ἐπειρώντο²¹ διαχειρίσασθαι.²² Ἐπικουρίας²³ οὖν τυχῶν²⁴ τῆς παρὰ 22

¹ περιλάμπω, shine around. ² καταπίπτω, fall, fall down. ³ Ἑβραῖς, ἴδος, ἡ, Hebrew language, Aramaic. ⁴ διάλεκτος, οὐ, ἡ, speech, language. ⁵ σκληρός, hard, rough. ⁶ κέντρον, οὐ, τό, sharp point, sting. ⁷ λακτίζω, kick. ⁸ προχειρίζομαι, determine, appoint. ⁹ ὑπηρέτης, οὐ, ὁ, servant, assistant. ¹⁰ ἐξαιρέω, take out, deliver. ¹¹ ἄφεσις, εὐς, ἡ, release, forgiveness. ¹² κλῆρος, οὐ, ὁ, lot, portion. ¹³ ὅθεν, from where, from which. ¹⁴ Ἀγρίππας, α, ὁ, Agrippa. ¹⁵ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ¹⁶ οὐράνιος, heavenly, in heaven. ¹⁷ ὁπτασία, ας, ἡ, vision, supernatural appearance. ¹⁸ Δαμασκός, οὐ, ἡ, Damascus. ¹⁹ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²⁰ συλλαμβάνω, take, conceive. ²¹ πειράω, try, attempt. ²² διαχειρίζομαι, lay violent hands on, put to death. ²³ ἐπικουρία, ας, ἡ, help, aid. ²⁴ τυγχάνω, obtain, happen.

τοῦ θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα μαρτυρόμενος¹ μικρῶ
 τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς² λέγων ὧν τε οἱ προφήται ἐλάλησαν
 μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, εἰ παθητὸς³ ὁ χριστός, εἰ 23
 πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν⁴ τῷ
 λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου,⁵ ὁ Φῆστος⁶ μεγάλη τῇ φωνῇ ἔφη, 24
 Μαίνῃ,⁷ Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα⁸ εἰς μανίαν⁹ περιτρέπει.¹⁰
 Ὁ δέ, Οὐ μαίνομαι,⁷ φησὶν, κράτιστε¹¹ Φῆστε,⁶ ἀλλὰ ἀληθείας 25
 καὶ σωφροσύνης¹² ῥήματα ἀποφθέγγομαι.¹³ Ἐπίσταται¹⁴ γὰρ περὶ 26
 τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος¹⁵ λαλῶ:
 λανθάνειν¹⁶ γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐδέν· οὐ γὰρ ἐν
 γωνίᾳ¹⁷ πεπραγμένον τοῦτο. Πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα,¹⁸ τοῖς 27
 προφήταις; Οἶδα ὅτι πιστεύεις. Ὁ δὲ Ἀγρίππας¹⁸ πρὸς τὸν 28
 Παῦλον ἔφη, Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν¹⁹ γενέσθαι. Ὁ δὲ 29
 Παῦλος εἶπεν, Εὐξαίμην²⁰ ἂν τῷ θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ
 οὐ μόνον σε, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον,
 γενέσθαι τοιούτους ὅποῖος²¹ καὶ ἐγώ εἰμι, παρεκτὸς²² τῶν δεσμῶν²³
 τούτων.

¹ μαρτύρομαι, affirm, testify. ² ἐκτός, aside from, besides. ³ παθητός, subject to suffering. ⁴ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ⁵ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ⁶ Φῆστος, ου, ὁ, Festus. ⁷ μαίνομαι, rage, be furious. ⁸ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ⁹ μανία, ας, ἡ, madness, frenzy. ¹⁰ περιτρέπω, turn about, drive insane. ¹¹ κράτιστος, most noble, most excellent. ¹² σωφροσύνη, ης, ἡ, self control, moderation. ¹³ ἀποφθέγγομαι, declare, utter. ¹⁴ ἐπίσταμαι, understand, know. ¹⁵ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ¹⁶ λανθάνω, escape notice, am hidden. ¹⁷ γωνία, ας, ἡ, angle, corner. ¹⁸ Ἀγρίππας, α, ὁ, Agrippa. ¹⁹ Χριστιανός, οὔ, ὁ, Christian. ²⁰ εὐχομαι, pray, wish. ²¹ ὅποῖος, what sort of, what kind of. ²² παρεκτός, except for, apart from. ²³ δεσμός, οὔ, ὁ, chain, bond.

Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν,¹ ἥ τε 30
 Βερνίκη,² καὶ οἱ συγκαθήμενοι³ αὐτοῖς· καὶ ἀναχωρήσαντες⁴ 31
 ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες ὅτι Οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἦ
 δεσμῶν⁵ πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. Ἀγρίππας⁶ δὲ τῷ Φῆστῳ⁷ 32
 ἔφη, Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο
 Καίσαρα.

Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν⁸ ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν,⁹ παρεδίδουν τὸν 27
 τε Παῦλον καὶ τινὰς ἑτέρους δεσμώτας¹⁰ ἑκατοντάρχη,¹¹ ὀνόματι
 Ἰουλίῳ,¹² σπείρης¹³ Σεβαστῆς.¹⁴ Ἐπιβάντες¹⁵ δὲ πλοίῳ 2
 Ἀδραμυττηνῶ,¹⁶ μέλλοντες πλεῖν¹⁷ τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν¹⁸
 τόπους, ἀνήχθημεν,¹⁹ ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου²⁰ Μακεδόνης²¹
 Θεσσαλονικέως.²² Τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν²³ εἰς Σιδῶνα·²⁴ 3
 φιланθρώπως²⁵ τε ὁ Ἰούλιος¹² τῷ Παύλῳ χρησάμενος²⁶
 ἐπέτρεψεν²⁷ πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντα ἐπιμελείας²⁸ τυχεῖν.²⁹ 4
 Κἀκεῖθεν³⁰ ἀναχθέντες¹⁹ ὑπεπλεύσαμεν³¹ τὴν Κύπρον,³² διὰ τὸ
 τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους.³³ Τό τε πέλαγος³⁴ τὸ κατὰ τὴν 5
 Κιλικίαν³⁵ καὶ Παμφυλίαν³⁶ διαπλεύσαντες,³⁷ κατήλθομεν³⁸ εἰς

¹ ἡγεμὼν, ὄνος, ὁ, governor, leader. ² Βερνίκη, ἡς, ἡ, Bernice. ³ συγκαθήμεναι, sit with. ⁴ ἀναχωρέω, depart, withdraw. ⁵ δεσμός, οὗ, ὁ, chain, bond. ⁶ Ἀγρίππας, α, ὁ, Agrippa. ⁷ Φῆστος, ου, ὁ, Festus. ⁸ ἀποπλέω, sail away. ⁹ Ἰταλία, ας, ἡ, Italy. ¹⁰ δεσμώτης, ου, ὁ, prisoner, captive. ¹¹ ἑκατοντάρχης, centurion. ¹² Ἰούλιος, ου, ὁ, Julius. ¹³ σπεῖρα, ἡς, ἡ, cohort. ¹⁴ σεβαστός, revered, august. ¹⁵ ἐπιβαίνω, go aboard, set foot. ¹⁶ Ἀδραμυττηνός, of Adramyttium. ¹⁷ πλέω, sail. ¹⁸ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ¹⁹ ἀνάγω, lead up, restore. ²⁰ Ἀρίσταρχος, ου, ὁ, Aristarchus. ²¹ Μακεδών, ὄνος, ὁ, Macedonian. ²² Θεσσαλονικεύς, ἑως, ὁ, Thessalonian. ²³ κατὰγω, bring down, lead down. ²⁴ Σιδών, ὄνος, ἡ, Sidon. ²⁵ φιланθρώπως, benevolently, kindly. ²⁶ χρᾶσθαι, use, make use of. ²⁷ ἐπιτρέπω, permit, allow. ²⁸ ἐπιμέλεια, ας, ἡ, care, attention. ²⁹ τυγχάνω, obtain, happen. ³⁰ κἀκεῖθεν, and thence, and from there. ³¹ ὑποπλέω, sail under the shelter of, sail under. ³² Κύπρος, ου, ἡ, Cyprus. ³³ ἐναντίος, opposite, hostile. ³⁴ πέλαγος, ους, τό, open sea, depths of the sea. ³⁵ Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ³⁶ Παμφυλία, ας, ἡ, Pamphylia. ³⁷ διαπλέω, sail through, sail over. ³⁸ κατέρχομαι, come down, go down.

Μύρα¹ τῆς Λυκίας,² Κάκει³ εὐρὼν ὁ ἑκατόνταρχος⁴ πλοῖον⁶
 Ἀλεξανδρίνον⁵ πλέον⁶ εἰς τὴν Ἰταλίαν,⁷ ἐνεβίβασεν⁸ ἡμᾶς εἰς
 αὐτό. Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες,⁹ καὶ μόλις¹⁰
 7 γενομένοι κατὰ τὴν Κνίδον,¹¹ μὴ προσεῶντος¹² ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου,
 ὑπεπλεύσαμεν¹³ τὴν Κρήτην¹⁴ κατὰ Σαλμώνην:¹⁵ μόλις¹⁰ τε⁸
 παραλεγόμενοι¹⁶ αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον
 Καλοὺς Διμένας,¹⁷ ὃ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασαία.¹⁸

Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου,¹⁹ καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς²⁰ τοῦ⁹
 πλοός,²¹ διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν²² ἤδη παρεληλυθέναι, παρήγει²³
 ὁ Παῦλος λέγων αὐτοῖς, Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως²⁴ καὶ¹⁰
 πολλῆς ζημίας,²⁵ οὐ μόνον τοῦ φορτίου²⁶ καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ
 τῶν ψυχῶν ἡμῶν, μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.²¹ Ὁ δὲ¹¹
 ἑκατοντάρχης⁴ τῷ κυβερνήτῃ²⁷ καὶ τῷ ναυκλήρῳ²⁸ ἐπέθετο
 μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις. Ἀνευθέτου²⁹ δὲ τοῦ¹²
 λιμένος¹⁷ ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν,³⁰ οἱ πλείους ἔθεντο
 βουλὴν³¹ ἀναχθῆναι³² κάκειθεν,³³ εἰ πως δύναιτο καταντήσαντες
 εἰς Φοίνικα³⁵ παραχειμάσαι,³⁶ λιμένα¹⁷ τῆς Κρήτης¹⁴ βλέποντα

¹ Μύρα, ων, τό, Myra. ² Λυκία, ας, ἡ, Lycia. ³ κάκει, and there. ⁴ ἑκατοντάρχης, centurion. ⁵ Ἀλεξανδρίνος, Alexandrian. ⁶ πλέω, sail. ⁷ Ἰταλία, ας, ἡ, Italy. ⁸ ἐμβιβάζω, put aboard, embark. ⁹ βραδυπλοέω, sail slowly. ¹⁰ μόλις, with difficulty, hardly. ¹¹ Κνίδος, ου, ἡ, Cnidus. ¹² προσεάω, permit to go farther. ¹³ ὑποπλέω, sail under the shelter of, sail under. ¹⁴ Κρήτη, ης, ἡ, Crete. ¹⁵ Σαλμώνη, ης, ἡ, Salmone. ¹⁶ παραλέγομαι, coast or sail along, sail past. ¹⁷ λιμὴν, ἐνος, ὁ, harbor, haven. ¹⁸ Λασαία, ας, ἡ, Lasea. ¹⁹ διαγίνομαι, go through, pass. ²⁰ ἐπισφαλής, unsafe, dangerous. ²¹ πλόος, ὁ, voyage. ²² νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ²³ παραινέω, recommend, urge. ²⁴ ὕβρις, εως, ἡ, damage, insult. ²⁵ ζημία, ας, ἡ, damage, loss. ²⁶ φορτίον, ου, τό, burden, load. ²⁷ κυβερνήτης, ου, ὁ, shipmaster, pilot. ²⁸ ναύκληρος, ου, ὁ, ship captain, master of a ship. ²⁹ ἀνεύθετος, unsuitable, poor. ³⁰ παραχειμασία, ας, ἡ, wintering. ³¹ βουλή, ἡς, ἡ, counsel, purpose. ³² ἀνάγω, lead up, restore. ³³ κάκειθεν, and thence, and from there. ³⁴ καταντάω, come to, arrive. ³⁵ φοῖνιξ, ὁ, palm tree, palm branch. ³⁶ παραχειμάζω, winter, pass the winter.

κατὰ λίβρα¹ καὶ κατὰ χῶρον.² Ὑποπνεύσαντος³ δὲ νότου,⁴ 13
 δόξαντες τῆς προθέσεως⁵ κεκρατηκέναι, ἄραντες ἄσσον⁶
 παρελέγοντο⁷ τὴν Κρήτην.⁸ Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς 14
 ἄνεμος τυφωνικός,⁹ ὃ καλούμενος Εὐροκλύδων:¹⁰ 15
 συναρπασθέντος¹¹ δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου
 ἀντοφθαλμεῖν¹² τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες¹³ ἐφερόμεθα. Νησίον¹⁴ δέ τι 16
 ὑποδραμόντες¹⁵ καλούμενον Κλαύδην¹⁶ μόλις¹⁷ ἰσχύσαμεν
 περικρατεῖς¹⁸ γενέσθαι τῆς σκάφης:¹⁹ ἦν ἄραντες, βοηθείαις²⁰ 17
 ἐχρώντο,²¹ ὑποζωννύντες²² τὸ πλοῖον: φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν
 Σύρτην²³ ἐκπέσωσιν,²⁴ χαλάσαντες²⁵ τὸ σκεῦος,²⁶ οὕτως ἐφέροντο.
 Σφοδρῶς²⁷ δὲ χειμαζομένων²⁸ ἡμῶν, τῇ ἐξῆς²⁹ ἐκβολὴν³⁰ 18
 ἐποιούντο: καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες³¹ τὴν σκευὴν³² τοῦ πλοίου 19
 ἐρρίψαμεν.³³ Μῆτε δὲ ἡλίου μῆτε ἄστρον³⁴ ἐπιφαινόντων³⁵ ἐπὶ 20
 πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός³⁶ τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου,³⁷ λοιπὸν
 περιηρεῖτο³⁸ πᾶσα ἐλπίς τοῦ σῶζεσθαι ἡμᾶς. Πολλῆς δὲ ἀσιτίας³⁹ 21
 ὑπαρχούσης, τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν, Ἔδει
 μὲν, ὦ⁴⁰ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς⁴¹ μοι μὴ ἀνάγεσθαι⁴² ἀπὸ τῆς

¹ λίβρα, ὁ, south-west, south-west wind. ² χῶρος, ου, ὁ, northwest wind. ³ ὑποπνέω, blow gently. ⁴ νότος, ου, ὁ, south wind, south. ⁵ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ⁶ ἄσσον, nearer, close by. ⁷ παραλέγομαι, coast or sail along, sail past. ⁸ Κρήτη, ης, ἡ, Crete. ⁹ τυφωνικός, like a whirlwind, violent. ¹⁰ Εὐροκλύδων, ὁ, east-north-east wind. ¹¹ συναρπάζω, seize, drag away. ¹² ἀντοφθαλμέω, look directly at, face. ¹³ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ¹⁴ νησίον, ου, τό, small island, little island. ¹⁵ ὑποτρέχω, run under the shelter of. ¹⁶ Κλαύδη, ης, ἡ, Cauda, Claudia. ¹⁷ μόλις, with difficulty, hardly. ¹⁸ περικρατής, having power, having full command of. ¹⁹ σκάφη, ης, ἡ, dish, small boat. ²⁰ βοήθεια, ας, ἡ, help, assistance. ²¹ χρᾶσθαι, use, make use of. ²² ὑποζώννυμι, undergird, brace. ²³ Σύρτις, εως, ἡ, Syrtis, quicksand. ²⁴ ἐκπίπτω, fall away, fall out. ²⁵ χαλάω, slacken, let down. ²⁶ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ²⁷ σφοδρῶς, exceedingly, greatly. ²⁸ χειμάζομαι, toss in a storm, distress. ²⁹ ἐξῆς, next, next in order. ³⁰ ἐκβολή, ης, ἡ, jettisoning, throwing out. ³¹ αὐτόχειρ, with one's own hand. ³² σκευή, ης, ἡ, equipment, tackle. ³³ ῥίπτω, throw, cast. ³⁴ ἄστρον, ου, τό, star. ³⁵ ἐπιφαίνω, appear, shine. ³⁶ χειμῶν, ὄνος, ὁ, winter, storm. ³⁷ ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ³⁸ περιαιρέω, cast off, take away. ³⁹ ἀσιτία, ας, ἡ, lack of appetite, abstinence. ⁴⁰ ὦ, Oh! omega. ⁴¹ πειθαρχέω, obey authority, obey one in authority. ⁴² ἀνάγω, lead up, restore.

Κρήτης,¹ κερδήσαι² τε τὴν ὕβριν³ ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.⁴ Καὶ τὰ 22
 νῦν παραινῶ⁵ ὑμᾶς εὐθυμεῖν·⁶ ἀποβολή⁷ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία
 ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. Παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ 23
 νυκτὶ ἄγγελος τοῦ θεοῦ, οὗ εἰμι, ᾧ καὶ λατρεύω,⁸ λέγων, Μὴ 24
 φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστήναι· καὶ ἰδού, κεχάρισται
 σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας¹⁰ μετὰ σοῦ. Διὸ εὐθυμεῖτε⁶ 25
 ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον¹¹
 λελάληταί μοι. Εἰς νῆσον¹² δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.¹³ 26

Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ¹⁴ νύξ ἐγένετο, διαφορομένων¹⁵ ἡμῶν ἐν 27
 τῷ Ἀδρίᾳ,¹⁶ κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν¹⁷ οἱ ναῦται¹⁸
 προσάγειν¹⁹ τινὰ αὐτοῖς χώραν· καὶ βολίσαντες²⁰ εὔρον ὀργυιάς²¹ 28
 εἴκοσι·²² βραχὺ²³ δὲ διαστήσαντες,²⁴ καὶ πάλιν βολίσαντες,²⁰
 εὔρον ὀργυιάς²¹ δεκαπέντε·²⁵ φοβούμενοί τε μήπως²⁶ εἰς τραχεῖς²⁷ 29
 τόπους ἐκπέσωμεν,¹³ ἐκ πρύμνης²⁸ ῥίψαντες²⁹ ἀγκύρας³⁰
 τέσσαρας, ἡὔχοντο³¹ ἡμέραν γενέσθαι. Τῶν δὲ ναυτῶν¹⁸ 30
 ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων³² τὴν σκάφην
 εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει³⁴ ὡς ἐκ πρῶρας³⁵ μελλόντων

¹ Κρήτη, ης, ἡ, Crete. ² κερδαίνω, gain, win. ³ ὕβρις, εως, ἡ, damage, insult. ⁴ ζημία, ας, ἡ, damage, loss. ⁵ παραινέω, recommend, urge. ⁶ εὐθυμέω, be cheerful, am cheerful. ⁷ ἀποβολή, ἡς, ἡ, rejection, loss. ⁸ λατρεύω, serve, worship. ⁹ χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹⁰ πλέω, sail. ¹¹ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹² νῆσος, ου, ἡ, island. ¹³ ἐκπίπτω, fall away, fall out. ¹⁴ τεσσαρεσκαίδεκάτος, fourteenth. ¹⁵ διαφέρω, differ, carry through. ¹⁶ Ἀδρία, ου, ὁ, Adriatic Sea. ¹⁷ ὑπονοέω, suspect, conjecture. ¹⁸ ναύτης, ου, ὁ, sailor, seaman. ¹⁹ προσάγω, bring (forward), approach. ²⁰ βολίζω, take soundings. ²¹ ὀργυιά, ᾶς, ἡ, fathom, about five or six feet. ²² εἴκοσι, twenty, 20. ²³ βραχύς, short, little. ²⁴ διίστημι, pass, part. ²⁵ δεκαπέντε, fifteen, 15. ²⁶ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ²⁷ τραχύς, rough, uneven. ²⁸ πρύμνα, ης, ἡ, stern (of a ship). ²⁹ ῥίπτω, throw, cast. ³⁰ ἀγκυρα, ας, ἡ, anchor. ³¹ εὔχομαι, pray, wish. ³² χαλάω, slacken, let down. ³³ σκάφη, ης, ἡ, dish, small boat. ³⁴ πρόφασις, εως, ἡ, pretense, pretext. ³⁵ πρῶρα, ας, ἡ, prow of a ship.

ἀγκύρας¹ ἐκτείνειν,² εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ³ καὶ τοῖς 31
 στρατιώταις, Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι
 οὐ δύνασθε. Τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν⁴ τὰ σχοινία⁵ τῆς 32
 σκάφης,⁶ καὶ εἴασαν⁷ αὐτὴν ἐκπεσεῖν.⁸ Ἄχρι δὲ οὗ ἡμελλεν ἡμέρα 33
 γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν⁹ τροφῆς,¹⁰
 λέγων, Τεσσαρεσκαιδεκάτην¹¹ σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες¹²
 ἄσιτοι¹³ διατελεῖτε,¹⁴ μηδὲν προσλαβόμενοι.¹⁵ Διὸ παρακαλῶ 34
 ὑμᾶς προσλαβεῖν¹⁵ τροφῆς:¹⁰ τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας¹⁶
 σωτηρίας ὑπάρχει: οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θριξ¹⁷ ἐκ τῆς κεφαλῆς
 πεσεῖται. Εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησεν τῷ 35
 θεῷ ἐνώπιον πάντων: καὶ κλάσας¹⁸ ἥρξατο ἐσθίειν. Εὐθυμοὶ¹⁹ δὲ 36
 γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο¹⁵ τροφῆς.¹⁰ Ἦμεν δὲ 37
 ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαί, διακόσιαι²⁰ ἐβδομήκοντα²¹ ἕξ.²² 38
 Κορεσθέντες²³ δὲ τῆς τροφῆς¹⁰ ἐκούφιζον²⁴ τὸ πλοῖον,
 ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον²⁵ εἰς τὴν θάλασσαν. Ὅτε δὲ ἡμέρα 39
 ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον: κόλπον²⁶ δὲ τινα κατενόουν²⁷
 ἔχοντα αἰγιαλόν,²⁸ εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο,²⁹ εἰ δυνατόν, ἐξῶσαι³⁰ τὸ
 πλοῖον. Καὶ τὰς ἀγκύρας¹ περιελόντες³¹ εἴων⁷ εἰς τὴν θάλασσαν, 40

¹ ἀγκυρα, ας, ἡ, anchor. ² ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ³ ἑκατοντάρχης, centurion. ⁴ ἀποκόπτω, cut off, smite. ⁵ σχοινίον, ου, τό, rope, cord. ⁶ σκάφη, ης, ἡ, dish, small boat. ⁷ ἐάω, permit, allow. ⁸ ἐκπίπτω, fall away, fall out. ⁹ μεταλαμβάνω, partake of, share. ¹⁰ τροφή, ης, ἡ, food, nourishment. ¹¹ τεσσαρεσκαιδέκατος, fourteenth. ¹² προσδοκῶ, wait for, look for. ¹³ ἄσιτος, without eating, fasting. ¹⁴ διατελέω, continue, remain. ¹⁵ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ¹⁶ ὑμέτερος, your. ¹⁷ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ¹⁸ κλάω, break. ¹⁹ εὐθυμος, cheerful, encouraged. ²⁰ διακόσιοι, two hundred, 200. ²¹ ἐβδομήκοντα, seventy, 70. ²² ἕξ, six, 6. ²³ κορέννυμι, satiate, fill. ²⁴ κουφίζω, make light, lighten. ²⁵ σίτος, ου, ὁ, wheat, grain. ²⁶ κόλπος, ου, ὁ, bosom, breast. ²⁷ κατανοέω, observe, understand. ²⁸ αἰγιαλός, οῦ, ὁ, seashore, beach. ²⁹ βουλεύω, deliberate, take counsel. ³⁰ ἐξώθew, drive out, run aground. ³¹ περιαιρέω, cast off, take away.

ἅμα¹ ἀνέντες² τὰς ζευκτηρίας³ τῶν πηδαλίων·⁴ καὶ ἐπάραντες⁵
τὸν ἀρτέμονα⁶ τῇ πνεούσῃ⁷ κατεῖχον⁸ εἰς τὸν αἰγιαλόν.⁹ 41
Περιπεσόντες¹⁰ δὲ εἰς τόπον διθάλασσον¹¹ ἐπώκειλαν¹² τὴν ναῦν·¹³
καὶ ἡ μὲν πρῶρα¹⁴ ἐρείσασα¹⁵ ἔμεινεν ἀσάλευτος,¹⁶ ἡ δὲ πρύμνα¹⁷
ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας¹⁸ τῶν κυμάτων.¹⁹ Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ 42
ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας²¹ ἀποκτείνωσιν, μή τις
ἐκκολυμβήσας²² διαφύγῃ.²³ Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος,²⁴ βουλόμενος 43
διασῶσαι²⁵ τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος,²⁶
ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν²⁷ ἀπορρίψαντας²⁸
πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι·²⁹ καὶ τοὺς λοιπούς, οὓς μὲν ἐπὶ 44
σανίσιν,³⁰ οὓς δὲ ἐπὶ τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. Καὶ οὕτως
ἐγένετο πάντας διασωθῆναι²⁵ ἐπὶ τὴν γῆν.

Καὶ διασωθέντες,²⁵ τότε ἐπέγνωσαν ὅτι Μελίτη³¹ ἡ νῆσος³² καλεῖται. 28

Οἱ δὲ βάρβαροι³³ παρεῖχον³⁴ οὐ τὴν τυχούσαν³⁵ φιланθρωπίαν³⁶ 2
ἡμῖν· ἀνάψαντες³⁷ γὰρ πυράν,³⁸ προσελάβοντο³⁹ πάντας ἡμᾶς,
διὰ τὸν ὑετὸν⁴⁰ τὸν ἐφεστῶτα,⁴¹ καὶ διὰ τὸ ψύχος.⁴² 3

¹ ἅμα, at the same time. ² ἀνίημι, give up, loosen. ³ ζευκτηρία, ας, ἡ, band, rope. ⁴ πηδάλιον, ου, τό, rudder, rudder of a ship. ⁵ ἐπαίρω, lift up, raise. ⁶ ἀρτέμων, ωνος, ὁ, foresail, set on the bow. ⁷ πνέω, blow. ⁸ κατέχω, hold back, hold fast. ⁹ αἰγιαλός, οὔ, ὁ, seashore, beach. ¹⁰ περιπίπτω, fall in with, strike. ¹¹ διθάλασος, where two seas met, between two seas. ¹² ἐποκέλλω, force forward, run aground. ¹³ ναῦς, ἡ, ship, vessel. ¹⁴ πρῶρα, ας, ἡ, prow of a ship. ¹⁵ ἐρείδω, stick fast, fix firmly. ¹⁶ ἀσάλευτος, immovable, unshakable. ¹⁷ πρύμνα, ης, ἡ, stern (of a ship). ¹⁸ βία, ας, ἡ, strength, force. ¹⁹ κύμα, τος, τό, wave. ²⁰ βουλὴ, ἡς, ἡ, counsel, purpose. ²¹ δεσμώτης, ου, ὁ, prisoner, captive. ²² ἐκκολυμβάω, swim away, swim out. ²³ διαφεύγω, escape, escape by flight. ²⁴ ἑκατοντάρχης, centurion. ²⁵ διασώζω, save, bring safely to. ²⁶ βούλημα, τος, τό, purpose, will. ²⁷ κολυμβάω, swim up and down, swim. ²⁸ ἀπορρίπτω, throw away from, throw overboard. ²⁹ ἔξαιμι, go away, leave. ³⁰ σανίς, ἴδος, ἡ, board, plank. ³¹ Μελίτη, ης, ἡ, Malta, Melita. ³² νῆσος, ου, ἡ, island. ³³ βάρβαρος, barbarous, barbarian. ³⁴ παρέχω, offer, afford. ³⁵ τυγχάνω, obtain, happen. ³⁶ φιλανθρωπία, ας, ἡ, (loving) kindness, love for mankind. ³⁷ ἀνάπτω, kindle, set on fire. ³⁸ πυρά, ας, ἡ, fire. ³⁹ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ⁴⁰ ὑετός, ου, ὁ, rain. ⁴¹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ⁴² ψύχος, ους, τό, cold.

Συστρέψαντος¹ δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων² πλήθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν,³ ἔχιδνα⁴ ἐκ τῆς θερμῆς⁵ διεξεληθοῦσα καθήψεν⁶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ. Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι⁷ 4 κρεμάμενον⁸ τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Πάντως⁹ φονεύς¹⁰ ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα¹¹ ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ Δίκη¹² ζῆν οὐκ εἶασεν.¹³ Ὁ μὲν 5 οὖν, ἀποτινάξας¹⁴ τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν. Οἱ 6 δὲ προσεδόκων¹⁵ αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι¹⁶ ἢ καταπίπτειν¹⁷ ἄφνω¹⁸ νεκρόν: ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκόντων,¹⁵ καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον¹⁹ εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι²⁰ ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι.

Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία²¹ τῷ πρώτῳ τῆς 7 νήσου,²² ὀνόματι Ποπλίω,²³ ὃς ἀναδεξάμενος²⁴ ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως²⁵ ἐξέτισεν.²⁶ Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου²³ 8 πυρετοῖς²⁷ καὶ δυσεντερίᾳ²⁸ συνεχόμενον²⁹ κατακεῖσθαι: πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. Τούτου οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες 9

¹ συστρέφω, gather up, bring together. ² φρυγάνων, ου, τό, bush, shrub. ³ πυρά, ἄς, ἡ, fire. ⁴ ἔχιδνα, ης, ἡ, viper, serpent. ⁵ θερμή, ης, ἡ, heat. ⁶ καθάπτω, take hold of, seize. ⁷ βάρβαρος, barbarous, barbarian. ⁸ κρεμάννυμι, hang, hang up. ⁹ πάντως, altogether, by all means. ¹⁰ φονεύς, ἑως, ὁ, murderer. ¹¹ διασώζω, save, bring safely to. ¹² δίκη, ης, ἡ, penalty, punishment. ¹³ εἶω, permit, allow. ¹⁴ ἀποτινάσσω, shake off. ¹⁵ προσδοκάω, wait for, look for. ¹⁶ πίμπρημι, burn with fever, swell up. ¹⁷ καταπίπτω, fall, fall down. ¹⁸ ἄφνω, suddenly. ¹⁹ ἄτοπος, out of place, unusual. ²⁰ μεταβάλλω, change, change my mind. ²¹ χωρίον, ου, τό, place, field. ²² νῆσος, ου, ἡ, island. ²³ Πόπλιος, ου, ὁ, Publius. ²⁴ ἀναδέχομαι, undertake, receive. ²⁵ φιλοφρόνως, courteously, hospitably. ²⁶ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ²⁷ πυρετός, οὔ, ὁ, fever. ²⁸ δυσεντερία, ἄς, ἡ, dysentery. ²⁹ συνέχω, hold fast, oppress. ³⁰ κατάκειμαι, lie down, lie sick.

ἀσθενείας¹ ἐν τῇ νήσῳ² προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο: οἱ καὶ 10
πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν³ ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις⁴ ἐπέθεντο τὰ
πρὸς τὴν χρεῖαν.

Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας⁵ ἤχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότη⁶ ἐν τῇ 11
νήσῳ,² Ἀλεξανδρίνῳ,⁷ παρασήμῳ⁸ Διοσκούροις.⁹ Καὶ 12
καταχθέντες¹⁰ εἰς Συρακούσας¹¹ ἐπεμείναμεν¹² ἡμέρας τρεῖς: ὅθεν 13
περιελθόντες¹⁴ κατηντήσαμεν¹⁵ εἰς Ῥήγιον,¹⁶ καὶ μετὰ μίαν
ἡμέραν ἐπιγενομένου¹⁷ νότου,¹⁸ δευτεραῖοι¹⁹ ἤλθομεν εἰς
Ποτιόλους:²⁰ οὗ²¹ εὐρόντες ἀδελφούς, παρεκλήθημεν ἐπ' αὐτοῖς 14
ἐπιμεῖναι¹² ἡμέρας ἐπτά: καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην²² ἤλθομεν. 15
Κάκειθεν²³ οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξήλθον εἰς
ἀπάντησιν²⁴ ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου²⁵ Φόρου²⁶ καὶ Τριῶν Ταβερνῶν:²⁷
οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ θεῷ, ἔλαβεν θάρσος.²⁸

Ὅτε δὲ ἤλθομεν εἰς Ῥώμην,²² ὁ ἐκατόνταρχος²⁹ παρέδωκεν τοὺς 16
δεσμίους³⁰ τῷ στρατοπεδάρχῃ:³¹ τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετρέπη³² μένειν
καθ' ἑαυτόν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

¹ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ² νῆσος, ου, ἡ, island. ³ τιμάω, honor, value at a price. ⁴ ἀνάγω, lead up, restore. ⁵ μῆν, ὁ, month, certainly. ⁶ παραχειμάζω, winter, pass the winter. ⁷ Ἀλεξανδρίνος, Alexandrian. ⁸ παράσημος, peculiar, marked (with a figurehead). ⁹ Διόσκουροι, ὡν, ὁ, Dioscuri, Castor and Pollux. ¹⁰ κατάγω, bring down, lead down. ¹¹ Συράκουσαι, ὡν, ἡ, Syracuse. ¹² ἐπιμένω, continue, remain. ¹³ ὅθεν, from where, from which. ¹⁴ περιέρχομαι, go about, go around. ¹⁵ καταντάω, come to, arrive. ¹⁶ Ῥήγιον, ου, τό, Rhegium. ¹⁷ ἐπιγίνομαι, come to pass, arise. ¹⁸ νότος, ου, ὁ, south wind, south. ¹⁹ δευτεραῖος, on the second day, on the next day. ²⁰ Ποτιόλοι, ὡν, ὁ, Puteoli. ²¹ οὗ, where, when. ²² Ῥώμη, ης, ἡ, Rome, strength. ²³ κάκειθεν, and thence, and from there. ²⁴ ἀπάντησις, εως, ἡ, meeting, act of meeting. ²⁵ Ἀππίος, ου, ὁ, Appius. ²⁶ Φόρον, ου, τό, market, forum. ²⁷ ταβέρναι, ὡν, ἡ, taverns. ²⁸ θάρσος, ους, τό, courage. ²⁹ ἐκατοντάρχης, centurion. ³⁰ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ³¹ στρατοπεδάρχης, ου, ὁ, military commander. ³² ἐπιτρέπω, permit, allow.

Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι¹ τὸν Παῦλον τοὺς 17

ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους: συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγεν

πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον² ποιήσας τῷ

λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσιν³ τοῖς πατρώοις,⁴ δέσμιος⁵ ἐξ Ἱεροσολύμων

παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων:⁶ οἵτινες ἀνακρίναντές⁷ 18

με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν⁸ θανάτου

ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. Ἀντιλεγόντων⁹ δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθη¹⁰ 19

ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὥς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι

κατηγοῖσαι.¹¹ Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν⁸ παρεκάλεσα ὑμᾶς 20

ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι:¹² ἔνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν

ἄλυσιν¹³ ταύτην περικείμεαι.¹⁴ Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον, Ἡμεῖς 21

οὔτε γράμματα¹⁵ περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε

παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ

σοῦ πονηρόν. Ἀξιούμεν¹⁶ δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς: περὶ 22

μὲν γὰρ τῆς αἵρέσεως¹⁷ ταύτης γνωστόν¹⁸ ἐστὶν ἡμῖν ὅτι

πανταχοῦ¹⁹ ἀντιλέγεται.⁹

¹ συγκαλέω, call together. ² ἐναντίος, opposite, hostile. ³ ἔθος, οὐς, τό, custom. ⁴ πατρώος, paternal, received from one's father. ⁵ δέσμιος, οὐ, ὅ, prisoner, one bound. ⁶ Ῥωμαῖος, οὐ, ὅ, Roman, Roman citizen. ⁷ ἀνακρίνω, examine, inquire into. ⁸ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ⁹ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹⁰ ἀναγκάζω, force, compel. ¹¹ κατηγορέω, accuse, charge. ¹² προσλαλέω, speak to, speak with. ¹³ ἄλυσις, εως, ἡ, chain. ¹⁴ περικείμεαι, be around, surround. ¹⁵ γράμματα, τος, τό, letter, writings. ¹⁶ ἀξιόω, consider worthy. ¹⁷ αἵρεσις, εως, ἡ, choice, faction. ¹⁸ γνωστός, known, acquaintance. ¹⁹ πανταχοῦ, everywhere.

Ταξάμενοι¹ δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἤκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν² 23
 πλείονες· οἷς ἐξετίθετο³ διαμαρτυρόμενος⁴ τὴν βασιλείαν τοῦ
 θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ τε τοῦ νόμου
 Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ⁵ ἕως ἑσπέρας.⁶ Καὶ οἱ 24
 μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν.⁷ Ἀσύμφωνοι⁸ δὲ 25
 ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἓν,
 ὅτι Καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου⁹ τοῦ
 προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγον, Πορεύθητι πρὸς τὸν 26
 λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν, Ἀκοῇ¹⁰ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ
 βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐπαχύνθη¹¹ γὰρ ἡ καρδιά 27
 τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως¹² ἤκουσαν, καὶ τοὺς
 ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν·¹³ μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς,
 καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν, καὶ
 ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. Γνωστὸν¹⁴ οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι 28
 τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ σωτήριον¹⁵ τοῦ θεοῦ, αὐτοὶ καὶ
 ἀκούσονται. Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, 29
 πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.¹⁶

¹τάσσω, arrange, appoint. ²ξενία, ας, ἡ, hospitality, lodging place. ³ἐκτίθηναι, declare, explain. ⁴διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁵πρωῖ, early in the morning, at dawn. ⁶ἑσπέρα, ας, ἡ, evening. ⁷ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ⁸ἀσύμφωνος, discordant, in disagreement. ⁹Ἡσαΐας, ου, ὁ, Isaiah. ¹⁰ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report. ¹¹παχύνω, fatten. ¹²βαρέως, with difficulty, heavily. ¹³καμμύω, close (the eyes), close. ¹⁴γνωστός, known, acquaintance. ¹⁵σωτήριος, saving, bringing salvation. ¹⁶συζήτησις, εως, ἡ, mutual questioning, disputation.

Ἔμεινεν δὲ ὁ Παῦλος διετίαν¹ ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι,² καὶ 30
ἀπεδέχετο³ πάντας τοὺς εἰσπορευομένους⁴ πρὸς αὐτόν, 31
κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ
κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ, μετὰ πάσης παρρησίας, ἀκωλύτως.⁵

¹ διετία, ας, ἡ, space of two years, two years. ² μίσθωμα, τος, τό, what is rented, rented house. ³ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ⁴ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ⁵ ἀκωλύτως, without hindrance, freely.